

РОБЪРТ ШЕКЛИ

ОБМЕН НА РАЗУМИ

Превод от английски: Иван Мадански, 1996

chitanka.info

ОБМЕН НА РАЗУМИ^[0]

На Пол Куитни

ГЛАВА 1

В рекламното каре на „Стенхоуп Газет“ Марвин Флин прочете следното съобщение:

„Четиридесет и три годишен джентълмен от Марс, тих, начетен, културен, желае да обмени тялото си с джентълмен от Земята с подобен характер от 1 август до 1 септември. Справки — при брокерите. Комисионните са платени.“

Това най-обикновено съобщение бе достатъчно да накара сърцето на Марвин да забие бясно. Да си смениш тялото с марсианец...

Идеята е колкото привлекателна, толкова и отблъскваща. Защото не на всеки би му станало приятно от мисълта някакъв пясъкоядец от Марс чрез собствената му глава да движи собствените му ръце и крака, да гледа със собствените му очи и да слуша със собствените му уши. Обаче в замяна на това Марвин Флин ще има уникалната възможност да види Марс. При това така, както се полага — със сетивата на коренен жител.

Някои събират картини, други книги, трети — жени, а Марвин искаше да обхване същността на всички хобита като пътешества. Но, уви, всепоглъщащата му страст към пътешествията засега оставаше неудовлетворена. Беше роден в Стенхоуп, щата Ню Йорк, който се намираще на около четиристотин и петдесет километра от град Ню Йорк, но в духовно и емоционално отношение двете населени места бяха разделени от цяло столетие.

Стенхоуп беше приятно пасторално селище, разположено в подножието на Адирондакските планини, пълно с овощни градини и стада кафяви говеда по зелените хълмисти пасбища. Пристрастен към буколиките^[1], Стенхоуп тачеше древните обичаи. Отношението му към

суперстолицата — каменното сърце на страната — беше дружелюбно, но не минаваше и без предизвикателства. Метрото между IRT и Седмо авеню бе продължено до Кингстън, но не и по-нататък. Магистралите протегнаха асфалтовите си пипала по целия щат, но не успяха да стигнат до засадената с брястове главна улица на града — Мейн стрийт. В другите градове имаше площадки за ракети, а Стенхоуп остана верен на архаичното летище. (Вечер в леглото си Марвин се вслушваше в мъчителния, вълнуващ звук на отмиращата селска Америка — самотния вопъл на реактивен самолет).

Стенхоуп сам задоволяваше всичките си нужди. Останалият свят явно беше доволен от това и благосклонно му предоставяше възможността романтично да си мечтае за различен, не толкова стремителен век.

Единствено Марвин Флин не беше доволен от положението.

Той пътуваше, както беше прието, и гледаше неща, които бе прието да се гледат. Не веднъж, както и повечето хора, беше прекарвал уикенда си в Европа. Посети с батискаф потъналият град Маями, полюбува се на Висящите Градини на Лондон и се поклони на идолите в храма Бахай в Хайфа. По време на отпуските си мина пеша през Земята на Мери Бърд в Антарктида, изследва Дъждовните Гори в долното течение на Итури^[2], прекоси пустинята Синкиянг на камила и дори живя няколко седмици в Лхаса — столицата на световното изкуство. С две думи — обичайните туристически маршрути и места.

А Флин искаше да пътешества истински. На практика желанието му не беше чак толкова изпълнимо, но той не бе посещавал дори Луната.

В крайна сметка всичко се свеждаше до икономиката. Междузвездното пътешествие в плът и кръв беше скъпо удоволствие и за обикновения човек бе просто изключено да си го позволи. Освен ако не пожелае да са възползва от преимуществата на Обмена на Разуми.

Марвин се стараше да се примири с общественото си положение и повече от приемливите привилегии, които му осигуряваше то. В края на краищата той е свободен гражданин, почти напълно бял, само на тридесет и една години, висок, с широки рамене, черни мустачки и кафяви очи. Беше получил обичайното образование — начално училище, прогимназия, дванадесет години колеж, четири години следдипломна квалификация — и го считаха за един от добрите

специалисти в „Рейк-Питърс Корпорейшън“, където правеше флуороскопия на пластмасовите играчки, като следеше за микродефекти, наличие на пори, износване и така нататък. Работата му може и да не беше от най-важните, но не всеки има възможност да бъде президент или астронавт. Длъжността му без съмнение беше отговорна, особено като се има предвид ролята на играчките в съвременния свят и жизненоважната задача да се освободи неизразходваната детска енергия.

Марвин много добре съзнаваше това и въпреки всичко беше недоволен. Да види Марс, да отиде в дупката на Пясъчния Крал, да се наслади на великолепните звукови гами на „Мъката на любовта“, да послуша цветните пясъци на Великото Сухо Море...

Преди само мечтаеше. Сега работата беше друга. Гърлото му дращеше от нехарактерната готовност да вземе решение. Марвин благоразумно реши да не насилва събитията, а се стегна и тръгна към центъра на града, в Стенхоупската Аптека.

[0] Романът е преведен така, че да се чете лесно на български, без да се придържам дословно към английския текст. Стихотворенията нямат много общо с оригинала, но поне са римувани. — Б.пр. ↑

[1] Буколики — литературни произведения, възхваляващи пасторалния селски живот. ↑

[2] Итури — десен приток на река Конго. ↑

ГЛАВА 2

Както и очакваше Били Хейк, най-добрият му приятел, стоеше и подръпваше ЛСД frappe^[1].

— И днеска ли си в треска? — попита Хейк на разпространения в тези дни жаргон.

— Душата лека, главата мека — подхвърли Марвин традиционния отговор.

— Du koomen ta de la klipje? — попита Били. (Смесеният испано-африкански диалект беше новата голяма сензация на годината).

— Ja, mijnheer — отвърна Марвин с леко запъване. Не изпитваше никакво желание точно сега да си разменят остроумни реплики.

Били улови раздражението му. Закачливо повдигна вежда, остави комикса с Джеймс Джойс настрана, пъхна една „Кийн-смоук“ в устата си, дръпна, изпусна ароматен зелен дим и попита:

— К'во си се вкиснал?

Въпросът беше доброжелателен, макар и зададен заядливо.

Марвин седна до Били. Беше му тежко на душата, но не искаше да споделя мечтите си със своя лекомислен приятел. Затова вдигна ръце и започна разговор на индианския език на знаците. (Много млади хора с интелектуални претенции продължаваха да са под влиянието на миналогодишната сензация — проектоскопския филм „Дакотският диалог“. Във филма участваха Бьорн Ракрадиш в ролята на Лудия Кон и Миловар Славовивович в ролята на Червения Облак и героите им се обясняваха изключително с жестове).

Иронично и въпреки това сериозно Марвин показва разбито сърце, изгубен кон, слънце, което не свети и луна, която не изгрява.

Мистър Байджлоу, собственикът на Стенхоупската Аптека, прекъсна разговора им. Той беше на средна възраст (навършил седемдесет и четири години), полуплешив и с малко, но забележимо шкембе. Независимо от всичко маниерите му си бяха останали младежки. Обърна се към Марвин:

— Eh, Mijnheer, querenzie tomar la klopje inmensa de la cabeza vefrouvens in forma de ein плодов сладолед?

За мистър Байджлоу и другите представители на неговото поколение беше характерно да злоупотребяват с жаргона на младите.

— Schnell — прекъсна го Марвин с безразсъдна младежка жестокост.

— Добре, няма... — отрони мистър Байджлоу и с прискърбие се отдалечи.

Били забеляза, че приятелят му страда. Това определено го смущаваше. Беше навършил тридесет и четири години — още малко и ще стане мъж. А и работата му беше хубава — старши на 23-та монтажна линия в завода за опаковки „Петерсън“. Продължаваше да се държи като пубертет, но знаеше, че възрастта налага да се поемат определени отговорности. Затова изостави вродената си срамежливост и попита стария си приятел директно:

— Какво е станало, Марвин?

Флин вдигна рамене, изкриви устни, затропа безцелно с пръсти по масата и накрая отвърна:

— Oiga, hombre, ein Kleinnachtmusik es demasiado, nicht wahr? The Todt you ruve to touch...

— Я го кажи както трябва! — прекъсна го Били с несвойствена за възрастта му твърдост.

— Извинявай — продължи Марвин на английски. — Просто... Ох, Били, страхотно ми се иска да пътешествам!

Били кимна. Много добре познаваше страстта на приятеля си.

— А-ха. И на мен.

— При теб не е толкова обсебващо, Били. Не мога да си намеря място.

Донесоха плодовия сладолед. Марвин не му обърна внимание, а продължи да излива душевните си терзания пред приятеля от детинство.

— Miga, Били, не знам дали вярваш, но нервите ми са опънати като пружина в пластмасова играчка. Непрекъснато мисля за Марс, Венера и другите далечни светове като Алдебаран и Антарес... По дяволите, разбираш ли, дори не мога да мисля за друго. В главата ми е или Говорещият Океан от Процион IV, или триделните хуманоиди от Алуа II. Направо ще умра, ако не отида да ги видя на място.

— А-ха. И аз бих отишъл да ги видя.

— Не можеш да ме разбереш — възрази Марвин. — Работата не е в това само да ги видя... съвсем друго имам предвид... много лошо... Разбираш ли, не мога просто да си живуркам в Стенхоуп цял живот. Дори да имам страхотна работа и да прекарвам вечерите си с първокласни момичета. По дяволите, не мога просто да се оженя, да направя няколко деца и... в живота има и други неща!

Марвин премина на младежка, неразбираема скоропоговорка. Но смисълът се долавяше между неудържимия поток от думи и затова Били мъдро кимаше.

— Марвин — меко каза той, — това е ясно като две и две. Но дори и междупланетното пътешествие струва цяло състояние, а междузвездното е направо невъзможно.

— Всичко е възможно, ако си обмениш разума.

— Няма да направиш това — спонтанно извика шокираният Били.

— Ще го направя — заинати се Марвин. — Кълна се в Кристо Малхеридо, ще го направя!

Този път и двамата останаха шокирани. Марвин рядко използваше нецензурни изрази и приятелят му го отдаде на това, че е доста афектиран. А Флин реши за себе си, че връщане назад няма.

— Ама ти не можеш, бе! — не мирясваше Били. — Обменът е... Виж к'во, обменът е мръсна работа.

— „Dirty he who dirty thinks, Cabron“.

— Не, не, сериозно. Наистина ли искаш в тялото ти да се засели някой дърт песькоядец от Марс? Да движи твоите ръце и крака, да гледа с твоите очи, да пипа твоето тяло, че даже и...

Марвин побърза да го прекъсне преди да е изръсил някоя глупост.

— Mira. Не забравяй, че по същия начин и аз ще се разпореждам с неговото тяло, така че и на него няма да му е приятно.

— На марсианците не им пука.

— Глупости! — възрази Марвин. Макар и по-млад на години, в много отношения той беше по-зрял от приятеля си. В колежа беше много добър по Сравнителна Междузвездна Етика. А стремежът му към пътешествия го бе направил по-проницателен и по-подготвен да сподели и чуждата гледна точка. От дванайсетгодишен — тогава се

научи да чете — Марвин изучаваше нравите и обичаите на различните раси в галактиката. Нещо повече — по Проекционна Емпатия набра деветдесет и пет точки от сто възможни.

Същият следобед, останал сам в стаята си, Марвин отвори енциклопедията. Тя беше най-добрият му приятел, откакто родителите му му я подариха за деветия рожден ден. Настоя я на „лесно“ и я пусна на „бързо“ сканиране, след което въведе въпроса си.

— Здравсти, готин! — поздрави го тя с ентузиазъм. — Днес ще си поговорим за Обмена на разуми.

Последва историческа справка, която Марвин пропусна покрай ушите си. Вниманието му се изостри, когато енциклопедията заговори:

— И така, да разгледаме Разума като електрическа или може би дори субелектрическа величина. Сигурно си спомняш от предишния ни разговор, че Разумът се опитва да проектира процесите в телата ни и по този начин еволюира до квази-независима величина. И знаеш ли какво си мисли? Че е станал един малък човек в главата ти. Само че не напълно. Наистина квази, а?

Енциклопедията скромно се засмя на малката си шега, преди да продължи:

— И какво излиза от целия този мишмаш? Значи, деца, на практика имаме симбиотично съществуване на разума и тялото, само дете господин Разум се явява паразит. Теоретично всеки от тях може да съществува без другия. Или поне така биха се изразили Великите Мислители.

Марвин кимна.

— А сега за проектирането на разума... О'кей, пичове, само не се отвличайте с мисли за бейзбол... Умът в тялото или обратно. Всъщност те са форми на едно и също нещо, подобно на материята и енергията, но не сме открили на какво точно...

— Разбира се, притежаваме прагматични познания. За кратко бе на мода концепцията на Ван Воорхес за Слепените Преобразования, както и теорията за Абсолютната Относителност на Лагоският университет. Както трябваше да се очаква, и двете теории породиха повече въпроси, отколкото отговори...

— Актуалната технология на Обмена на Разуми е механо-хипнотична техника, която наподобява релаксация или иглотерапия и

използва положително настроената част на мозъка, като я фокусира и интензифицира...

— По дяволите! — Марвин силно удари с десния си юмрук по лявата длан. — Ще го направя!

Непонятната алхимия на взетото решение направи от Марвин друг човек. Без да се замисля събра малко багаж, остави бележка на родителите си и се качи в реактивния самолет за Ню Йорк.

[1] Frappe — охладен (фр.) ↑

ГЛАВА 3

Веднага след пристигането си Марвин отиде в офиса на Отис, Блендърс и Клент — брокери на борсата за тела. Изпратиха го в кабинета на мистър Блендърс — висок, младолик атлет в разцвета на силите си. Въпреки че бе само на шейсет и три години, вече беше пълноправен партньор във фирмата. През него Марвин изложи целта на своето посещение.

— О, ама разбира се. Прочели сте обявата от миналия петък. Джентълменът от Марс се казва Зе Крагаш и има солидна препоръка от Източноскернския университет.

— На какво прилича? — поинтересува се Марвин.

— Вижте сам.

Извади снимка и Марвин видя същество с изпъкнал гръден кош, тънички крака, малко по-дебели ръце, крехка главичка и страхотно дълъг нос. Мистър Крагаш беше застанал на колене в меката глина и щастливо махаше с ръка. Отдолу се мъдреше надпис: „За спомен от Прашният Рай — най-хубавия курорт на Марс, който предлага целогодишна почивка“.

— Симпатяга, а? — подхвърли мистър Блендърс.

Марвин кимна резервирано.

— Живее в Уогомстамк, накрая на Изчезващата Пустиня в Нови Южен Марс. Сигурно знаете, че това е много популярен туристически кът. Мистър Крагаш, подобно на вас самият, е обсебен от манията да пътешества и си търси подходящо тяло-носител. Предоставил е изборът изцяло на нас, като постави само едно условие — здраво тяло и здрав дух.

— А бе не че се хваля, но винаги са ме считали за здравеняк.

— Това веднага се вижда — успокои го мистър Блендърс. — Имам някакво предчувствие, наречете го ако искате интуиция, но за трийсет години работа с хора съм свикнал да се доверявам на предчувствията си. Вече разкарах трима, които желаеха тоя Обмен, като се доверявах само на интуицията си.

Явно мистър Блендърс толкова се гордееше с това си качество, че Марвин се осмели да вметне:

— Ами?

— Изобщо не се съмнявайте. И през ум не може да ви мине колко кандидатури на ден ми се налага да отсявам и отпращам. Сблъсквал съм се с всякакви психопати, търсеци мръсни и забранени приключения, купища престъпници, опитващи се да се измъкнат от обсега на местните закони, разни емоционално неуравновесени типове. Всички тях ги отпращам.

— Надявам се, че не ви приличам на представител на споменатите категории? — Марвин едва сдържаше смеха си.

— Смело мога да заявя — не! Склонен съм да ви причисля към напълно нормалните млади хора. Дори към прекалено нормалните, ако има такова понятие. Обсебила ви е манията да пътешествате, което е напълно нормално за вашата възраст. Тази страст е съизмерима с влюбването, с участието в справедлива война или със световен траур, или с други младежки чудатости. Трябва да сте щастлив, че природната ви интелигентност или просто късметът са ви довели при нас — най-старата и надеждна фирма, която се занимава с Обмен на Разуми. Добре, че не сте попаднали при някой от нашите конкурентчета или, не дай си Боже, да се обърнете към Свободния Пазар.

Марвин не знаеше абсолютно нищо за Свободния пазар, но си замълча, защото не искаше да показва невежеството си.

— А сега, преди да изпълним молбата ви, се налага да уредим някои формалности.

— Формалности? — учуди се Марвин.

— Ами да. Първо ще ви направим пълни изследвания — телесни, духовни и морални. После заедно с марсианеца ще подпишете договор за ответна вреда, според който всяка вреда — умишлена или случайна, която е причинена на тялото-носител, ще бъде: 1) възмездена по цени, установени от междузвездната конвенция, и 2) нанесена в същия размер на другото тяло съгласно *lex talionis*.

— Това пък какво е?

— Казано на обикновен език — законът на джунглата. Око за око, зъб за зъб — поясни мистър Блендърс. — Да допуснем, че докато сте в тялото на мерсианеца, вие му счупите крака. Според

междувездното право когато се върнете в своето тяло, вашият крак също ще бъде счупен по максимално научен и безболезнен начин.

— Дори ако съм го направил без да искам?

— Особено тогава. Забелязахме, че когато има подписан договор за ответна вреда, случайностите почти изчезват.

— Започвам да си мисля, че това е опасно.

— Всяко целенасочено действие е донякъде опасно — отвърна мистър Блендърс. — Обаче рискът при Обмена на Разуми е статистически нищожен, ако заобикаляте отдалеч Усуканият Свят.

— Ама аз не знам нищо за него — призна Марвин.

— Всички знаят толкова — небрежно отговори Блендърс. — Затова са на мнение, че е хубаво да се държите настрана от него.

Марвин бавно кимна.

— Друго?

— Нищо особено. Бумацина — отказ от особени права и привилегии и тем подобни. И, разбира се, длъжен съм да ви предупредя да се пазите от метафоричната деформация.

— Добре. Готов съм да ви изслушам.

— Ама аз току-що ви предупредих! — възкликна мистър Блендърс. — Но мога да го направя още веднъж. Пазете се от метафоричната деформация.

— С удоволствие, но не знам какво е това.

— На практика е съвсем лесно. Ако ви е по-удобно, може да го считате за една от формите на ситуационното безумие. Вижте сега, способността ви да възприемате новости не е безкрайна. Оказва се, че когато пътешествате на други планети нейните граници са съвсем тесни. Новите впечатления са прекалено много, потокът им става непоносим и мозъкът търси почивка чрез аналогии. При този процес се създава мост между вече възприетото известно и неприемливото неизвестно. Облича непоносимото неизвестно с желаната тога на нещо познато. Когато субектът не се справя с потока нова информация чрез естествените концептивни аналогии, тогава става жертва на перцептивни аналогии. Процесът е известен още под името „пансаизъм“. Стана ли ви ясно?

— Не — призна си Марвин. — Защо се казва „пансаизъм“?

— Самото име дава обяснението. Дон Кихот смята вятърната мелница за великан, а Санчо Панса смята великана за вятърна

мелница. Възприемането на обикновените явления като необичайни може да се нарече донкихотовщина, обратното е пансаизъм — когато необикновеното се възприема като обичайно.

Марвин се опита да уточни:

— Значи може да си мисля, че виждам крава, а пред мен да стои алтаирец?

— Точно така. Всички е много лесно, а щом веднъж сте се заели с Обмена, бързо ще свикнете. Подпишете тук и... тук, и да се захващаме за работа.

ГЛАВА 4

Марсианецът ходи на два крака, но въпреки това е едно от най-странните създания в галактиката. Честно казано, ако сравняваме органите за възприятие, ние сме много по-близо до алдебаранските квии, макар че те имат две глави и доста излишни крайници с особено предназначение. А когато влезеш в тялото на марсианец, направо ти прилошава.

Марвин Флин се събуди в уютно обзаведена стая с прозорец, през който виждаше с марсианските си очи марсиански пейзаж.

Притвори очи, защото не усещаше нищо, освен страхотно объркване. Независимо от пренастройката го заливаха неприятните вълни на културния шок и затова се наложи да постои неподвижен, докато му мине. След това внимателно отвори очи и се огледа.

Видя ниски, плоски пясъчни дюни, преливащи в стотици оттенъци на сивото. На хоризонта духаше сребристо-син вятър, срещу който като кутре се нахвърляше охрено-жълт насрещен вятър. Небето беше червено, а в инфрачервения диапазон се забелязваха безброй неописуеми цветове.

Флин навсякъде виждаше цветове паяжини. Повърхността и небето му подариха десетки различни палитри — понякога в убити тонове, но повечето бяха ярки. На природните цветове тук определено не им достигаше хармония.

Марвин забеляза в ръцете си очила и ги сложи на носа си. Крепящите цветове веднага се омекотиха. Объркването, предизвикано от шока, премина и той започна да възприема обкръжаващата го среда.

Над всичко се открояваше тежко свистене и бързо тупуркане — почти като ударите на тамтам. Огледа се да види откъде идва целият този шум, но освен земята и небето не забеляза нищо друго. Заслуша се по-внимателно и установи, че звуците идват от собствените му гърди. Просто сърцето и дробовете му работеха — подобни звуци съпътстват всеки марсианец през живота му.

Реши, че е време да се опознае по-добре. Погледна краката си — тънки и вретеновидни. Колянната става липсваше, затова пък краката можеха да се свиват на глезена, пищяла, средната и горната част на бедрото. Ръцете бяха съвсем малко по-дебели от краката. Китките имаха две стави и пет пръста — три обикновени и два срещуположни, по-големи, които се свиваха в най-невероятни положения.

Беше облечен с черни гащета и бял пуловер. Акуратно сгънатия нагръдник се подаваше от украсен кожен калъф. Марвин остана направо потресен от това колко естествено му се виждаше всичко.

А и наистина нямаше на какво да се чуди — нали точно способността на разумните същества да се нагаждат към нова среда направи възможен Обмена на Разуми.

Флин се бе задълбочил върху тази тема когато чу, че зад него се отваря врата. Обърна се и видя марсианец, облечен в раирана сиво-зелена правителствена униформа, който го поздрави, като обърна краката си на сто и осемдесет градуса. Марвин побърза да отвърне със същото.

При Обмена има една забележителна особеност — „автоматичното обучение“. Професионалистите го формулират така: „Щом стъпите в къщата, получавате право да използвате мебелите“. В случая под „мебели“ се разбира елементарните умения, които съхранява мозъка на приемника. Сведенията като език, обичаи, нрави, етика, обща информация за обкръжаващата среда са полезен справочник, но не винаги са надеждни. С малки изключения личните спомени, наклонности и антипатии остават недостъпни за посетителя или изплуват на повърхността само след изключително напрежение на мисълта. Играе роля и нещо като имунна реакция — между две несравними същества може да се осъществи само повърхностен контакт.

— Нека вятърът е слаб — произнесе марсианеца традиционното приветствие.

— И небето без облаци — допълни Марвин. С досада откри, че приемникът му леко пелтечи.

— Аз съм Мийнглоу Оричичич от Туристическото Бюро. Добре дошли на Марс, мистър Флин.

— Благодаря. Страшно се радвам, че се озовах тук. Това е първият ми Обмен.

— Знам — Оричичич се изплю (сигурен признак на нервност) и завъртя големите си пръсти. От коридора се чуваха нечий възбудени гласове. — Та така, за вашето пребиваване на Марс...

— Бих искал да видя Дупката на Пясъчния Цар. И, разбира се, Говорещият Океан.

— И двете идеи са превъзходни — съгласи се чиновникът. — Но преди това се налага да уредим две-три формалности.

— Пак ли формалности?

— Нищо особено — Оричичич изви носа си наляво в марсианска усмивка. — Моля ви да хвърлите един поглед на тези документи и да удостоверите автентичността им.

Марвин взе листовите и бегло ги разгледа. Оказа се, че са копия на бланките, които беше попълнил на Земята. Прочете ги внимателно и се убеди, че сведенията са напълно достоверни.

— Подписах тези документи на Земята — заяви той.

Шумът в коридора де усили и Марвин дочу нечий глас:

— Преварено яйце от син на измръзнал дървеняк! Чакълотлюбив дегенерат!

Това бяха невероятно оскърбителни ругатни. Флин въпросително повдигна нос, а чиновникът побърза да каже:

— Недоразумение някакво. Подобни нелепости стават дори и в най-образцовите държавни туристически агенции. Но съм абсолютно убеден, че ще уредим всичко, преди жадния да изпие и пет глътки рапа, ако не и по-рано. Ако позволите да попитам, вие не сте ли...

От коридора се чу адски шум, след което в стаята влетя още един марсианец, а след него и трети — чиновник с по-нисък ранг, който хвана другия за ръката и се опита да го удържи.

Влезият беше невероятно стар, за което свидетелстваше слабото фосфоресциране на кожата му. Ръцете му трепереха, когато ги протегна към Марвин.

— Ето го! — изкрещя стареца. — Това е и, кълна се, то ми трябва веднага!

— Сър! Не съм свикнал да се обръщат към мен в среден род.

— Не говоря за вас — отвърна престарелия марсианец. — Не ви познавам, пък и не ми е работа кой сте. Става дума за тялото, което обитавате и което не ви принадлежи.

— Как така?

— Този джентълмен твърди — намеси се първият чиновник, — че заемате тяло, което му принадлежи. — Той се изплю два пъти на пода. — Това, разбира се, е някакво недоразумение, което бързо ще оправим.

— Недоразумение! — избухна престарелият марсианец. — Това е върло мошеничество!

— Сър! — възрази Марвин с достойнство. — Определено се заблуждавате. Това тяло ми бе дадено за ползване по всички правила и в съответствие със законите.

— Крастава жаба! — изкрещя стареца. — Пуснете ме! — И започна бясно да се дърпа от хватката на чиновника.

Внезапно на вратата се появи внушителна фигура, облечена изцяло в бяло. Всички присъстващи млъкнаха веднага след като видяха уважаваният представител на полицията на Южномарсианската пустиня.

— Джентълмени — обърна се полицаят към тях — взаимните нападки са излишни. Ще отидем в участъка и чрез фулзаймския телепат ще стигнем до истината и ще разберем мотивите.

Полицаят направи ефектна пауза, изгледа присъстващите един по един, преглътна слюнката си, демонстрирайки по този начин абсолютното си спокойствие, и добави:

— Това ви го обещавам.

Без протакане чиновникът, старецът и Марвин последваха полицаят в участъка. Вървяха мълчаливо, всеки със своите тревоги.

В цялата галактика е разпространено мнението, че когато отиваш към полицейски участък, неприятностите ти тепърва започват.

ГЛАВА 5

Веднага след пристигането ги отведоха в полутъмна, сива килия, където живееше фулзаймският телепат — трикрако същество, както и всички обитатели на планетата Фулзайм, надарено с шесто чувство, най-вероятно като компенсация за недоразвитите други пет.

— Да става каквото ще става — изрече фулзаймеца, когато се строиха пред него. — Ела насам малкия, и кажи защо си тук — и властно посочи към полицаия.

— Ама господине — от смущение полицаят се изправи в целия си ръст. — Аз не съм който и да е, а полицай!

— Много интересно — отговори телепатът. — Само че за мен си остава неясно какво отношение има това обстоятелство към въпроса за вашата виновност или невинност.

— Мен не ме обвиняват в никакво престъпление — бранеше се полицаят.

Телепатът се замисли за момент и уточни:

— Струва ми се, че схващам. Обвиняват ей тия двамата, така ли?

— Да.

— Приемете извиненията ми. Излъчваната от вас вина ме накара да направя прибързани изводи.

— Излъчвам вина?! — гласът на полицаия не се промени, но по кожата му избиха характерните оранжеви петна на загрижеността.

— Точно така — повтори телепатът. — Няма защо да се чудите. Присвояването в особено големи размери е нещо, от което се срамуват почти всички разумни същества.

— Чакайте малко! Нищо не съм присвоявал!

Фулзаймеца затвори очи и потъна в собствените си мисли. Накрая уточни:

— Вярно е. Имах предвид, че тепърва ще присвоите нещо голямо.

— Ясновидството не се счита за доказателство в съда — обяви полицаят. — Освен това да надничате в бъдещето означава да

нарушавате закона на свободната воля.

— И това е вярно. Моля да ме извините.

— Няма нищо. Кога ще извърша упоменатото присвояване в особено големи размери?

— След около шест месеца.

— И ще ме арестуват ли?

— Не. Ще напуснете тази планета и ще се скриете на място, където законът за депортиране на престъпници не действа.

— Доста интересно. Я ми кажете, моля ви... Впрочем, ще обсъдим този въпрос после. Сега трябва да изслушате двете страни и да установите кой е виновен и кой е невинен.

Телепатът огледа Марвин, заплаши го с ципестата си лапа и му заповяда:

— Разказвайте!

Марвин разказа всичко — от прочитането на обявата до този момент, без да пропусне нито една подробност.

— Благодаря ви — каза фулзаймецът, когато Флин свърши. — А сега сър, е ваш ред.

И се обърна към стареца, който се изкашля, почеса се по гърдите, изплю се няколко пъти и започна да разказва.

ИСТОРИЯТА НА ЕЙДЖЕЛЪР ТРЪС

Често да ви кажа, не знам от къде да започна, затова мисля най-напред да ви се представя. Казвам се Ейджелър Тръс и принадлежа на расата на немуктианските адвентисти. По професия съм съдържател на магазин за готово облекло на планетата Ачелсис V. Магазинчето ми е малко, не е кой знае колко доходно и се намира в Ламберса, на Южния полярен кръг. Всеки ден продавам дрехи на работниците-емигранти от Венера, които са здрави, зелени, дългокоси момчета, изключително невежи и избухливи, нямащи нищо против да се сбият, макар че съм чужд на расовите предразсъдъци.

Професия като моята предразполага към философстване. Не съм богат, но поне, слава Богу, със здравето съм наред, жена ми Алура също, ако изключим хроническата фиброза на щипките. Освен това имам двама големи сина — единият е лекар в Сиднепорт, другият е треньор на „Клантите“. Имам и омъжена дъщеря, което означава, че имам и зет.

На зет си никога не съм се доверявал, защото е конте — има дванайсет чифта нагръдници, а дъщеря ми няма даже приличен комплект пръчици за чесане. Само че не я съжалявам — сама си изкопа дупката, нека сега си лази вътре. И въпреки всичко, когато един човек толкова се увлича по дрънкулките, ароматичните масла за ставите и тем подобни разкошотии, има за какво да се замислиш. При това разчита само на скромната си заплата като посредник при продажбите на влага (нищо, че според него е инженер по хидросензорни системи).

Вечно се опитва да изкара допълнителни пари, като се впуска във всякакви глупави начинания, които аз съм длъжен да финансирам от моите с пот заработени спестявания — не е лесно да пробуташ дрехи на ония зелени здравеняци. Миналата година, например, реши да става градински мъглар, а аз му викам: „Кому е нужно?“ Ама жена ми настоя да го поощря и разбира се, доста си изпати. А тая година има нов план — този път за вълна втора употреба в цветовете на дъгата от Вега II, която кой знае как е докопал от Хелигоупорт, и искаше аз да я изкупя.

Казвам му: „Според тебе колко от тия венериански кресльовци разбират от маскарадно облекло? Ами че те се радват ако могат да си позволят раирани шорти или роба за празниците“. Само че зет ми никога не разбира от дума и затова ми отговаря: „Виж сега, тате, изучавал съм венерианските обичаи и нрави. Тия момчета са израснали в гората, обичат обредите, танците и особено крещящите цветове. Значи работата е опечена, нали?“

Накратко, нави ме на тая глупост, макар че бях против. Разбира се, реших сам да огледам вълната в цветовете на дъгата, защото на зет си не бих се доверил да оцени даже и парче марля. За тази цел трябваше да прекося половината Галактика и да дойда на Марс, в Хелигоупорт. Така започнах да се готвя за пътуването.

Никой не искаше да си сменим разумите. Не мога да се сърдя на никого — на планета като Ачелсис V никой не се бута доброволно. Изключвам, разбира се, емигрантите от Венера, но те са неразбираем народ. Обаче видях обявата на марсианеца Зе Крагаш, който си предлагаше тялото, защото искал да даде по-продължителна почивка на разума си, като го прати в хладилника. Дяволски скъпо, но нямах избор. Възстанових част от парите, като дадох тялото си на един приятел, който беше ловец на карензи, докато мускулна дискомиотоза

не го прикова на леглото. Отидох в Бюрото по Обмените, откъдето ме проектираха на Марс.

Представете си моето негодувание, когато се оказа, че не са ми приготвили тяло! Всички се шашнаха, опитвайки се да изяснят къде е пропаднало тялото-носител. Даже имаха идеята да ме проектират обратно на Ачелсис V, но не стана, защото моят приятел беше отишъл да лови карензи.

Най-после ми намериха тяло от „Терезиенщадт — тела под наем“. Само че те дават телата за не повече от дванайсет часа, защото лятно време са пълни със заявки. Пък и тялото за нищо не става, пясъкът се сипе от него — вижте сами. Отгоре на всичко ми излезе много по-скъпо.

Тръгнах да изяснявам къде е грешката и какво се оказа? Този турист от Земята най-нахално се разхожда в тялото, за което съм платил исканите суми и което съгласно договора трябва да заемам в момента.

Не само че е несправедливо, но и вреди на здравето ми. Това е моята история.

Телепатът се оттегли в килията си да обмисли ситуацията. Не беше минал и един час, когато излезе и обяви:

— И двамата сте наели, разменили или по друг законен начин сте придобили едно и също тяло, по-точно телесната обвивка на Зе Крагаш. Тялото е било предложено от собственика, споменатия Зе Крагаш, на всеки от вас, следователно сделката е осъществена в разрез с всички съществуващи закони. Действията на Зе Крагаш следва да се считат за престъпни както по замисъл, така и по изпълнение. Предвид стеклите се обстоятелства наредих да изпратят спешно съобщение на Земята за моменталното арестуване на Зе Крагаш и задържането му под стража, докато не бъде предаден в ръцете на съответните власти. Що се отнася до вас, и двамата сте били заблудени да сключите сделка. Но първата, съдейки по датите на договорите, е сключена от мистър Ейджелър Тръс, изпреварил мистър Марвин Флин с трийсет и осем часа. Следователно присъстващата телесна обвивка се присъжда на мистър Тръс като първи купувач. На мистър Флин се препоръчва да прекрати незаконното използване на тялото и да приеме за сведение

Предупреждението за Изселване, което му връчвам и което ще започне да действа след шест стандартни часа по Гринуич.

Фулзаймецът подаде на Марвин Предупреждението за Изселване. Флин го пое с мъка, но покорно.

— Според мен е най-добре да се върна на Земята в моето тяло.

— Би било много мъдро от ваша страна — одобри идеята телепатът. — За нещастие в близко време това едва ли ще бъде възможно.

— Как така?

— Според съобщението на земните власти, чиято телепатограма току-що приех, не са успели да открият тялото ви, одухотворено от разума на Зе Крагаш. Резултатите от предварителното разследване показват, че мистър Крагаш е напуснал планетата, отнасяйки вашето тяло и парите на мистър Тръс.

Чак след известно време Марвин вдяна какво става. Все пак осъзна всички последствия, произтичащи от чутото.

Беше попаднал на Марс в чуждо тяло, което се налагаше да освободи. След шест часа щеше да се превърне в разум, лишен от тяло и почти лишен от надеждата да си намери такава.

Само че разумът не може да съществува извън тялото. Бавно и неохотно Марвин Флин прозря, че го чака неминуема смърт.

ГЛАВА 6

Марвин не се поддаде на отчаянието. Затова пък се поддаде на гнева — доста по-оправдана емоция, но също толкова безрезултатна. Вместо да се излага, като реве в съда, той се излагаше, като беснееше из коридорите на Прателствената сграда, искайки или справедливост, или някакъв приемлив неин еквивалент.

Младежът беше глух за всичко. Юристите се опитваха да му набият в главата, че ако справедливостта наистина съществува, би отпаднала необходимостта от всички закони и закончета, а тогава ще изчезне една от най-благородните концепции и цяла професия ще стане ненужна.

Този довод не вразуми побеснелия Марвин, който в момента се бе превъплътил в същество, неподлежащо на убеждение. Въздухът в гърдите му бучеше, докато гръмогласно проклетисваше съдебната система на Марс. В такова настроение приближи врата с надпис: „Бюро за откриване и арестуване, Междузвезден отдел“.

— А-ха — промърмори Марвин и влезе.

Озова се малка стая, излязла сякаш от страниците на стар исторически роман. Покрай стените чинно стояха старинни, но надеждни електронни калкулатори. До вратата се виждаше един от първите модели на преобразовател на мисли в машинописен текст. Фотьойлите се отличаваха с определените си форми и пластмасовите калъфи в пастелни цветове — от онези, които навяват спомени за отминалите спокойни времена. На стаичката ѝ липсваше само обемистия „Морейни“, за да бъде точно копие на сцена от разказите на Шекли или друг ранен поет от Преходния век.

В един от фотьойлите седеше марсианец на средна възраст и мяташе стрели в мишена, наподобяваща женски задник.

При влизането на Марвин бързо се обърна и каза:

— Отдавна беше време. Чаках ви.

— Ами?

— Е, не съвсем — призна си марсианецът. — Но съм установил, че такова начало на разговора е достатъчно ефектно и създава атмосфера на взаимно доверие.

— Тогава защо издавате тайната?

— Всички ние сме далеч от съвършенството — вдигна рамене марсианецът. — Аз съм само прост работник — детектив. Името ми е Ърф Ърдорф. Сядайте. Мисля, че попаднахме на следите на изчезналото ви кожено палто.

— Какво палто?

— Вие не сте ли мадам Рипър де Лоуи — травеститът, който ограбиха снощи в хотел „Червените пясъци“?

— Много ясно, че не съм. Казвам се Марвин Флин и си изгубих тялото.

— Ами да, разбира се — енергично закима Ърдорф. — Да започнем отначало. Не си ли спомняте случайно къде забелязахте, че тялото ви е изчезнало? Да не го е скрил някой от приятелите ви, за да си направи майтап? Или вие самият да сте го забутали някъде или да сте го пратили на почивка?

— Тялото ми не е изчезнало, а го откраднаха.

— С това трябваше да започнете. Случаят придобива съвсем друг характер. Аз съм детектив и никога не съм казвал, че мога да чета чужди мисли.

— Съжалявам.

— И аз. Говоря за тялото ви. Сигурно доста тежко сте го преживели.

— Да.

— Представям си как се чувствате.

— Благодаря.

Поседяха няколко минути в дружелюбно мълчание. Марвин заговори първи.

— Е?

— Моля?

— Казах „Е“?

— А-а. Извинете, не ви чух първия път.

— Няма нищо.

— Благодаря.

— Ама моля ви се.

Настъпи ново мълчание. После Марвин пак каза:

— Е?

Ърдорф отговори:

— Моля?

— Искам да ми го върнете.

— Кое?

— Тялото ми.

— Какво? А, да, тялото ви. Хм, как няма да искате — разбиращо се усмихна детективът. — Това, разбира се, не е много лесно, нали?

— Откъде да знам.

— Вярно, няма откъде да знаете — съгласи се Ърдорф. — Смея да ви уверя, че не е никак лесно.

— Разбирам.

— Надявах се, че ще разберете.

След тези думи детективът Ърдорф потъна в мълчание, което продължи два-сет и пет секунди плюс-минус една-две. В края на този период търпението на Марвин се изчерпи и той се развика:

— Дяволите да ви вземат, имате ли намерение да си мръднете пръста, за да ми върнете тялото или ще си седите на дебелия задник без да обелите и дума?

— Разбира се, че имам намерение да ви върна тялото. Или поне да опитам. Няма нужда да ме обиждате. Сам виждате, че не съм машина с готови отговори, кодирани на перфокарти. И аз, като вас, съм разумно същество. Имам си своите надежди и страхове. И собствен метод за водене на разговори. Може да не ви се струва много бърз, но го намирам за напълно целесъобразен.

— Наистина ли? — омекна Марвин.

— Точно така — в кроткия глас на детектива не се забелязваше и следа от прикритата обида.

По всичко личеше, че ще настъпи поредното мълчание, затова Марвин побърза да каже:

— Според вас има ли шанс да си... да върнем тялото ми?

— Да, при това голям — бодро отговори Ърдорф. — Ще рискувам да отида още по-далеч и да заявя, че съм сигурен в успеха. Моята увереност не се базира на изучаването на вашия конкретен случай, за който не знам почти нищо, а на най-обикновени статистически извадки.

— И тези извадки са на наша страна, така ли?

— Без съмнение! Преценете сам: аз съм професионален детектив, овладял съм всички най-съвременни методи, даден ми висшия клас оперативност — АА-А. И въпреки това за пет години служба нито веднъж не съм разкрил престъпление.

— Нито едно?

— Нито едно — потвърди Ърдорф. — Интересно, нали?

— Ами... Сигурно — неуверено каза Марвин. — Това означава ли...

— Това означава — решително го прекъсна детективът, — че поредицата ми от неуспехи е най-дългата от всички, за които съм чувал, и според математическото очакване трябва да бъде прекъсната всеки момент.

Марвин се стъписа, а това усещане не е привично за марсианското тяло.

— А какво ще стане, ако не се прекъсне?

— Не бъдете суеверен. Теорията на вероятностите е на наша страна. Сам ще се убедите дори и при повърхностен анализ на положението. Провалих сто петдесет и осем случая подред. Вашият е сто петдесет и деветия. На какво бихте заложили, ако обичате да се обзалагате?

— Че и занапред ще продължава така.

— И аз — призна си детективът с виновна усмивка. — Но при залаганията бихме се доверили на емоциите, а не на здравия разум — Ърдорф замечтано се загледа в тавана. — Сто петдесет и осем неуспеха! Фантастична цифра! Подобна поредица непременно трябва да свърши! Бих могъл да си остана в кабинета със скръстени ръце, а престъплението само ще намери пътя насам.

— Би могло, сър — вежливо се съгласи Марвин. — Но се надявам, че няма да изберете този начин на действие.

— А, не. Изпробвах го на сто петдесет и шестото дело. Вашето ще го разследвам активно. Още повече, че сме изправени пред сексуално престъпление, а такива неща много ме интересуват.

— Моля да ме извините? — не разбра Марвин.

— Няма за какво да се извинявате — увери го Ърдорф. — Няма нужда да изпитвате чувство на вина или неловкост от това, че сте станали жертва на сексуално престъпление. Нищо, че според

фолклорът на много цивилизации в такива случаи на потърпевшия се лепва позорно петно, изхождайки от презумцията за неговото съзнателно или подсъзнателно участие.

— Ама аз не съм се извинявал. Просто...

— Напълно ви разбирам — прекъсна го детективът. — Не се срамувайте да ми разкажете и най-чудовищните и ужасяващи подробности. За вас съм безликата официална инстанция, а не разумно същество със сексуални чувства, страхове, желаниа и така нататък.

— Опитва се да ви втълпя, че не става дума за сексуално престъпление.

— Всички така разправят — замислено произнесе Ърдорф. — Учудващо е, че човешкият разум толкова неохотно приема неприемливото.

— Вижте какво, ако си бяхте дали труда да се запознаете с фактите, бихте забелязали, че става дума за нагло мошеничество. Мотивите за престъплението са пари и самоувековечаване.

— Това ми е известно. И ако не съществуваха процесите на сублимация, бихме го приели така.

— Какви други мотиви може да има един престъпник?

— Най-очевидните. Класически синдром. Вижте сега, тоя образ е действал под влиянието на особен импулс, който е прието да се нарича с особен термин. Престъплението е извършено в състояние на тежък, отдавна формиран нарцисов комплекс.

— Нищо не разбирам.

— С подобни явления обикновените хора по правило не се сблъскват — утеши го Ърдорф.

— И какво значи това?

— Няма да навлизам в дебрите на етимологията^[1]. Накратко, синдромът предизвиква прекалено самолюбие. На практика болният се влюбва в друг, но не като в друг. По-скоро се влюбва в другия като в себе си.

— Добре — смири се Марвин. — Това ще ви помогне ли да намерите крадеца на моето тяло?

— По принцип не, но ще ни помогне да го разберем.

— Кога започвате?

— Вече започнах. Разбира се, ще се запозная с протоколите и другите документи, отнасящи се до делото, ще поискам допълнителна

информация от съответните органи на други планети. Няма да пестя сили, ако трябва ще отида и на края на Вселената, но ще разкрия това престъпление!

— Радвам се, че сте толкова бойко настроен.

— Сто петдесет и осем случая подред — мислеше на глас детективът. — Кой е чувал за такава поредица от неуспехи?! Но сега — край! Искам да кажа, че не може да продължава безкрайно, нали?

— Сигурно не може — съгласи се Марвин.

— Добре би било и шефовете ми да мислят така — намръщи се Ърдорф. — И да престанат на ми викат некадърник. Подобни подмятания, насмешки и презрителни погледи могат да сринат самочувствието на всеки. За щастие имам непоколебима воля и съм напълно сигурен в себе си. Поне беше така след първите деветдесет неуспеха.

Няколко секунди Ърдорф стоя замислен, след това се обърна към Марвин:

— Надявам се да ми окажете пълна помощ и поддръжка.

— Ще се постарая. Лошото е, че след по-малко от шест часа ще ме лишат от тяло.

— Да-а, много досадно — разсеяно каза Ърдорф. Явно вече мислеше за следствието и едва успя да се застави да обърне внимание на Марвин. — Ще ви лишат, а? Надявам се, че сте взели мерки? Не? Тогава да се надяваме, че ще вземете.

— Не знам какви мерки да взема — тъжно промълви Марвин.

— Не си струва да се караме за това — бодро заяви детективът. — Намерете отнякъде друго тяло. Най-важното е да останете жив. Обещайте ми да направите всичко, което зависи от вас, за да останете жив.

— Обещавам.

— А аз ще продължа разследването и щом имам какво да ви съобщя, веднага ще се свържа с вас.

— Как ще ме намерите? Не знам в какво тяло ще бъда и дори на коя планета.

— Май забравихте, че съм детектив — усмихна се Ърдорф. — Може и да не мога да намеря престъпника, но винаги откривам жертвата без никакво затруднение. Така че — горе главата, не унивайте и най-важното — останете жив!

Марвин обеща да остане жив, още повече че на тази база се градяха всичките му планове. Излезе на улицата с ясното съзнание, че скъпоценното време изтича, а той продължава да си няма тяло.

[1] Етимология — наука за произхода на думите ↑

ГЛАВА 7

Заглавие в „Марсиански новини“ (излиза на три планети):

СКАНДАЛ ПРИ ОБМЕНА

Днес полициите на Марс и Земята бяха известени за скандала, избухнал във връзка с Обмена на Разуми. Издирва се някой си Зе Крагаш (не е ясно от коя планета е), за когото твърдят, че е продал, разменил или по друг начин изтъргувал тялото си с дванадесет същества едновременно. Издадена е заповед за арестуването на Зе Крагаш и полицията на трите планети не се съмнява, че в най-скоро време престъпникът ще бъде задържан. Случаят напомня за знаменития скандал с Двуглавия Еди от началото на деветдесетте, при който...

Марвин хвърли вестника в канавката. Гледаше как течният пясък го отнася. Тъжната ефимерност на напечатаните думи му се струваше като символ на собственото му доста условното съществуване. Започна втренчено да гледа в ръцете си. Главата му клюмна.

— Виж ти, виж ти, к'во си провесил нос бе, пич?

Флин видя пред себе си добродушното синьозелено лице на един ерланец.

— Имам си неприятности.

— Я да чуем — ерланецът седна на бордюра до Марвин.

Като всички от неговата раса, ерланецът беше съчетание на съчувствие и безцеремонност. На всички е известно, че те са груби, остроумни, весели и закачливи същества. Ненадминати пътешественици и търговци, религията на жителите на Ерлан II им забраняваше да пътуват по друг начин, освен *in corpore*^[1].

Марвин му разказа историята си до този злополучен, мимолетен миг, наречен „сега“ — това жестоко и неумолимо „сега“, това ненаситно „сега“, което яде от мижавия му запас от минути и секунди и приближава времето, когато ще изтекат контролните шест часа и Марвин, лишен от тяло, ще бъде захвърлен в неведомата галактика, наречена от хората „смърт“.

— Виж ти! — изкоментира ерланецът. — Случайно не съжаляваш ли за себе си?

— По дяволите, разбира се, че съжалявам за себе си — избухна Марвин. — Бих съжалявал за всеки, който трябва да умре след шест часа. Как тогава да не съжалявам себе си?

— Нагласи тигана както ти е удобно, готвачо. Някои биха нарекли това неприличен тон и нещо подобно, но аз съм последовател на учението на Гуахуай, а той казва: „Смъртта ли се лигави срещу теб? Разбий й носа!“

Марвин уважаваше всички религии и разбира се, не изпитваше никакви предразсъдъци към широко разпространената секта на антимелодистите. Въпреки това не му беше ясно с какво биха му помогнали думите на Гуахуай и затова попита.

— Я по-бодро! Останал ти е разумът и шестте часа, нали?

— Пет.

— Видя ли? Стъпвай на задните си лапи и докажи, че не си някакъв лигльо. Ако продължиш да бродиш като сомнамбул няма да има полза, нали?

— Май не. Но какво да правя? Нямам собствено тяло, а чуждите са скъпи.

— Прав си, за съжаление. Не ти ли е минавало през ума да опиташ на Свободния пазар, а?

— Сигурно е опасно — възрази Марвин и се втресе като се сети колко нелепи думи изрече.

Ерланецът се усмихна широко.

— Май се усети, а? Виж сега, не е толкова лошо, колкото си мислиш, само не оклюмай. Свободният пазар не е толкова страшен. Какви ли не глупости говорят за него, най-вече големите агенции за Обмен, които искат да запазят високите си цени. Познавам един пич, двацет години върти краткосрочни сделки и както казва, почти всички

търговци са изключително честни. Така че горе главата, не си губи нагръдника и си избери добър посредник. Бъди щастлив, малкия!

— Чакайте! — извика Марвин като видя, че ерланецът става. — Как се казва приятелят ви?

— Джеймс Макхонъри Добродетелния. Той е печен, невъзприемчив, глупав негодник, много обича ферментирало грозде и е много буен, когато е махмурлия. Но винаги е честен и няма да те изиграе, а повече от това не би искал и от свети Ксал. Кажи му, че те праща Пенгъл Фишека. Желая ти успех.

Флин благодари горещо на Фишека — този недодялан, но сърдечен джентълмен се смути. След това стана и закрачи първо бавно, а после все по-бързо към кулите на Куейн, в чиято северозападна част се намираха павилионите и откритите сергии на Свободния пазар. В артериите на очакването, до преди малко близки до максималната ентропия, скромно, но твърдо заби пулса на надеждата.

До него в канавката пясъчния поток отнасяше късове от вестници към вечната и тайнствена пустиня.

— Ей! Ей! Нови тела за стари! Елате и се обслужете! Нови тела за стари!

Марвин потрепери, като чу древния уличен вик — сам по себе си невинен, но предизвикващ асоциации с мрачни готически романи. Нерешително пристъпи в заплетения лабиринт от дворове и глухи улички, който представляваше района на Свободния пазар. Докато крачеше, поне дванайсет звънки предложения проглушиха ушите му.

— Търсят се работници за прибирането на реколтата от полята на Дрогхеда! Предлагаме тяло без дефекти с телепатични способности! Всичко е уредено, плащаме петдесет кредита месечно и най-важното — удоволствието е клас С-3! Днес сключваме особено изгодни двугодишни договори! Елате да приберете реколтата на Дрогхеда!

— Вербувайте се в армията на Нейгуин! Разполагаме с двайсет тела на сержанти и няколко парчета с по-висок ранг, например младши офицери. Всички тела са минали военна подготовка!

— А заплата каква е? — обърна се някакъв човек към продавача.

— Пълна застраховка и един кредит на месец.

Човекът подсвирна и се обърна.

— Освен това — повиши глас продавачът, — неограничени права за грабеж и мародерство!

— Е, това поне е нещо — промърмори човекът. — Но вече от десет години Нейгуин търпи поражение в тази война. Загубите са повече, а телесната част на войската остава непопълнена.

— Можем коренно да променим всичко. Явно сте опитен купувач.

— Така е. Аз съм Шон фон Ардин и съм участвал в почти всички големи войни в Галактиката, без да се броят дребните побоища.

— Последното ви звание?

— Дживардър в армията на граф Ганимедски — израпортува фон Ардин. — Преди това имах чин Пълен Ктузис.

— Айде бе! — продавачът явно беше впечатлен. — Пълен Ктузис, а? Запазихте ли си документите? О'кей, вижте сега какво ще направим. Предлагам ви на Нейгуин длъжността Манатий, Втори клас.

Фон Ардин свъси вежди и се зае да брой нещо на пръсти.

— Чакайте да видим. Манатий Втори клас е еквивалентен на Циклопската Полудолина, което е малко по-малко от Цар на Знамето на Анаксорея и почти половин звание по-ниско Старец на Дорея. Значи... Ако приема, за мен това е силно понижение!

— Така е, но не ме изслушахте до край. Като такъв ще се задържите за двайсет и пет дена, за да докажете своите Чисти Намерения, на които политическите лидери на Нейгуин много държат. След това веднага ще ви повишим с три звания и ще ви направим Меланой, което ви дава реална възможност да станете временно Копие-Джумбая или може би дори (нищо не обещавам, но мисля, че неофициално ще се разберем) ще успея да ви уредя длъжността грабежмайстор, когато се дели плячката от Еридсвърг.

— Ами... — фон Ардин явно бе впечатлен от обещанията, макар че всячески се опитваше да им устои. — Сделката е доста изгодна, ако нямате намерение да протакате.

— Да влезем вътре. Веднага ще се обадя по телефона.

Марвин продължаваше да върви и слуша как представители на поне половин дузина раси се пазарят с продавачите, представители на друга половин дузина раси. Проглушиха го със стотици призиви. От пазарното оживление настроението му се подобри. Имаше и отблъскващи предложения, но повечето бяха примамливи.

— Търси се афидар за рояка Сентис. Добро заплащане, отзивчива дружба.

— Нужен е преписвач за работа по „Мръсната Книга на Кавенджи“. Необходимо е да възприема по телепатичен път сексуалните желания на Мидридарската раса.

— Търсим градинари-плановици за Арктур. Елате на почивка при единствената в Галактиката раса от разумни дървета!

— Търси се опитен оковничар за Вега IV! Приемат се и полуквалифицирани желаещи. Неограничени привилегии!

Колко много перспективи открива Галактиката! Марвин започна да мисли, че нещастieto му не е нещастие, а замаскиран успех. Винаги се е стремял към истински пътешествия, но по-рано от скромност си е позволявал да бъде само жалък турист. Колко по-добре и по-плодотворно е да се пътешества с ясна цел! Да служиш в армията на Нейгуин, да живееш като афидар, да разбереш какво е да си оковничар... Дори и да преписваш „Мръсната Книга на Кавенджи“.

Точно пред себе си забеляза табела с надпис: „Джеймс Макхонъри Добродетелния — брокер по краткосрочни сделки, с разрешение от властите. Успехът е гарантиран“.

Зад сергията седеше и пушеше пура загладен, изтупан, надут дребосък с пронизителни кобалтовосини очи. По всичко личеше, че това е самият Джеймс Макхонъри Добродетелния. Мълчалив и високомерен, без да се унижава да вика, дребосъкът седеше със скръстени ръце, докато Флин се приближаваше към палатката му.

[1] In corpore — в собственото си тяло (лат.) ↑

ГЛАВА 8

Застанаха лице в лице — Марвин с отворена уста, Макхонъри със стиснати зъби. Няколко секунди отлетяха в мълчание, след което Добродетелния каза:

— Виж какво, малкия, това не е миризлив дюкян, а и аз не съм миризлив урунгел. Ако имаш нещо да казваш — пей! Ако ли не — движи се, докато не съм ти счупил гребена.

Марвин веднага разбра, че този не е от породата на мазните, угоднически настроени търговци на тела. В дрезгавия глас нямаше и следа от подлизурство, извивката на устните не бе от раболепните. Този човек говореше това, което мислеше, и не се интересуваше от последствията.

— Ами... Аз съм клиент — успя да каже Марвин.

— Ей, провървя ми — подигра го Макхонъри. — Сега трябва да кудкудякам от радост, така ли?

Точно тази реплика и отмерените маниери на човек, който си знае цената, накараха Марвин да му има доверие. Разбира се, даваше си сметка, че външността може и да лъже, но до сега никой не го беше открянал как да оценява хората при първа среща, освен по външността им. Беше готов да се остави в ръцете на този горд и озлобен човек.

— След няколко часа ще ме лишат от ей това тяло — обясни Марвин. — И понеже моето го откраднаха, спешно ми трябва нещо за ползване. Нямам много пари, обаче... на всичко съм съгласен и съм готов да работя.

Макхонъри се облеци, стиснатите му устни се разтегнаха в язвителна усмивка.

— Готов си да работиш, а? Колко мило! И за кого си готов да работиш?

— За когото и да е.

— Ами? Можеш ли да работиш с Моткалмски метален стан със светлочувствителен пулт и ръчно отбиране? Не? Мислиш ли, че ще се

справиш с експресния сепаратор на частици, ако те пусна да работиш в заводите на „Нови Резкоземни Елементи“? Не си учил за това, а? Имам поръчка от един хирург на Вега, трябва му помощник, който да управлява стимулатор на нервни импулси — стария модел с двата педала. Не си имал това предвид, нали? След това имам поръчка от Потьомкин II, където имат нужда от вентрилог^[1], а един ресторант от района на Бьотс иска да му изпратим готвач, който да готви всекидневните ястия и да познава кухнята на Ктензис. Не вдяваш ли? Може да ти хареса да събираш цветя на Мориглия, но там трябва да се предвижда антезис за не повече от пет секунди. Или би могъл да се заемеш с точково спояване на плът, ако имаш здрави нерви, или да контролираш възстановяването на филопозии, или... Само че според мен нищо от изброеното не те трогва, нали?

Флин поклати глава и си призна:

— Не разбирам от нито една от тези работи.

— Това не ме учудва, както може да си мислиш. Нещо поне умееш ли?

— В колежа съм учил...

— Я ми се разкарай с твоята автобиография! Интересува ме твоят занаят, талант, професия, способност, изкуство — наречи го както искаш. Каж ми какво конкретно можеш да вършиш?

— Ами щом поставяте така въпроса, сигурно нищо особено не умея.

— Знам — въздъхна Макхонъри. — Ти си неквалифициран. На челото ти е написано. Сигурно ще ти е интересно да научиш, малкия, че неквалифицираните разуми са повече от бездомните кучета. Пазарът е претоварен с тях, Вселената е препълнена — пращи по шевове. Всичко, което можеш да правиш, машината ще го извърши по-добре, по-бързо и къде-къде по-охотно.

— Много съжалявам, сър — отвърна Марвин достойно, макар и с известна тъга, и се приготви да си върви.

— Чакай малко. Ако не се лъжа, търсеше работа.

— Ама нали казахте...

— Казах, че си неквалифициран, което си е самата истина. Казах още, че машината ще направи всичко по-бързо и по-охотно, но в никакъв случай не и по-евтино.

— А-ха!

— Да-а, що се отнася до евтинията, водиш на машините с една точка. А в наши дни това е огромно предимство.

— Какво пък, това е някаква утеха — в гласа на Марвин прозвуча съмнение. — И, разбира се, е много интересно. Но когато Пенгъл Фишека ме насочи към вас си мислех...

— Стоп! — изпружи се Макхонъри. — Ти си приятел на Фишека?

— Да речем, че съм — отвърна Марвин, избягвайки директната лъжа.

— Да беше казал отначало. Не че нещо щеше да се промени — фактите са си факти. Но поне бих ти обяснил, че да си неквалифициран не е престъпление. По дяволите, всички сме се родили такива, нали? Ако имаш късмет с краткосрочния договор, няма да си мигнал, когато ще владееш всички занаяти.

— Надявам се да е така, сър — Марвин стана внимателен, след като Макхонъри прояви заинтересованост. — Имате ли предвид някоя работа?

— Да. Едноседмично прехвърляне, а една седмица се издържа на всякаква работа, дори ако работиш на челна стойка. Теб не те заплашва подобно нещо — работата е приятна и прилична, на чист въздух, не се налага да напругаш много акъла си, условията са добри, предоставя се ръководство и сродна работна сила.

— Звучи интригуващо. Какво ѝ е кофтите на тая работа?

— От тази длъжност не можеш да забогатееш. Честно казано, калпаво плащат, но не може всичко наведнъж, нали?

— И каква е тази длъжност?

— Официалното ѝ название е „Индигейтор на Уутеки, Втори клас“.

— Звучи внушително.

— Радвам се, че ти харесва. Това означава, че трябва да събираш яйца.

— Яйца ли?

— Да. Ще ти обясня по-подробно: трябва да търсиш яйца на скален ганзър и като ги намериш, да ги събираш. Мислиш ли, че ще се справиш?

Марвин се почеса.

— Мислех първо да разбера повече за техниката на събиране, за условията на работа... — млъкна напред думата, защото Макхонъри бавно и печално поклати глава.

— Трябва ли ти работа?

— Нямате ли нещо друго?

— Не.

— Съгласен съм.

— Умно решение — похвали го Добродетелния и измъкна от джоба си някаква хартийка. — Това е стандартният, одобрен от правителството договор на кроу-мелдски език, който е официален език на планетата Мелд II, където е седалището на фирмата-наемател. Четеш ли кроу-мелдски?

— За съжаление не.

— Абе, стандартен текст. Фирмата не носи отговорност при пожар, земетресение, атомна война, превръщането на местната звезда в свръхнова, стихийни бедствия... Съгласна е да те наеме... Снабдява те с мелдско тяло... В изключение на случаите, когато не е в състояние, тогава не е задължена... И Бог да те поживи.

— Моля?

— Последното е стандартна фраза. Я да видим... Май това е всичко. Разбира се, ти си задължен да не вредиш, да не шпионираш, да бъдеш почтен, да се подчиняваш и така нататък, а също и всячески да избягваш половите извращения, изброени от Хофмейър в „Стандартна книга на мелдските перверзии“. Задължен си да се миеш два пъти дневно, да не задлъжняваш, да не се алкохолизираш и да не се побъркваш. Това е. Ако имаш конкретни въпроси, ще се постарая да ти отговоря.

— Да. Става дума за всичките тия задължения...

— Няма страшно. Искаш ли работата или не?

Марвин обаче остана с известни съмнения.

Не успя и да мигне, когато се опомни на Мелд, в мелдско тяло.

[1] Вентрилог — човек, който говори чрез стомаха си. ↑

ГЛАВА 9

Дъждовната гора на ганзърите на Мелд беше дълбока и обширна. Сред гигантските дървета се чуваше лекият шепот на вятъра, по-точно неговата сянка. Той се промъкваше през преплетените лиани и, сякаш пречупил хълма, пълзеше по острата трева. Капките с мъка се стичаха по листата, като че ли са се заблудили в лабиринт и сега присядат върху мъхестата, равнодушна почва да си починат. Сенките се сливаха, проблясваха, избледняваха и се появяваха отново, приведени в мнимо движение от двете уморени слънца в небето с цвят на зеленикава плесен. Отгоре неутешим теренгол подсвирваше на приятелката си, но в отговор се чуваше само честата, зловеща кашлица на хищния кралескачач.

Из този скръбен пейзаж, толкова мъчително напомнящ на Земята и толкова различен от нея, бродеше Марвин Флин, вече в непривичното мелдско тяло, и упорито гледаше в краката си — търсеше яйца от ганзъри, без да знае на какво приличат.

Всичко стана много бързо. От мига, в който попадна на Мелд, нямаше време да се огледа. Още не се бе осъзнал, а някой вече крещеше в ухото му.

Флин едва успя да разгледа своето четириръко и четирикрако тяло. Докато размаха единствената си опашка и присвие ушите си на гърба, вече го гонеха като добитък към работната група, съобщиха му номера на спалното помещение и мястото на столовата, връчиха му с два номера по-голям пуловер и обувки, които му бяха почти по мярка, като изключим факта, че левите малко го стягаха. Флин се подписа за получаването им и се снабди с инструментите, необходими за новата му професия — огромен синтетичен чувал, тъмни очила, компас, мрежа, щипки, тежък метален триножник и бластер.

Строиха го заедно с другите работници и управителят — уморен, надменен атреанец — набързо ги инструктира.

Флин разбра, че новият му дом заема незначителна част от пространството около Алдебаран. Направо казано, Мелд си е една

второстепенна планета. Климатът ѝ (по скалата на Хърлихейн-Чанз за климатичните допуски) е класифициран като „непоносим“, природните ѝ ресурси са „под минималната норма“, а коефициентът на естетическия резонанс (без да бъде измерен) е обявен за „невдъхновяващ“.

— Не е място, което бихте избрали за отпуска си, пък и за каквото и да било друго — при тези думи на управителя работниците нервно захихикаха. — Освен всичко друго това е негостоприемен и противен свят, някакво галактическо недоразумение, космическа посредственост, обаче обитателите му го тачат като своя родина и считат, че е най-прекрасната планета във Вселената.

Мелдците страхотно се гордеят с единствената си ценност и не се оплакват от мизерния си живот. С мъжествената решимост на вечни неудачници те правят просеки в дъждовната гора, а в неизбродимите подвижни пустини добиват руда с жалко метално съдържание. Тяхната настойчивост би могла да служи за пример, при условие, че не водеше до неизменен крах. Това би представлявал Мелд, ако не съществуваше още един факт. Имам предвид, разбира се, яйцата на ганзърите.

Яйцата на ганзърите! Не се срещат на другите планети, а и никоя от тях не се нуждае от тях в такава степен. Яйцата на ганзърите! Те са единствения предмет на износ от Мелд. За щастие на тукашните жители, тези яйца се радват на невероятно търсене. На Оричейд служат за любовни амулети, на Змиеносец II ги смилат и ги ядат като незаменим стимулатор на любовни желания, на Моричейд след осветяване се превръщат в култови предмети за безмозъчните К'тенги. Много други ги използват за каквото им дойде на ум.

И така, яйцата на ганзърите са жизненоважен, на всичкото отгоре и единствен природен ресурс на тази планета. Благодарение на него мелдците се задържат на определено ниво на цивилизацията. Ако липсваше, расата неминуемо би загинала.

За да хванете яйце на ганзър, трябва само да се наведете и да го вдигнете. Точно в това се състои трудността на задачата, защото ганзърите са категорично против подобни действия. Обитават горите и са произлезли от древните гущери. Те са свирепи, коварни, жестоки, много добре се крият и изобщо не се поддават на опитомяване. Всичко това прави събирането на яйцата им доста опасно занимание.

Създадо се е доста любопитно, ако не и парадоксално положение — основният източник на блага за Мелд е и основна причина за смъртността. Това може да ви послужи като храна за размисъл в началото на работния ви ден. Запомнете думите ми: пазете се, отваряйте си очите на четири, седем пъти мерете — един път режете, направете всичко възможно, за да запазите договорирания си живот, да не говорим за скъпоструващите тела, които използвате. Но не забравяйте и за нормата — не я ли изпълните, ако ще и с едно яйце, веднага ви се начислява цяла наказателна седмица. Желай ви успех, момчета!

Построиха Марвин и останалите работници в редици и ги закараха в гората. След около час стигнаха до зоната за търсене. Марвин се възползва от случая и помоли един майстор да го инструктира.

— Инструкции? Какъв вид от типа инструкции? (Беше преселник от Оринейтиан и не можеше да се похвали с лингвистични способности).

— Ами какво да правя — уточни Марвин.

Майсторът дълго мисли и накрая реагира:

— Ти длъжен събира яйца на ганзър. (От устата му излезе „гъндзър“).

— Абе, това е ясно. За друго те питам — не знам даже на какво приличат тия яйца.

— Ти не се вълнува. Ти разбери, когато видиш без грешка, да.

— Тъй вярно, сър. Ако намеря яйце има ли особени правила за това как да го пипам? Да не взема да го счупя?

— Пипай. Ти вдига яйце, сложиш в чувал. Ти разбира моята думи, да или не?

— Да, бе, разбирам — увери го Марвин. — Искам също така да ми кажеш колко е дневната норма и как се смята заработката? Часово? Обедната почивка включва ли се?

— А така! — недоумението изчезна от широкото, добродушно лице на майстора. — Най-последно. Ти вдига яйце, сложиш в чувал, ясно?

— Ясно — побърза от отговори Марвин.

— Ти прави така винаги, докато чувал не напълни се. Схваща ли?

— Май разбрах. Пълният чувал съответства на действителната или идеалната норма. Дай да ти повтора всички етапи, да видим дали правилно съм разбрал. Първо: установявам местонахождението на яйцето, ако използвам земния еквивалент на това понятие, и би трябвало да не изпитам трудности при разпознаването му. Второ: след като открия и идентифицирам обекта на търсенето, пристъпвам към действието, наречено „слагане на яйцето в чувала“, след което повтарям целия процес от началото. Трето: повтарям операцията S за x пъти, при което се получава уравнението $S.x=V!$, където V представлява капацитета на чувала, а I е сумата от x операции, необходими за напълването на V . Накрая свършвам, връщам се в лагера и предавам съдържанието на чувала. Правилно ли съм ви разбрал, сър?

Майсторът се почеса с опашката по зъбите и попита:

— Май ме занасяш, а, хлапе?

— Няма такова нещо, сър, просто исках да съм сигурен...

— Ти прави майтапи с впрегатника от стара планета Оринейтиан, да, разбира се. Правиш се много остроумен, но не си много остроумен. Запомни — никой не обича наперените младоци.

— Съжалявам — каза Марвин, почтително повдигнал опашка. (Не съжаляваше. За първи път се забавляваше, откакто започнаха неприятностите, и беше доволен да открие, че може да се забавлява, без да им обръща внимание).

— Така или иначе, на мен аз мисля, ти усвоил елементарни правила на работа много добър, така че върви да вършиш своя работатруд и си дръж носа надалеч, иначе ще счупи твои шест или повече крайници. Вдяхаш ли?

— Вдявам — Марвин се завъртя около дясното си рамо и препусна в галоп през гората да търси яйца на ганзъри.

ГЛАВА 10

Марвин Флин даваше мило и драго да разбере как изглежда едно ганзърско яйце. Също така би бил доволен да му се обясни как да използва екипировката си. Тъмните очила бяха неизползваеми в сумрачната гора, нямаше причини да разгъва тежкия метален триножник.

Безшумно се носеше през гората. Ноздрите му трептяха, въртеше очи и се кокореше, за да увеличи полезрението си. Златистата козина, леко напръскана с апистим, потреперваше от играещите под нея мускули — на пръв поглед отпуснати, но на практика готови за действие.

Гората разстиляше пред зрителя симфония в зелени и сиви цветове, като от време на време се появяваше моравата тъмнина на пълзящите растения или пурпурните фанфари на храстите лилибаба или, още по-рядко, подобно на лекия звук от обои, се виждаше лайтмотивът на втората тема — оранжевия бичохленч. Общият ефект беше мрачен и предразполагаше към мрачни мисли, също като просторен градски парк в тихия час преди развиделяване.

А това какво е? Точно там! Малко вляво! Да, да, точно под дървото! Ама това... Не може да бъде!

Флин разчисти листата с десните си ръце и се наведе. В гнездо от треви и клончета видя нещо, което блестеше като щраусово яйце, украсено със скъпоценни камъни.

Майсторът се оказа прав. Невъзможно е да сбъркаш яйцето на ганзъра с нещо друго.

Върху облата повърхност ярко горяха милиарди вълшебни огънчета. Като в полузабравени сънища сенките пробягваха и пак изчезваха. В душата на Марвин се настани усещане за здрач, вечерен звън, лениво стадо, хрупачо покрай прозрачен поток под сенките на прашни, неутешими кипариси.

Цялото му същество се възпротиви, но въпреки всичко Марвин се наведе ниско над яйцето и протегна ръка. Дланта му обви с любов

бляскавото кълбо.

Моментално дръпна ръката си. Бляскавото кълбо бълваше адска топлина.

Флин го погледна с още по-голямо уважение. Разбра защо му бяха дадени щипките. Извади ги и внимателно хвана приказното яйце.

То отскочи като гумена топка. Марвин се втурна след него, като в движение извади мрежата и направи няколко безуспешни опита да го хване с нея. Яйцето се изплъзна, рикошира и като светкавица се шмугна в гъстите храсти. Марвин отчаяно замахна и сякаш съдбата насочи ръката му — яйцето се оказа в мрежата. Лежеше неподвижно вътре и пулсираше, като чели си поемаше дъх. Марвин се приближи бавно — очакваше всякакви изненади.

Внезапно яйцето проговори с пресипнал глас:

— Виж какво, господинчо, би ли ми казал какво те прихваща?

— Какво?

— Ами това — седя си мирно и тихо в обществен парк, никого не закачам и изведнъж бум! — нахвърляш се отгоре ми като шантав, трошиш всичко, до което се докоснеш и изобщо се държиш като ненормален. Аз, естествено, се разпалих. А и кой няма да се запали? Реших да се отдалеча, защото днес трябва да се излюпя и не ми е до скандали. Обаче ти ми хвърляш мрежата и ме ловиш като някаква пършива пеперуда. Затова те питам — какво те прихваща?

— Ти си яйце на ганзър, нали?

— Това го знам. Яйце на ганзър съм. Да не би да е забранено от закона?

— О, не. Просто аз съм ловец на яйца на ганзери.

Последва кратка пауза, след което яйцето помоли:

— Ще бъдете ли така любезен да повторите?

Марвин изпълни молбата.

— Да-а, значи правилно съм чул — беззвучно се засмя яйцето. — Шегувате се, нали?

— Съжалявам, но не ми е до майтапи.

— Сигурно се шегувате — в гласа на яйцето се прокрадна нотка на отчаяние. — О'кей, посмяхме и толкова. Сега ме пуснете.

— Съжалявам...

— Пуснете ме!

— Не мога.

— Защо?

— Защото ловувам яйца на ганзъри.

— Боже мой! По-голяма глупост не съм чувал през живота си. Ако не греша, срещаме се за първи път, нали? Защо сте тръгнали на лов за мен?

— Наеха ме да ловя яйца на ганзъри — поясни Марвин.

— Значи така, момко, вървиш си и ловиш всяко яйце на ганзър, така ли? И не ти пука точно кои хващаш?

— Да.

— И наистина не търсиш някое определено яйце, което ти е направило мръсно?

— Не. През живота си не съм срещал нито едно яйце на ганзър — увери го Марвин.

— Не си... И въпреки всичко ги ловиш? Май се побърквам. Или не съм дочул. Ами че това никъде го няма! Сигурно е някакъв чудовищен кошмар. Идва при тебе някаква откачалка, най-спокойно те хваща и без да му мигне окото заявява: „Аз съм ловец на яйца на ганзъри“. Тогава... Ти да не ме разиграваш нещо, а?

Марвин се стъписа, ядоса се и си пожела яйцето да млъкне. Отвърна доста грубо:

— Изобщо не те разигравам. Работата ми е да събирам яйца на ганзъри.

— Да събираш... яйца на ганзъри! О, не, не, не! Не мога да повярвам, че това наистина става, но е така...

— Я се стегни! — извика Марвин. Яйцето явно беше пред нервна криза.

— Благодаря — отговори след малко яйцето. — Сега съм наред. Може ли да ти задам един-единствен въпрос?

— Давай по-живо.

— Искам да те попитам дали тази работа ти доставя удоволствие? Искам да кажа, склонен ли си към извращения? Само не се обиждай.

— Няма нищо. Не съм склонен към извращения и, повярвай ми, работата изобщо не ми е по вкуса. Кълна се, че и на мен хич не ми е приятно.

— Неприятно ти е! — избухна яйцето. — А на мен какво ми е? Да не си мислиш, че за мен е нещо нормално да дойде някой и като в

лош сън да ме „събира“?

— По-спокойно.

— Ненормалник — мърмореше яйцето. — Абсолютно невменяем. Може ли поне да оставя бележка на жена си?

— Няма време.

— Поне ми разреши да се помоля.

— Давай. Само гледай да си кратък.

— О, Господи, Боже мой — започна да нарежда яйцето. — Не разбирам какво става с мен и защо. Старал съм се винаги да съм порядъчен и макар че не посещавам много често църквата, Ти знаеш, че истинската вяра е стаена в сърцето на вярващия. Не споря, че понякога не постъпвам правилно. Но защо, Господи, си толкова жесток? И защо точно към мен? Защо не накажеш някой истински грешник, например закоравял престъпник? Защо мен? И защо по този начин? Някаква твар ме „събира“, като че ли съм неодушевен предмет. Не разбирам. Но знам, че си въздесъщ и всемогъщ, знам, че си добър, следователно има причина, но аз съм прекалено глупав, за да я разбера. Господи, щом така си отсъдил, нека бъде волята Ти. Но Те моля да се погрижиш за жена ми и невръстните дечица, особено за бебето — гласът на яйцето стана дрезгав, но то веднага се овладя. — Много те моля за бебето — то е крехко и другите деца го обиждат, а на него му трябва повече... внимание. Амин.

Яйцето сподави риданията си. Гласът му стана твърд.

— Готов съм — обърна се то към Марвин. — Върши мръсната си работа, въшливо копеле такова.

Обаче молитвата на яйцето съвсем извади Марвин от равновесие. Очите му се навлажниха, кичурите косми по краката му затрепериха. Разтвори мрежата и пусна пленника. Яйцето се изтърколи наблизко и замря, очаквайки някакъв капан.

— Ама ти... Сериозно ли?

— Напълно. Явно не ставам за тая работа. Не знам какво ще ме правят в лагера, но през живота си няма да пипна нито едно яйце на ганзър.

— Благословено да е името Господне! — промълви яйцето. — Какво ли не съм видял през живота си, но ми се струва, че ръката на

провидението...

Страхотен тътен, идващ от храстите, попречи на яйцето да изложи философската си позиция, известна като „заблудено вмешателство“. Марвин рязко се обърна и се сети с какви опасности е бъкана планетата Мелд.

Бяха го предупредили, а той забрави. Бясно заопипва къде е бластерът, но за зла беда той се бе уплел в мрежата. Трескаво го задърпа и успя да го отскубне. В този миг чу пронизителния крясък на яйцето...

Нещо със страшна сила го тръшна на земята. Бластерът отлетя в храстите. А Марвин видя пред себе си цепнати, черни очи под ниско, бронирано чело.

Нямаше нужда да му обясняват кой е новият му познайник. Флин разбра, че е налетял на възрастен ганзър, при това при много неблагоприятни обстоятелства. Уликите бяха прекалено явни — мрежа, тъмни очила, щипка за хващане. А острозъбите челюсти на гигантския гуцер все повече се приближаваха, готови за щракнат на врата му. Вече бяха съвсем близо. Марвин дори забеляза три златни коронки и една пломба.

Извиваше се, опитвайки да се освободи, но ганзъра го притисна към земята с лапа, голяма колкото седло на як. Безпощадните нокти, всеки с размерите на два пикела, се впиха в златистата кожа на Марвин. Чудовището отвори лигава си паст и се приготви да отхапе главата наведнъж...

ГЛАВА 11

Изведнъж времето спря! Марвин видя застиналата, полураззината уста на ганзъра, налятото с кръв ляво око, цялото огромно тяло, сковано от някаква странна, непреодолима инерция.

До него неподвижно лежеше яйцето като резбовано копие на самото себе си.

Ветрецът замря. Дърветата се вцепениха в напрегнати пози, а меритейския ястреб увисна в средата на полета си като привързано за връв чучело.

Дори слънцето спря неумолимия си ход!

И сред тази необикновена жива картина Марвин със свито сърце се втренчи в единствения движещ се феномен, който възникна във въздуха на около метър от главата му, малко вляво.

Започна като пращен вихър, набъбна, разшири се, удебели се в основата и се превърна в конус към върха. Въртеливото движение се засили и фигурата придоби отчетливи контури.

— Детектив Ърдорф! — извика Марвин.

И наистина — това беше марсианският детектив, същият, когото преследваха безброй неуспехи и който обеща на Марвин да се справи със случая и да му върне тялото.

— Хиляди извинения затова, че идвам без покана — каза Ърдорф, когато се материализира напълно и тежко тупна на земята.

— Слава Богу, че сте тук! Спасихте ме от много неприятна смърт и ако ми помогнете да махна тая гадина от себе си...

Марвин все още лежеше под лапата на ганзъра, която сякаш бе от чугун. Нямаше никаква възможност да се измъкне.

— Ще трябва да ме извините — каза детективът, докато се изправяше и изтупваше, — но не мога да направя това.

— Защо?

— Против правилата е — обясни Ърдорф. — Забранено е всякакво местене на тела, когато имаме изкуствено спиране на времето (както в момента), защото това може да доведе до парадокс, а

парадоксите са забранени, тъй като могат да доведат до свиване на времето, а свиването на времето може да предизвика изкривяване на структурните линии в нашия пространствено-времеви континуум и да разруши Вселената. Затова всяко преместване се наказва с една година затвор и глоба хиляда долара.

— А-ха. Не знаех.

— За съжаление е така.

— Разбирам.

— Надявах се да разберете.

Последва дълго, тягосно мълчание. Накрая Марвин се обади.

— Е?

— Какво казахте?

— Казах... По-точно исках да ви попитам защо дойдохте?

— А-а. Реших да ви задам няколко въпроса, за които не се сетих по-рано, а биха помогнали за оперативното разследване и разрешаване на случая.

— Ами питайте.

— Благодаря. Преди всичко, кой е любимият ви цвят?

— Синият.

— Кой оттенък? Моля ви за по-голяма точност.

— Като на яйце от червеношийка.

— Хммм — детективът записа отговора в тефтерчето си. — А сега без да се замисляте ми кажете едно число.

— 87792,3 — без колебание отвърна Марвин.

— Ъммм. Чудесно — Ърдорф затвори тефтерчето. — Май това е всичко.

— Какъв е смисълът от тия въпроси?

— Когато разполагам с тази информация, мога да следя за остатъчни рефлексии у заподозрените. Това е част от теста на Дуулман за проверка на самоличността.

— Така ли? А как върви работата, напредвате ли?

— За успех и дума не може да става. Но смея да ви уверя, че случаят се развива задоволително. Проследихме крадеца на Йорама II, където се скри като заек сред товар от бързо замразено месо, предназначено за Голяма Джоера. Там се представи за беглец от Хейдж XI и това му донесе голяма популярност. Изхитри се да си уреди прехвърлянето на Квантис, където са били скрити парите му. Не изкара

и цял ден там, а си купи билет за местния кораб до Петдесетзвездния Автономен Регион.

— И после?

— Временно му изгубихме следите. Пендесетзвездният Регион се състои от четиристотин трийсет и две планети с общо население триста милиарда. Както виждате, чака ни доста работа.

— Безнадеждна, ако съдя по думите ви.

— Точно обратното — всичко се нарежда прекрасно. Непросветените винаги приемат усложненията за неуспехи. Интересуващият ни престъпник няма да бъде спасен дори от подобно множество, защото то се поддава на статистически анализ.

— И какво ще стане сега?

— Ще продължим с анализа, след което, опирайки се на теорията на вероятностите, ще изпратим извадката из цялата Галактика и ще видим дали няма да се превърне в Свръхнова... Изразявам се метафорично, разбира се.

— Разбира се. Наистина ли се надявате да хванете престъпника?

— Изобщо не се съмнявам в резултатите — увери го Ърдорф. — Но трябва да се запасите с търпение. Не забравяйте, че междупланетните престъпления са сравнително нова област, затова и междупланетното следствие е в детството си. Има много престъпления, при които дори не може да се докаже дали има престъпник, да не говорим за намирането му. Така че, в известен смисъл може да се каже, че ви е провървяло.

— Явно се налага да ви повярвам. Що се отнася до сегашното ми положение...

— Нали се опитвах да ви предупредя да не попадате в подобни ситуации — скара му се детективът. — Имайте го предвид в бъдеще, ако намерите начин да се измъкнете. Желая ти успех, приятел!

Детективът Ърдорф започна да се върти все по-бързо пред очите на Марвин, накрая се превърна в блещукащ вихър, потъмня и изчезна.

Времето потече.

Марвин отново гледаше в цепнатите черни очи под ниското бронирано чело, чудовищно раззинатата паст се приближава, готова да отхапе главата му наведнъж.

ГЛАВА 12

— Чакай малко!

— Защо?

Марвин още не беше измислил мотивите. Чу яйцето да мърмори:

— Така му се пада. Нека види какво е. Все пак беше добър към мен. От друга страна, какво ми пука? Още не са те снесли, а вече ти искат черупката. И все пак...

— Не искам да умирам — изтърси Марвин.

— Изобщо не съм мислил, че ще искаш — гласът на ганзъра не звучеше враждебно. — Сега сигурно ще започнеш да се препираш. Ще намесиш етиката, морала и други подобни глупости. Само че няма да мине. Специално ни предупредиха да не разрешаваме на мелдците да ни говорят. Просто да си изпълняваме задълженията и това е. Върши си работата и минавай на следващия. Умствена хигиена. Затова, моля те, затвори си очите...

Челюстите започнаха да се затварят. Но Марвин бе споходен от нелепа, отчаяна догадка, и извика:

— Работа ли каза?

— Работа, разбира се. Не искам да те оскърбя и нямам нищо лично против теб... — ганзъра се намръщи — явно се упрекна за това, че се е разприказвал.

— Значи работа? Ти си ловец на мелдци, така ли?

— Точно така. От планетата Ганзър няма какво да се вземе, освен кожата на някой мелдец.

— Защо ги ловите?

— Първо, защото яйцето на ганзъра достига пълна зрялост само в плътта на възрастен мелдец.

— Стига бе — обади се яйцето и се претърколи от смущение. — Има ли смисъл да се впускаш в гнусната биология? Аз разправям ли за твоите привички?

— Второ — невъзмутимо продължи ганзъра, — единствената ни стока за износ е кожа на мелдец, от която на Траяна II правят

императорски пелерини, на Немо — амулети, а на Крайслер ХХХ с тях облицоват столове. Търсенето на кожи от неуловимите и опасни мелдци е единственият начин да поддържаме цивилизацията и...

— И на мен ми наговориха абсолютно същото! — прекъсна го Марвин и набързо разказа как ги бяха инструктирали.

— Стига бе! — изкоментира ганзъра.

И двамата разбраха как стоят нещата на практика — мелдците изцяло зависят от ганзърите, а те от своя страна изцяло зависят от мелдците. Всяка от расите лови другата, живее и загива заради нея, но поради вродената си злоба не желае да има нищо общо с врага си. Отношенията са им симбиотични, но и двете не го признават. Нещо повече — всяка твърди, че тя е единственият носител на цивилизацията и разума на тази планета, а другите са зверове и не влизат в сметките.

А сега и двамата се сетиха, че са равностойни представители на разумните същества.

Това прозрение ги накара да изпитат благоговееен ужас, само дето Марвин продължаваше да бъде прикован към земята от тежката лапа на ганзъра.

— Намирам се доста неловка ситуация — каза след малко ганзъра. — Изпитвам желание да те пусна, но съм тук по договор, а в го има клауза...

— Ама ти не си ли истински ганзър?

— Не. Трампах си разума, също като теб, и съм от Земята.

— И аз!

— Сетих се. Американец си. Най-вероятно от Източното крайбрежие. Може би от Кенектикът или Върмонт...

— Стенхоуп, щата Ню Йорк.

— Аз съм от Саранак Лейк. Казвам се Отис Дейгобърт и съм на трийсет и седем години.

Ганзъра свали лапата си от гърдите на Марвин и тихо продължи:

— Съседи сме. Не мога да те убия, също както и ти, сигурен съм, не би ме убил, дори да имаш възможност. Сега знаем истината и едва ли ще можем да продължим да си изпълняваме ужасните задължения. Обаче това е доста печално, защото по този начин нарушаваме клаузите, залегнали в договора, а за назидание наемателите ни ще се разправят сурово с нас. Сам се сещаш какво значи това.

Марвин тъжно кимна. Прекалено добре разбираше какво ги чака. С наведена глава, потънал в безутешно мълчание, той седеше до новия си приятел.

— Не виждам изход — проговори Марвин след кратък размисъл. — Може да се скрием в гората за някой ден, но сигурно ще ни открият.

Внезапно се обади яйцето:

— Стига бе, положението може и да не е толкова безнадеждно, колкото ви се струва.

— Какво имаш предвид? — попита го Марвин.

— Ами това — яйцето се зарови от удоволствие, — че според мен трябва да се отплащаме на доброто с добро. Е, може да попадна в неприятна ситуация, но... По дяволите! Мисля да ви помогна да напуснете планетата.

Марвин и Отис веднага започнаха да бълват благодарности, но яйцето ги побърза да ги предупреди:

— Няма да се учудя, ако благодарностите ви секнат, когато видите какво ви чака — каза зловещо то.

— От това по-лошо няма — отвърна Отис.

— Дали? — ехидно попита яйцето. — Ще има да се чудите... Оттук, господа.

— Къде отиваме? — реагира Марвин.

— Ще ви заведе при Отшелника — осведоми ги яйцето и повече не продума. Решително се понесе напред, а Марвин и Отис го последваха.

ГЛАВА 13

Вървяха и се хлъзгаха из дивата, буйна дъждовна гора. Всеки момент очакваха да ги налети опасност. Обаче нито една жива твар не се нахвърли отгоре им и те благополучно стигнаха до малка поляна.

В средата видяха схлупена къщурка и пред нея — човек.

— Това е Отшелника — осведоми ги яйцето. — Съвсем е откачил.

Марвин и Отис нямаха време да смелят тази информация, защото Отшелника се надигна и извика:

— А сега стойте, спрете, останете! Отрийте се пред мен!

— Аз съм Марвин Флин, а това е приятелят ми Отис Дейгобърт. Желая да напуснем планетата.

Отшелникът като че ли не чу — галеше дългата си брада и замислено се любуваше на короните на дърветата. Обади се басов, унил глас:

*И ето, че часът настъпи скръбно
с крясъкът на отминаващо ято жерави,
а совата-беглец ще се отдръпне;
в приюта ми унил богатата липсват —
каквото небето дари, хората отмъкват.
Звезди мъждукат, мълчаливо в прозореца взрени.
Кралете отлитат, от шума на дърветата
окрилени.*

Яйцето преведе:

— Каза, че е предчувствал, че ще дойдете точно по този път.

— Приветства ли ни? — попита Отис. — Доста странно се изразява.

Отшелникът се обади:

*А сега го прочети! Няма да търпя
лъжата да пропълзи като змия
в моя разум и да вещае измяна!*

— Иска да не шепнете — обясни яйцето. — Шепотът го прави нервен.

— Това го виждам и без да ми го казваш — озъби се Марвин.

— Оправяй се тогава — яйцето явно се разсърди. — Само се опитвах да бъда полезен.

Отшелникът направи няколко крачки напред, спря и каза:

— Какво търсиш тука, аруун?

Марвин хвърли бърз поглед към яйцето, но то упорито си траеше. Тогава схвана смисъла на въпроса и отвърна:

— Сър, искаме да се махнем от тая планета и дойдохме при вас за помощ.

Отшелникът поклати глава и промълви:

*Що за варварски език? Всяка проскубана овца
може да се изрази далеч по-правилно.*

— За какво намеква? — попита Марвин.

— Ами познай, като си толкова умен — тросна му се яйцето.

— Извинявай, ако съм те обидил с нещо.

— А, няма защо.

— Ама наистина се разкайвам. Ще ти бъда безкрайно задължен, ако ми преведеш последното му изказване.

— О'кей. Казва, че не те разбира.

— Какво?! Изразих се пределно ясно.

— Не и за него. За да те разбере, трябва да го кажеш в стихове.

— Аз? Никога! — Марвин потрепери с отвращението, което изпитват всички разумни земляни от мъжки пол при мисълта за стихове. — Просто не ми се удава. Може би ти, Отис...

— А, не! — панически се отзова Отис. — За какъв ме мислиш? Да не съм ти някой първокласник?

*Мълчанието се сгъстява и расте. Сега
човекът да отвори своята честна уста.
Не ми харесва обратът на тия събития.*

— Започва да се ядосва — изкоментира яйцето. — Пробвай се,
от опит глава не боли.

— Защо не отговориш ти вместо нас? — предложи Отис.

— Да не съм някой зубър? — възмути се яйцето. — Ако искате
да говорите, ще го правите сами.

— Единствените стихове, което помня от училище, са рубайи^[1]
— призна Марвин.

— Ами давай — подкани го яйцето.

Марвин се позамисли и нервно започна:

*Ето! Пилигримът от войните горски
смирен се моли на душите хорски
за съдействие, храна, помощ и надежда.
Можеш ли смирено да подминеш тази просба?*

— Доста неритмично — изкоментира яйцето. — Но като за
първи опит не е зле. (Отис започна да се хили и Марвин го перна с
опашката).

Отшелникът отговори:

*Добре казано, чужденецо! Ще ти окажа помощта.
Нещо повече! Независимо от външността,
мъжете винаги си помагат в беда.*

Вече по-бързо, Марвин издекламира:

*Надявах се из тия местности древни
с изгреви великолепни и залези безредни,*

*бедния пилигрим, заблуден по пътя,
да се спаси от терора безогледни.*

Отшелникът:

*Следващата стъпка, приятелю мой, повелителю
мой,
за всички мъже е онази свобода,
която ще им се поднесе; и най-долният роб — и той
може някой ден да стане крал на тия господа
докато този мъж тук, този враг на навиците
закостенели, сам ще черпи другарите си
ако неговия говор е познат.*

Марвин:

*Много благодаря! Твоят звезден портал
приравняват мъдреци към глупаци; все още
неосъзнал
как да използва своя глупав език, Безгласния
и половината път до Марс не е изминал.*

Отис, който едва се въздържаше да не се изкикоти, се обади:

— Ей! Май чух да ме споменавате?

— Позна — озъби му се Марвин. — По-добре се помъчи да спретнеш някой стих, ако искаш да се разкараме отгук.

— Че защо? Справяш се като за двама.

— Не става. Отшелникът току-що предупреди, че всеки отговаря за себе си.

— Какво да правя, Господи? — прошепна Отис. — Не знам нито една поема.

— Ами измисли нещо — намеси се яйцето.

— Ммм... Помня само част от нещо на Суинбърн, което ми разправи една лелка. Хубаво беше, ама доста глупаво.

— Я да го чуем — настоя Марвин.

Отис се препоти докато започне:

*Когато земните кораби поемат към свят далечен,
всеки мъж, бил той строен или дълъг,
тъгува по дома, сякаш от магнит привлечен,
а сърцето му е пълно с мъка и се чувства малък.
Обладан е от велико чувство на преклонение
пред приветливата, добронамерена поза
на героичния Отшелник, чието модулирано
намерение
е да избави клетника от надвисналата угроза.*

Отшелникът:

*Открих дарбата ти: в тия години на гадости
вързания ти език прави пакости
по-бързо от опечаления си собственик.*

Марвин:

*О, ела, отмъкни Марвин Флин и зарежи
кавгата, нека почива! Той много тъжи
за изгубеното си тяло и го търси. Сега
другите стоят и аплодират, а той иска да върви.*

Отшелникът:

*Оттук, джентълмени! Не унивайте,
краката в стрепената, горе главата...*

Придържайки се към мерената реч, полека се приближаваха към къщурката на Отшелника, където видяха дъвен и грозен разумопредавател, скрит зад един храст. Марвин разбра, че и най-откачените си имат собствен номер — Отшелникът беше дошъл на планетата преди по-малко от година, а вече сигурно е натрупал състояние от нелегалното прехвърляне на бегълци на затъntenите пазари в Галактиката.

Не беше етично, но както каза Отшелникът:

*Намирате ли за подли номерата, които върши
с моята машина? Изтрезнейте! Няма да
дискутирам
безпочвено-абстрактната истинност на доводите
ваши.*

*Не да мисля за това. Глупаво е да откажеш лошо
вино,*

*когато те мъчи жажда в пустинята. Не е ли така?
Тогава защо строго съдите спасението на вашите
души? Неблагодарността ви е повече от извратена*

—
*ръката, отскубваща ви от Смъртта, да
пердашите!*

[1] Рубайя — форма на мерена реч във вид на четиристишия, при които първи, втори и четвърти стих са римувани, а третият е свободен.

↑

ГЛАВА 14

Не бе изминало кой знае колко време. Показа се, че не е трудно да намерят работа за Отис Дейгобърт. Въпреки че твърдеше противното откриха в него слаба, но многообещаваща склонност към садизъм и затова Отшелника изпрати разума му в тялото на асистент на зъболекар на планетата Продента IX.

Яйцето пожела на Марвин всичко най-хубаво и се отдалечи към гората.

— Време е да се заемам и с теб — обърна се Отшелника към Марвин. — Струва ми се, че ако изследваме психологията ти с подобаваща обективност, бихме могли ясно да забележим тенденция към готовност за саможертва.

— В мен? — Марвин беше като гръмнат.

— Точно така.

— За саможертва?

— Точно така.

— Не съм много сигурен — само вежливостта го накара да се изрази по този начин. Иначе беше абсолютно убеден, че Отшелника е объркал нещо.

— Затова пък аз съм сигурен. И без излишна скромност мога да заявя, че моят опит в търсенето на работа е по-богат от твоя.

— А, сигурно. Както виждам, престанахте да говорите в стихове.

— Много ясно. Защо да продължавам?

— Защото преди говорехте само в стихове.

— Това е съвсем друга работа. Тогава бях навън и се налагаше да се защитавам. Сега съм си вкъщи, следователно съм в безопасност.

— Навън стиховете ли ви защитават?

— А как иначе? От две години съм тук и оттогава две кръвожадни раси се опитват да ме хванат. С удоволствие биха ме убили, ако можеха да ме намерят. А аз, както виждаш, съм си цял-целеничък.

— Е, това е много хубаво. Но не мога да схвана какво отношение има мерената реч към личната ви безопасност.

— Да пукна, ако знам. Според скромното ми мнение аз съм рационалист и въпреки това трябва да призная, макар и неохотно, че стиховете действат безотказно. Просто помагат и това е.

— Не ви ли идвало на ум да направите малък опит? Имам предвид не сте ли пробвали да говорите и навън в проза? Може пък стиховете да не са задължителни.

— Може. А ти пробвал ли си да се разхождаш по морското дъно? Може пък въздухът да не е задължителен.

— Не е едно и също.

— Абсолютно едно и също е. Само че се отплеснахме. Говорехме за теб и склонността ти към готовност за саможертва. Тази склонност отваря пред теб перспектива за една доста увлекателна работа.

— Не ме интересува. Друго нямате ли?

— Не — отрязва Отшелника.

По странно стечение на обстоятелствата в този миг отвън долетя страхотен тътен и грохот. Марвин веднага предположи, че го гонят или мелдци, или ганзъри, или всички заедно.

— Приемам работата. Но бъркате.

За Марвин остана да каже последната дума, но за Отшелника остана да свърши последната работа. Той нагласи оборудването си, натисна бутона и изпрати Марвин към новата му кариера, на планетата Селсъс V.

ГЛАВА 15

На Селсъс V да правиш и приемаш подаръци се считаше за висша форма на културата. Немислимо е да откажеш подарък — подобна постъпка предизвиква у всеки селъсиец емоция, сравнима само със земния страх от кръвосмешение. По принцип в това да получиш подарък няма нищо лошо. Повечето от тях са „бели“ и изразяват най-различни оттенъци на любов, благодарност, нежност и така нататък. Обаче има и „сиви“ подаръци на предупреждението, и „черни“ — на смъртта.

Ето че известен държавен чиновник получил от своите избиратели красива халка за зурлата си, с която трябвало да се кичи поне две седмици. Великолепно украшение с един-единствен недостатък — тя тиктакала.

Всяко друго същество би захвърлило халката в най-близката канавка. Но никой селъсиец не би направил това, ако е с всичкия си. Даже не би я дал за проверка. Ръководят се от простото правило, че на харизан кон зъбите не се гледат. А при най-малкия намек за нещо подозрително би се развихрил страхотен обществен скандал.

Проклетата халка трябвало да краси зурлата поне две седмици.

А тя тиктакала.

Чиновникът, който се казвал Мардук Крас, размишлявал над проблема. Мислил си за своите избиратели, за това как им е помагал и как ги е потискал. Халката е символ на предупреждение. В най-добрия случай „сив“ подарък. В най-лошия — „черен“. Миниатюрна бомба с елементарна конструкция, която след няколко мъчителни и тревожни дни ще му отнесе главата.

Мардук не беше привърженик на самоубийството. Беше наясно, че няма никакво желание да носи халката. Но прекрасно разбираше, че е задължен да го прави. Оказа се изправен пред класическата селъсианска дилема.

„Нима ще направят това с мен? — питаше се той. — И то само защото разреших на мястото на стария и грозен жилищен район да

построят промишлени предприятия? Или пък защото сключих договор със собствениците на сгради да повишат наема с триста и двайсет процента и в замяна на това ги задължих в петдесетгодишен срок да подменят водопроводната инсталация? Боже Господи, никога не съм претендирал, че съм безгрешен. Може и да съм правил грешки тук-там, но съм си ги признавал. Кой би изтълкувал това като антисоциална постъпка?“

А халката весело тиктакаше, отчитайки секундите, от което го сърбеше зурлата и го стягаше сърцето. Мардук си спомни за свои колеги, които платиха с главите си, след като получиха подаръци от ненормални избиратели. Нищо чудно този подарък да се окаже „черен“.

— Тъпи лигльовци! — изръмжа Мардук. От ругатнята му стана по-леко, макар че никога не би си позволил да я изрече пред публика. Приемаше подаръка като лична обида и го преживяваше доста тежко. Работиш неуморно за благото на разни идиоти с провиснала кожа и брадавици по зурлите и накрая какво? Бомба в носа!

За миг се изкуши наистина да захвърли халката в най-близката кофа с хлор. Това би ги вразумило. А и прецедент имаше. Нима свети Ворийг не отхвърли Цялостното Приношение на Трите Духа?

Да, ама според каноническото тълкувание Приношението на Духовете е било замислено като подкопаващо устоите на Подаръците, следователно и на самото общество. Защото, ако направиш своето Цялостно Приношение, нямаш възможност да правиш повече подаръци.

Освен това каквото е било позволено на Светците във Второто Кралство, е забранено на второстепенните чиновници в Десетата Демокрация. Светците са свободни да постъпват както намерят за добре. Обикновените хора трябва да постъпват според обичаите.

Мардук отпусна рамене. Посипа стъпалата си с гореща целебна прах, но и това не го облекчи. Нямахше изход. Не може един селсъсиец да се изправи срещу цялото общество. Налага се да носи халката и да чака този смразяващ душата миг, когато тиктакането ще спре...

Стоп! Ами че това е изход! Да, да, сега го виждаше! Само трябва да организира всичко както подобава. Тогаваше да запази и собствената си безопасност, и доверието на обществото. Само проклетата халка да му отпусне достатъчно време...

Мардук Крас набързо се обади където трябва и си уреди спешна командировка до Таами II (нещо като Таити в Зоната на Десетте Звезди). Разбира се, командировката не беше телесна. Началниците му не биха си позволили да пилеят средства за скъпо струващо пътуване на тялото на стотици светлинни години, след като е достатъчно да се прехвърли само разумът. Грижовният, прилежен Мардук ще си трампи разума. Така ще спази ако не духа, то поне буквата на сълсъския обичай — ще остави у дома тялото с подарената халка, весело тиктакаща под носа му.

Само трябва да намери разум, който да обитава тялото му, докато го няма. Но това не е проблем. В Галактиката има твърде много разуми и твърде малко тела. Никой не знае със сигурност защо се е получило така. В края на краищата всеки се ражда и с тяло, и с разум. Но в крайна сметка винаги някои се оказват с нещо повече от другите — било то богатство, власт или тяло.

Мардук се свърза с фирма „Отшелник Ентърпрайзис“ (Тела за Всякакво Предназначение). Отшелникът имаше под ръка много подходящ екземпляр — чистокръвен млад землянин от мъжки пол, който е заплашен от скорошна смърт и е съгласен да поеме риска да носи тиктакащата халка в носа си.

Така Марвин Флин попадна на Селсъс V.

Нямаше какъде да бърза. Марвин имаше възможността да се подложи на всички процедури, препоръчвани при Трампа. Полежа напълно неподвижен, докато се адаптира към новото тяло. Помръдна всичките си крайници, провери рецепторите си и бързо прехвърли в ума си първичната културно-конфигурационна информация, излъчвана от предния мозък и касаеща аналогичните и тъждествените фактори. След това оцени емоционалните и структурните фактори чрез задния мозък, като сравни зенита с надира^[1]. Направи го машинално.

Според него селсъското тяло беше добро — с висока степен на съвместимост и идеален образец на основната серия на случайно разпределение. Имаше и проблеми, разбира се — делта-кривата беше абсурдно елиптична, а РУТ (разностранните Y-точки) не бяха трапецовидни, а сърповидни. Но не беше очаквал повече от планета тип ЗВ. Ако всичко потръгне, няма да си има неприятности.

По принцип напълно би могъл да се вживее в комплекса тяло-среда-култура-роля и да се идентифицира с него.

„Много мило — помисли си Марвин. — Само да не се взриви проклетата халка“.

Стана и се огледа. Първото нещо, което му попадна пред погледа, беше писмо от Мардук Крас. Собственикът на тялото го бе вързал за китката си, за да може Марвин веднага да го види.

Скъпи Трампър,

Добре дошъл на Селсъс. Разбирам, че при създадите се обстоятелства не забелязвате особено гостоприемство от моя страна и съжалявам не по-малко от вас. Въпреки това от все сърце ви съветвам да изхвърлите от главата си всички мисли за преждевременна кончина и да се съсредоточите върху развлеченията. Нека ви утешава мисълта, че според статистиката от „черни“ подаръци не са умрели повече хора, отколкото при несчастни случаи в плутониев рудник (ако добивате плутониева руда). Така че не бъдете нервен и се наслаждавайте на живота.

Жилището ми, както и всичко, което се намира в него, е на ваше разположение. Тялото също, но не го преуморявайте, слагайте го да спи по-раничко и не го наливайте с прекалено много алкохол. Лявата китка е контузна, затова бъдете внимателен, ако се наложи да вдигате нещо тежко. Останете си със здраве и не се тревожете — тревогата още не е помогнала на никой да си разреши проблемите.

Не се съмнявам, че сте достатъчно почтен и няма да се опитате да махнете халката от зурлата. За всеки случай ви предупреждавам, че и при най-добро желание няма да успеете — заключена е с молекулярния ключ на Джейвърг. Още веднъж довиждане, постарайте се да забравите за грижите си и да прекарате приятно на прекрасната ни планета.

Ваш предан приятел

Мардук Крас

В първия момент Марвин страшно се ядоса на писмото, но след това се засмя и го захвърли. Без съмнение Мардук е негодник, но симпатичен негодник с широка душа. Реши да извлече максимално възможното от тази съмнителна сделка, да забрави за предполагаемата бомба, увиснала над устните му, и да се наслаждава на пребиваването си на Селсъс.

Тръгна да огледа новия си дом и остана доволен. Оказа се шикозна дупка, планирана така, че да живееш в нея с удоволствие, а не просто да си прекарваш дните. Главната особеност — пентабрахацията — показваше служебното положение на Крас. По-несъстоятелните се задоволяваха със системи от три-четири галерии, а в бордеите на Северното Блато цели семейства се гъчкаха в едно- или двугалерийни системи. В близко време обаче се задаваше жилищна реформа.

Кухнята — чиста и съвременна — изобилстваше от гастрономични чудеса. Имаше буркани със захаросани червеи, консерви с екзотична салата от морски звезди и деликатеси от тубипора, пенатула, горгония и ренила. Имаше и консервирана белобузеста гъска в сос от ротифер и орхидея, както и пакет с бързо замразени сладки и кисели юки. Обаче (типично за ергените!) липсваше най-важното — ни парче гастропод, ни бутилка газирани джинджифилов мед.

Докато скиташе из дългите извити галерии, Марвин попадна в музикалната стая. За нея стопанинът не беше пестил средства. По-голямата част от стаята заемаше усилвател „Империал“ с две огромни тонколони „Тиранин“. Мардук използваше четиридесетканален микрофон „Вихър“, а селекторът на усещания от разширяващ се тип беше оборудван с поплавъчен пасивен регулатор. Сигналът се записваше чрез снемане на изображението, но можеше да бъде превключен и на модулация на спада. Може и да не е за професионалисти, но все пак уредбата беше прекрасна за любители.

Сърцето на системата беше инсектариума. По-точно инженератор модел „Супер Макс“ с ръчен и автоматичен контрол на смесването, регулируемо въвеждане и различни максимизиращи и минимизиращи устройства.

Марвин избра „Щурчов гавот“ (Корестал, 431В) и се вслуша във вълнуващото трахейно облигато и нежният акомпанимент на духовите инструменти — дует Малфиджиански туби. Познанията му за музиката бяха доста повърхностни, но все пак оцени цялата виртуозност на изпълнението — Синьоивичест щурец, чието второ коремче леко пулсира.

Марвин се наведе над инсектариума и кимна със задоволство. Синьоивичестият щурец щракна с мандибулите^[2] си, след което се обърна и отново се зае да музицира. Това беше специално поощрение

за виртуозното изпълнение на един блестящ музикант, чиято трактовка беше повече ефектна, отколкото правилна. Разбира се, Марвин и това не можеше да постигне.

Премести превключвателя от положение „Активно“ в положение „Бездейно“ и щурецът отново потъна в сън. Инсектариумът беше добре зареден — личаха симфонии на майски бръмбари и най-новите чудновати песни на гъсеници. Обаче Марвин реши, че има толкова много други неща за гледане и няма да си пълни главата с музика.

В гостната седна на масивна, старинна глинена пейка (оригинален Уормстетър!), подпря глава на гранитната облегалка и реши да си почине. Но халката продължаваше да тиктака и постоянно му нарушаваше спокойствието. Протегна се към ниската масичка и взе първата му попаднала чувствителна пръчица. Прокара пръсти по нея, но бързо му омръзна. Беше му трудно да се съсредоточи дори и върху нещо развлекателно. Захвърли пръчицата и се зае да гради планове.

Беше притиснат в лапите на неумолимото време. Налагаше се да счита, че миговете му са преброени и стават все по-малко. Искаше му се по някакъв начин да запомни последните си часове, но как?

Смъкна се от Уормстетъра и тръгна по главната галерия, като ожесточено потропваше с нокти. Внезапно стигна до решение и са запъти към гардеробната. Избра си нова пелерина от златисто-бронзов хитин и внимателно обви с нея плещите си. Намаза лицевата си четина си с ароматично лепило, напръска пипалата си с лак, от който ставаха по-еластични, изправи ги под изискания ъгъл от шейсет градуса и им придаде изящна естествена извивка. Накрая напудри с лавандулов пясък средния си сегмент, а раменните хрущяли поръби с черна ивица.

Застана пред огледалото и остана доволен от външността си: добре облечен, но без излишна натруфеност. Преценяваше се възможно най-безпристрастно и откри, че е млад, представителен и прилича на учен-хуманитарист.

Излезе от дупката през главния вход и го запуши с тапата.

Мракът се сгъстяваше. Звездите мъждукаха отгоре, но му се струваше, че не са повече от милиардите огънчета пред входовете на безбройните дупки, обществени и частни, и всички огънове се сливаха в пулсиращото сърце на големия град. Това зрелище дълбоко го развълнува. Сигурно там някъде, из столичните лабиринти, ще се

намери нещо такова, което да му достави радост. Или поне мирна забрава.

И така, Марвин унило, макар и не без известна надежда, се отправи към примамливия, трескав Централен Канал — да види какво му е приготвила съдбата.

[1] Надир — точка в небесната сфера, противоположна на зенита. ↑

[2] Мандибули — първият чифт челюсти при членестоногите ↑

ГЛАВА 16

Марвин вървеше по дървения тротоар със стремителна походка, скърцайки с кожените си чизми. Усети едва доловим смесен аромат на босилек и туя. Отляво и отдясно кирпичените стени на жилищата блестяха на лунната светлина като мексиканско сребро. От съседния бар се чуваха отривисти акорди на банджо...

Марвин рязко спря и се намръщи. Откъде се е взел тук босилек? А баровете? Какво става?

— Нещо лошо ли има, страннико? — попита го дрезгав глас.

Флин се обърна. От сянката на универсалния магазин излезе някаква фигура. Оказа се каубой — смърдящ скитник с прашна, черна шапка, смешно нахлупена върху мръсното чело.

— Нещо не е както трябва. Всичко ми се струва доста чудновато.

— Няма за какво да се вълнуваш — увери го каубоят. — Просто системата ти за метафорични критерии се е променила. А за това в затвора не вкарват. Би трябвало да се радваш, че не си се избавил от кошмарните асоциации на разни зверове и насекоми.

— Че какво им лошото на моите асоциации? Намирам се на Сълсър V и живея в дупка, нали?

— Какво от това? Нямах ли въображение?

— Даже ми е в повече. Но не е там работата. Съвсем нелогично е да си въобразявам, че съм на Земята и ти си каубой, а ти на практика да си къртоподобно създание от Сълсър V.

— Така си е — съгласи се каубоят-скитник. — Явно си пришпорил склонността си към аналогии и бушона ти е гръмнал. Затова възприятието ти се е заело със задачата за емпирическа нормализация. Това състояние са нарича „метафорична деформация“.

Чак сега си спомни, че мистър Блендърс го предупреди за този феномен. Метафоричната деформация — болестта на всеки трампър — го бе повалила мигновено, без никакво предупреждение.

Би трябвало да се разтревожи, но чувстваше само леко учудване. Емоциите му съответстваха на възприятието, защото незабелязаната

промяна по същество е неусетна.

— Кога ще започна да виждам нещата такива, каквито са?

— Това е въпрос, достоен за философ. За твоя случай мога да кажа, че синдромът ще премине веднага след като са върнеш на Земята. Ако продължиш да пътуваш, процесът на перцептивно аналогизиране ще се изостри. Разбира се, могат да се очакват и кратки, произволни проблясъци на нормалното състояние.

За Марвин всичко това изглеждаше интересно, но не и опасно. Пъхна палци в джобовете на дънките си и каза с типичен каубойски глас:

— Какво-о пък, според мене-е трябва да играем с картите-е, които са ни раздадени. Няма нужда да стърчим тука-а цяла вечер и да се препираме-е. Ти самият кой си, страннико-о?

В гласа на каубоят-скитник пролича неприкрито задоволство:

— Аз съм този, без който целия разговор би бил невъзможен. Аз съм възплъщение на Необходимостта. Без мен трябваше сам де си спомниш цялата теория на метафоричната деформация, а ти едва ли си способен на подобен подвиг. Напълни шепата ми със сребро.

— Така приказват циганките — презрително каза Марвин.

— Извинявай — отвърна каубоят без капка смущение. — Да ти се намира някоя цигара?

— Да — Марвин му протегна пакет „Бул Дурхам“. Замислено огледа новия си приятел, преди да продължи: — Какво-о пък, доста уплашен изглеждаш, да не говорим, че си наполовина магаре и наполовина — чакал. Но съм решил да се държа за теб независимо какъв си.

— Браво — сериозно каза скитникът. — Ловко се справяш с измененията на контекста, като маймунка с банани.

— Приема това за комплимент — хладнокръвно отвърна Марвин. — Сега накъде, професоре?

— Все напред, към най-близкия долнопробен бар.

— Ура! — изграчи Марвин и с разпусната походка се устреми към широко отворените врати на бара.

Веднага на ръката му увисна някаква особа. Впи поглед в него и му хвърли усмивка, наподобяваща яркочервен барелеф. Живите гримирани очички имитираха веселие, вялото лице се опитваше да изобрази лъжовно веселие.

— Ела с мен горе, малкия — извика страховитата вещица. — Да се смеем, да се веселим!

— Най-забавното е — обясни скитникът, — че обичаите изискват тая девица да носи подобна маска, защото който продава наслада, трябва да изглежда радостен. Изискването не е от най-леките, приятелю, и не се налага на всяка професия. Забележи: на търговеца на риба е разрешено да не обича шаран, търговеца на зеленчуци може и да не опитвал репички, даже вестникарчето може да не е грамотно. Никой не иска от отшелниците да изпитват наслада от свещеното си мъченичество. Само продавачките на любов са задължени вечно да чакат недостижимото пиршество.

— Твоят приятел е голям шегаджия, нали? — обади се изрисуваната вещица. — Но ти ми харесваш повече, бейби, караш вътрешностите ми да изтръпват.

По врата на безсрамницата висяха миниатюрни дрънкулки — череп, пиано, стрела, бебешка обувка и пожълтял зъб.

— Това какво е? — полюбопитства Марвин.

— Символи.

— На какво?

— Ела горе и всичко ще ти обясня, миличък.

— И така — напевно произнесе каубоят, — пред нас е истинското, непосредствено изразяване на пробудилата се женска натура, пред което мъжките ни чудатости изглеждат като детски играчки.

— Да тр'гваме! — изсъска харпията и завъртя мощното си туловище, имитирайки страст, която изглеждаше още по-отблъскваща, защото беше неподправена. — Нагоре към леглото! Ще ти покажа нещо истинско! Когато правиш любов с мен, ще разбереш какво е да го правиш истински! — И завъртя към него предницата си, приличаща на бронираното чело на тиранозавър.

— Много ви благодаря, но сега мисля да...

— Нямах нужда от любов?

— Честно казано — не.

Жената опря чепатите си юмруци на кръглите бедра и заяви:

— Кой би помислил, че ще доживея този миг?

И впи дланта си, не отстъпваща по форма и размери на чилийско пончо, в гърлото на Марвин.

— Идваш веднага с мен, гнусно, страхливо, егоистично копеле с нарцисов комплекс, иначе, кълна се в Арес, ще ти извия врата като на пиле!

Скandalът изглеждаше неизбежен, защото страстта лишаваше жената от способността да контролира желанията си.

За щастие каубоят, подчинявайки се ако не на инстинктите си, то поне на здравия разум, извади от кобура револвера си, наведе се към жената и почука по хипопотамската ѝ ръка.

— Да не си посмяла да му причиниш болка! — заповяда той с дрезгав контраалт.

Марвин побърза да го подкрепи:

— Кажй ѝ да престане да ме стиска! Това вече е прекалено — не можеш спокойно да си излезеш от дупката, без да попаднеш на скандал...

— Не плачи, за Бога, стига си ревал! — прекъсна го каубоят. — Знаеш, че не понасям да цивриш!

— Не рева — подсмръкна Марвин. — Ама тя ми скъса ризата, дето ти ми я подари!

— Ще ти подаря друга — утешй го скитникът. — Само не прави повече сцени!

Жената ги гледаше с опулени очи и Марвин използва объркването ѝ, за да извади от чантичката си лостче, което пхна под отеклите ѝ пръсти и се освободи от захвата ѝ. Без да се бавят, Марвин и каубоят скочиха през вратата, изтичаха през моста и стремително побягнаха към свободата.

ГЛАВА 17

Когато непосредствената опасност премина, Марвин веднага се съвзе. Пелената на метафоричната деформация падна от очите му и настъпи перцептивно-емпиричната ремисия. Стана му ясно, че каубоят-скитник не е никакъв каубой, а бръмбар-паразит от вида S Ктулу. Не можеше да има грешка — бръмбарите Ктулу имат характерен вторичен слюнен поток, разположен малко вляво под хранопроводния ганглий.

Тези бръмбари се хранят с чуждите емоции — техните отдавна са атрофирали. Винаги се крият в тъмните ъгли и чакат някой сълсъсец да мине в обсега на рецепторите им. Точно това се бе случило и с Марвин.

Като разбра каква е работата, Марвин изпрати към бръмбара толкова силно чувство на гняв, че Ктулу — жертва на свръхчувствителните си емоционални рецептори — падна в безсъзнание. Марвин оправи златисто-бронзовата пелерина, изпъна пипалата и продължи по пътя си.

Приблужи до моста над широка и бърза пясъчна река. Спря на средата и се загледа в черните дълбини, които неотстъпно следваха пътя си към тайнственото пясъчно море. Гледаше като хипнотизиран, а халката в носа отброяваше миговете три пъти по-бързо от сърцето му.

„Всеки мост е единство на противоположностите — мислеше си Марвин. — Хоризонталното му протежение свидетелства за преходността на света, а вертикалното напомня за заплашващите ни провали, за неизбежната смърт. Всички ние се стремим напред, преодоляваме препятствията, но под краката ни се отваря бездната за плащане на първородния грях. Строим, издигаме, градим, но върховния архитект е смъртта — тя създава хълмове само за да съществуват и пропасти.

О, Селсъсци, прехвърляйте мостовете си ако щете и през хиляди реки, съединявайте разпилените части на планетата си. Целият ви майсторлък отива на вятъра, защото могилата си остава под краката ви, продължава да чака, продължава да е търпелива. Пред вас има път, селсъсци, но той неминуемо води към смъртта. И независимо от цялата ви хитрост, селсъсци, не можете да разберете най-простото нещо. Формата на сърцето е такава, за да може да го прониже стрела. Останалото са странични ефекти“.

За това си мислеше Марвин, застанал на средата на моста. Обзе го велика мъка, желание да зареже всичките си стремежи, да се откаже от болката и удоволствията, да забрави дребните радости и болки, успехи и неуспехи, да приключи с развлеченията и да продължи делото на живота, което се приключва със смъртта.

Бавно се качи на парапета и се изправи, балансирайки над вихрените пясъчни потоци. Забеляза с периферното си зрение как иззад стълба се появи някаква сянка, приближава парапета, накланя се над бездната и с опасност за живота се прехвърля...

— Стой! Чакай! — изкрещя Марвин. Разрушителните му стремежи моментално изчезнаха. Виждаше само едно — живо същество на ръба на смъртта.

Сянката ахна и се хвърли към зейналата бездна. Марвин се хвърли и успя да я хване за крака, който така отчаяно зарита, че едва не го повлече след себе си. Но той бързо оцени обстановката, впи пипалата си в грапавия камък на пешеходната пътека, разкрачи се за по-голяма опора, а с двата си горни крайника се хвана за стълба, а със свободните държеше самоубиеца.

Настъпи миг на критично равновесие. След това силата на Марвин си каза думата и съпротивата на неуспелия самоубиец беше прекършена. Бавно и внимателно Марвин започна да издърпва спасения — прехвърли краката му, прихвана го за голямата бедрена кост и накрая го положи върху моста.

От собствените му мрачни помисли не остана и следа. Марвин хвана самоубиеца за раменете и свирепо го раздруса.

— Нещастен глупак! Страхливец! Само един идиот или невменяем разчиства така сметките си с живота. Нямах ли поне малко воля, кучи...

Навреме си прехапа езика. Неуспелият самоубиец целият трепереше и не смееше да го погледне. Чак сега Марвин забеляза, че е спасил жена.

ГЛАВА 18

По-късно, в отделно сепаре на ресторанта до моста, Марвин се извини за грубите думи, които се бяха изплъзнали от устата му само поради моментната му екзалтация. Но жената грациозно махна с лапа и отказа да приеме извинението.

— Та вие сте прав. Постъпих като идиотка или невменяема, или и двете. Страхувам се, че дефиницията ви е точна. Трябваше да ме пуснете да скоча.

Марвин забеляза, че е красива. Миньонче — стигаше едва до гърдите му, но имаше идеални пропорции. Коремчето ѝ беше като наточен цилиндър, гордата главичка наклонена към тялото под ъгъл пет градуса (от този наклон го свиваше под жлъчката). Съвършени черти на лицето — от сладките цицинки на челото до квадратната челюст. Двата яйчника бяха скромно покрити с бяло сатенено шалче, скроено в стил „принцеса“, от което се подаваше само съблазнителна ивица зелена кожа. Всички крачета бяха омотани в оранжево, подчертаващо гъвкавите сегменти на ставите.

Дори и неуспяла самоубийца, за Марвин тя беше най-ослепителната красавица, която беше виждал на Селсъс.

От тази красота гърлото му пресъхна и сърцето му заби учестено. Усети се, че не откъсва поглед от белия сатен, скриващ (но и очертаващ!) щръкналите яйчници. Едва се отърси от това и се усети, че съзерцава сладострастно чудо — дълъг крак с много стави. Изчерви се силно и се застави да гледа към сладката цицинка на челото.

Жената като че ли не забелязваше страстното му внимание. Предложи му простодушно:

— Защо не се запознаем, след като се получи така?

Двамата дружно се разсмяха на остроумната забележка.

— Марвин Флин.

— Фтистия Хелд — представи се младата жена.

— Ще ви наричам Кати, ако не възразявате.

Отново прихнаха, след което Кати стана сериозна. Като видя колко бързо лети времето, тя се изправи и каза:

— Още веднъж ви благодаря. Време е да тръгвам.

— О, да — Марвин също стана. — Кога ще ви видя?

— Никога — отвърна тя тихо.

— Ама аз имам нужда! Искам да кажа, че сега, след като ви намерих, за нищо на света не искам да ви изгубя!

Тя тъжно поклати главичката си и прошепна:

— Ще си спомняте ли понякога за мен?

— Не бива да се разделяме!

— Ами, ще го преживеете — гласът ѝ не звучеше строго.

— Никога вече няма да се усмихвам!

— Ще се намери кой да заеме мястото ми — предсказва красавицата.

— Вие сте изкусителка!

— Разминаваме се като кораби в морето — поправи го тя.

— Наистина ли няма да се видим повече?

— Времето ще покаже.

— Бих вървял след вас като сянка — промълви Марвин с надежда.

— На изток от слънцето и на запад от луната — издекламира тя.

— Колко сте коравосърдечна!

— Бях забравила за времето, но сега се сетих.

При тези думи жената се хвърли към вратата и изчезна.

Марвин я изпроводи с поглед, след това седна на бара.

— Едно за мен и едно за из път — подхвърли той на бармана.

— Всички жени са двуличници — увери го барманът, докато пълнеше чашите.

— При нея ще изсъхна, без нея ще издъхна — оплака се Марвин.

— Момъкът има нужда от момиче.

Марвин пресуши чашата и я протегна за нова порция.

— Розов коктейл за сините ми мечти — поръча той.

— Може да е била уморена — предположи барманът.

— Не знам защо я обичам толкова. Затова пък знам защо слънцето помръкна. В моята самота тя ме преследва като дрънкането на пиано в съседната стая. Ще се навъртам наоколо... Може и да няма

смисъл, но ще запазя спомена за пролетта и за нея... Ласкавият ветреца не подухва...

Не се знае още колко Марвин би продължил със словоизлиянията си, ако на около половин метър от себе не беше чул:

— Ей, мийстър!

Марвин се обърна и видя на съседния стол закръглен селъсиец, облечен в дрипи.

— К'во искаш? — грубо попита Марвин.

— Ти искаш да видиш този красив мучачо пак?

— Да. Ти какво можеш...

— Аз частен детектив намирам безследно изчезнали гарантиран успех иначе няма възнаграждение.

— Що за странен говор?

— Ламбробиянски. Името ми е Хуан Валдец и съм роден в страната на фиестите на границата дойдох в големия град Норт да натрупам състояние.

— Бостанско плашило — изкоментира барманът.

— Как ме нарече? — попита дребосъка с подозрителна кроткост.

— Бостанско плашило, въшливо малко бостанко плашило — озъби се барманът.

— Значи не ми се е причуло — каза Валдец, извади от пояса си дълъг двуостър нож, заби го в сърцето на бармана и спокойно го прибра. — Аз съм кротък човек, сеньор — обърна се той към Марвин. — Не се обиждам лесно. В родното ми село Монтана Верде де лос Трес Пикос ме имат за безобиден. Не искам нищо освен да отглеждам пейотовите си пъпки във високите планини на Ламбробия под сянката на онова дърво, дето му викат „шапка против слънце“, защото това са най-хубавите пейотови пъпки на света.

— Напълно ви разбирам.

— Но въпреки това — продължи Валдец с болка в гласа, — когато експлоитатор del porte ме оскърява, с което позори паметта на родителите ми... О, сеньор, тогава червена пелена пада пред очите ми, ножа сам скача в ръката ми и без забавяне пронизва сърцето на всеки, който обижда сина на бедняк.

— Е, случва се.

— Ако не броим изостреното ми чувство за чест, може да се каже, че съм като дете — поривист и безгрижен.

— Честно казано, забелязах...

— Стига сме дрънкали. Ще ме наемете ли да ви намеря момичето? Ама разбира се. El buen rapo en el arca se vende, verdad?

— Si, hombre — засмя се Марвин. — Y el deseo vence al miedo!

— Pues, adelante!

И ръка за ръка двамата приятели тръгнаха в нощта под хилядите блестящи звезди, подобни на върховете на копията на безчислена войска.

ГЛАВА 19

Навън Валдец обърна мургавото си, мустакато лице към небето и намери съзвездieto Инвидиус, което в северното полукълбо безпогрешно сочи на север-североизток. Прие го за изходна точка и мислено начерта кръст, като отчете силата на вятъра (който духаше от запад със скорост седем километра в час) и дължината на мъха (растящ по северната страна на дънерите по един милиметър на ден). Направи поправка на източната грешка — двайсет сантиметра на всеки километър (течение) и южната грешка — десет сантиметра на всеки сто метра (комбиниран тропически ефект). Като отчете всички данни, уверено закрачи на юг-югозапад.

Марвин го последва. Не беше минал и един час, когато напуснаха очертанията на града и тръгнаха из стърнищата. След още един час изчезнаха всички признаци на цивилизацията и пейзажа се смени с безкрайни гранитни грамади и хлъзгав доломит.

Валдец не показваше признаци да спира и Марвин започна леко да се безпокои.

— Мога ли да знам все пак къде отиваме?

— Търсим вашата Кати.

— Толкова далеч от града ли живее?

— Нямам представа къде живее.

— Какво?

— Същото.

— Нали казахте, че знаете!

— Не съм казвал такова нещо, не съм го загатвал даже — Валдец смръщи тъмнокафявото си чело. — Казах само, че ще ви помогна да я намерите.

— А като не знаете къде живее...

— Няма значение — важно вдигна пръст Валдец. — Търсенето няма нищо общо с това къде живее Кати. То се свежда до нещо много просто — да се намери самата Кати. Поне така ви разбрах.

— Да, разбира се. Но щом не отиваме там, където живее, къде изобщо сме тръгнали?

— Там, където ще бъде — безгрижно отвърна Валдец.

— А-ха.

Вървяха сред чудесата на минералното царство и най-сетне приближиха до ниски хълмове, легнали като уморени моржове около забележителен син кит — величествена планинска верига. Мина още един час и Марвин отново бе обзет от безпокойство. Този път се опита да шикалкави, надявайки се по този начин да измъкне тайната.

— А вие откога познавате Кати?

— Не бях имал удоволствието да я срещна.

— Значи за първи път я видяхте с мен в ресторанта?

— За съжаление и там не я видях, защото докато сте си говорили, аз бях в тоалетната да си изпразня мехура. Може би съм я мернал с периферното си зрение, когато се прощаваше с вас, но това по-скоро е било доплеров ефект, предизвикан от червената врата.

— И не знаете нищо за Кати?

— Само това, което чух от вас. А то, честно казано, не е никак много.

— Тогава как възнамерявате да ме заведете там, където ще бъде?

— Много лесно. Ако си дадете труда да помислите поне малко, веднага ще разберете.

Марвин помисли цели няколко секунди, но задачката се оказа непосилна.

— Да разсъждаваме логично — започна Валдец. — Каква е моята задача? Да намеря Кати. Какво знам за нея? Нищо.

— Не звучи много обнадеждаващо.

— Това е само половината от задачата. Да допуснем, че не знам нищо за Кати. Какво знам за издирването?

— А?

— Вярвате или не, но за издирването знам абсолютно всичко — тържествено обяви Валдец. — Защото аз съм специалист по теорията на търсенето.

— По какво?

— Теорията на търсенето — повтори Валдец без предишната помпозност.

— Ясно — Марвин изобщо не беше очарован. — Ами да, забележително. Сигурен съм, че теорията е великолепа. Но ако не знаете нищо за Кати, не мога да си представя как ще ви помогне и най-добрата теория.

Валдец въздъхна (не демонстративно) и прокара червено-кафявите си длани по мустаците.

— Виж сега, приятелче, ако знаеше всичко за Кати — навици, другари, желаня, антипатии, надежди, страхове, мечти, планове и така нататък — как според вас бихте я намерили?

— Все някак.

— Независимо, че не знаете нищо от теорията на търсенето?

— Да.

— Добре. Да разгледаме обратния случай. Знам всичко за теорията на търсенето. Следователно не ми трябва да зная нищо за Кати.

Неуморно се изкачваха по склона, а той ставаше все по стръмен. Силен вятър ги шибаше в лицата, под краката им се появи слана.

Валдец задълба в тънкостите на теорията на търсенето и приведе следните характерни примери: Хектор търси Лизандра, Адам очаква Ева, Галахад тръгва да търси Свещения Граал, Фред Добс открива съкровищата на Сиера Мадре, Едуин Арлингтон Робинсън открива диалектическите особености на типичната американска среда, Гордън Слай намира Наяд МакКартни, ентропията преследва енергията, Бог следи за хората, Ян идва след Ин.

— От тези примери са изведени общите концепции на търсенето и техните основни следствия.

Марвин беше твърде потиснат, за да отговори. Хрумна му, че в тази ледена, безводна пустиня като нищо могат и да умрат.

— Колкото и да е смешно, теорията на търсенето ни налага един извод: нищо не се губи в истинския (или идеалния) смисъл на тази дума. Сам преценете. За да се загуби нещо, трябва да съществува място, където да се загуби. Самото място не е възможно да се открие, защото простото множество не предполага качествено различие. Или, ако се изразим с терминологията на търсенето, кое и да е място прилича на всяко друго. Затова заменяме понятието „загуба“ с понятието „неопределено местонахождение“, което, от своя страна, подлежи на математически анализ.

— Но ако Кати на практика не се е загубила, следва, че не можем да я намерим.

— По принцип твърдението е вярно. Но, разбира се, то е едно идеално твърдение и в дадения случай е невалидно. За практическите цели на теорията на търсенето се налага да бъде модифицирано. Дори нещо повече — основната презумция трябва коренно да се промени и да се върнем към първичната концепция за Търсенето и Намирането.

— Звучи доста заплетено.

— О, това е просто, служи като илюстрация на теорията. А сега, ако искате успехът да е гарантиран, се налага да изберем оптималния принцип на търсенето. Сигурно ви е пределно ясно, че ако и двамата се търсят, вероятността да се намерите рязко спада. Представете си, че двама души се търсят из безкрайните лабиринти на някой универсален магазин и сравнете този случай с другия, при който единият търси, а другият спокойно чака да бъде намерен. Математическото описание е прекалено сложно, повярвайте ми. С най-голяма вероятност ще намерите момичето (или то вас), ако единият търси, а другият чака да го търсят. Това е и народна поговорка.

— И какво ще правим?

— Ама нали ви казах! — извика Валдец. — Единият трябва да търси, а другият да чака. И понеже не сме в състояние да контролираме постъпките на Кати се налага да изходим от съждението, че най-вероятно тя следва инстинктите си и ви търси. Следователно вие трябва да потиснете своите инстинкти и да ѝ разрешите да ви намери.

— Значи просто да си седя и да чакам?

— Точно така.

— Сериозно ли мислите, че тя ще ме намери?

— Да пукна, ако не е така.

— Ами хубаво. В такъв случай накъде сме се запътили?

— Към мястото, където ще чакате. Специалистите го наричат „пункта на откриването“.

Марвин се опули и се наложи Валдец да поясни:

— Математическото очакване Кати да ви открие е еднакво за всички места. Затова може произволно да изберем пункта на откриването.

— И кой пункт избрахте?

— Понеже няма значение, избрах Монтана Верде де лос Трес Пикос в провинция Аделанте на страната Ламбробия.

— Доколкото си спомням, това е родното ви село.

— Ами да — Валдец изглеждаше малко сконфузен. — Сигурно затова веднага ми дойде на акъла.

— Не е ли доста далеч тази страна?

— Дори бих казал много далеч. Но няма да си изгубим времето напразно. Ще ви науча да мислите логично, ще ви запозная с фолклора на родината ми...

— Не е частно.

— Вижте какво, приятелю, когато приемате нечия помощ, бъдете доволен от това, което получавате, а не гонете това, което искате да получите. Моите възможности са ограничени, както и на всички останали, но вие да ми го натяквате си е чиста неблагодарност.

Марвин нямаше избор и преглътна тези думи. Много добре разбираше, че сам няма да открие обратния път. Бодро закрачиха заедно през планините, пеейки народните песни на Ламбробия. Беше твърде студено за обучение по логика.

ГЛАВА 20

Крачеха неуморно напред по огледалния склон на стръмната планина. Вятърът духаше свирепо — искаше да им разкъса дрехите и да им отчупи премръзналите пръсти. Под краката им предателски се чупеше на вид здравия лед, когато се притискаха с изнурените си тела към заледения склон и се придвижваха по ослепителната повърхност като гъсеници.

Валдец понасяше всичко с равнодушието на светец.

— Признавам, че не е лесно — усмихна се той. — Но любовта ви към тази жена ви крепи и не се разкайвате, нали?

— О, да, разбира се — промърмори Марвин. Честно казано, в главата му започнаха да се промъкват съмнения. В края на краищата не бе прекарал и един час с Кати.

До тях с грохот мина лавина. Бялата смъртоносна вълна мина буквално на сантиметри от изнемощелите пътешественици. Валдец безгрижно се усмихна и напевно издекламира:

— Всички неприятности ще бъдат възнаградени с върха на творението — лицето и фигурата на любимата.

— О, да, разбира се — вяло откликна Марвин.

Около тях прелитаха копия от ледени висулки, отчупени от високите скални тераси. Марвин се замисли за Кати и откри, че не помни как изглежда. Мина му през акъла, че любовта от пръв поглед е силно идеализирано понятие.

Пред тях се появи пропаст. Марвин я огледа, хвърли поглед към ледените полета отвъд нея и стигна до извода, че цялата работа не си струва усилията.

— Май е най-добре да се върнем — каза той.

Валдец се подсмихна и спря в началото на главозамайващото спускане в раздирания от ветрове ад на фантастичните снежни планини.

— Знам защо казахте това, приятелю.

— Нима?

— Разбира се. По всичко личи, че не желаете да рискувам живота си, като продължавам безразсъдното, макар и възвишено търсене. Възнамерявате да продължите сам.

— Така ли мислите?

— Да. Дори и най-невнимателният наблюдател ще забележи, че сте твърдо решен да откриете своята любов независимо от трудностите, защото имате железен характер. Ще забележа още, че благородната ви душа не иска да въвлече толкова предан приятел и надежден другар в тази гибелна авантюра.

— Не съм много сигурен...

— Затова пък аз съм сигурен. И на неизказания ви въпрос ще отговоря така: „Приятелството е като любовта — то не познава граници“.

— Много мило от ваша страна — Марвин не сваляше поглед от пропастта. — Обаче с Кати се познаваме толкова отскоро, че не знам дали си подходяме. Може би ще се окаже, че е по-добре да си дигаме чукалата оттук.

— Не сте много убедителен, приятелю — разсмя се Валдец. — Моля ви, не се притеснявайте за моята безопасност.

— Честно казано, безпокоя се моята безопасност.

— Глупости! — весело извика Валдец. — Пламъкът на страстта изгаря престорения хлад в думите ви. Напред, приятелю!

Явно Валдец беше решен ако трябва и със сила да го завлече при Кати, независимо дали Марвин желае или не. Единственият изход бе мълниеносно да цапардоса Валдец по ченето, да го нарами и да се върне в цивилизацията. Приведе се леко напред.

Спътникът му отстъпи.

— Не става, приятелю! Любовта пак издаде намеренията ви. Искахте да ме нокаутирате, нали? И след като се уверите, че съм настанен удобно и имам достатъчно храна, да тръгнете сам-самичък през бялата пустиня. Само че аз отказвам да се подчиня. Продължаваме заедно, компадре.

И като си метна на гърба мешката с провизиите, Валдец започна да се спуска в пропастта. За Марвин остана само да го последва.

Няма да досаждаме на читателя с подробности от величавия поход през планината Мууртескю, със страданията на обладания от любов Марвин Флин и непоколебимият му спътник. Няма да описваме нито причудливите халюцинации, измъчвали пътешествениците, нито временната лудост на Валдец, когато се провъзгласи за птица, способна да прелети над тристаметрова пропаст. Също така за никой, освен за философите, няма да е интересен психологическия процес, в резултат на който Марвин, при мисълта за понесените лишения, мина от привързаност към споменатата дама през силна привързаност, след това през любов и накрая към всепоглъщаща страст.

Достатъчно е да кажем, че всичко това се случи, пътешествието през планината трая много дни и им донесе куп преживелици. Но най-после завърши.

От билото на последния хълм Марвин погледна надолу и вместо ледени полета видя зелена морава, хълмиста гора под лятното слънце и селце, сгушено до завоя на реката.

— Това... Това е...

— Точно така, сине — тихо промълви Валдец. — Това е Монтана де лос Трес Пикос в провинция Аделанте, в страната Ламбробия, в долината на Синята Луна.

Марвин благодари на този стар гуру — с друга дума не може да се назове ролята, изиграна от лукавия, безпогрешен Хуан Валдец — и тръгна към пункта на откриването, където трябваше да чака Кати.

ГЛАВА 21

Монтана де лос Трес Пикос! Тук, сред кристалночистите езера и високите планини, простоватите добродушни селяни мудро се трудят под палмите, приличащи на лебедови шии. На обяд и в полунощ под осеяните с амбразури стени на старинния замък се точи жалното ехо на китарни акорди. Мургави девойки събират едри чепки грозде, наблюдавани от мустакат дъртак със задрямал камшик, увиснал на косматата му китка. В това старинно, но привлекателно островче на една отминала епоха доведе верният Валдец своя приятел.

Край селото, до живописна горичка, имаше нещо като хотел, или на местния език — посада. Валдец се запъти право натам.

— Наистина ли тук е най-подходящото място да чакам? — поинтересува се Марвин.

— Определено не — отвърна Валдец с неизменната си усмивка. — Но като избрах него, а не прашния градски площад, сведох до минимум мнимооптичната грешка. Освен това тук е по-уютно.

Марвин се предаде пред мъдростта на мустакатия си спътник и се настани в посадата като у дома си. Седна на вкопаната в земята маса, откъдето можеше да наблюдава двора и пътя зад него. Подкрепи се с малко вино и се зае да приложи на практика теорията на търсенето, като изпълни своята част от задачата — започна да чака.

След около час Марвин забеляза, че по бялата лента на пътя се движи дребна, тъмна фигура. Когато се приближи, видя пред себе си възрастен човек, прегърбен под тежестта на обемист цилиндричен предмет. Човекът вдигна изтормозеното си лице и погледна право в очите на Марвин.

— Чичо Макс!

— О-о, Марвин, здравей — отговори чичо Макс. — Бъди така добър да ми налееш чаша вино. Доста прах глътнах по пътя.

Марвин му наля вино, все още не вярващ на очите си. Та чичо Макс беше изчезнал преди десет години по доста тайнствен начин! За

последен път го бяха виждали да играе голф в клуб „Справедливи небеса“.

— Какво стана с теб? — попита Марвин.

— На дванайста дупка попаднах в закривяване на времето. Ако се върнеш на Земята, поговори за това с шефа на клуба. Никога не съм бил клюкар, обаче мисля, че трябва да кажеш на кметската управа за това. Нека затрупат авариралата площ с боклук или нещо такова. Остави ме мен, но ако изчезне някое дете, ще се заформи голям скандал.

— Добре, чичо Макс, ще поговоря с тях. Накъде си се запътил?

— Имам среща в Самара^[1]. Благодаря за виното, момчето ми, и се пази. Между другото известно ли ти е, че нещо тиктака под носа ти?

— Да. Това е бомба.

— Предполагам, че знаеш какво правиш. Сбогом, Марвин.

Чичо Макс уморено се затътри по пътя. Калъфът за голф се поклащаше на гърба му, а стик номер две му служеше за тояжка. Марвин възобнови прекъснатото чакане.

След половин час забеляза, че по пътя бърза някаква жена. За момент в гърдите му бликна надежда, но веднага се отпусна тежко назад. Не беше Кати, а майка му.

— Доста далеч от къщи си стигнала, мамо — спокойно каза Марвин.

— Знам. Разбираш ли, хванаха ме търговци на бели роби.

— А така! И как?

— Ами, тръгнах да нося коледна баница на едно бедно семейство на улица „Празна кесия“, ама полицията беше отцепила района и по едно време усетих, че съм дрогирана, и като се свестих, бях в Буенос Айрес, в разкошна стая, а до мен стоеше някакъв тип, събличаше ме с поглед и на развален английски ме питаше дали не искам да се позабавляваме. Казах „не“, а той ме награби с доста гнусни намерения.

— А така! И после?

— Нищо. Сетих се за хватката, на която ме научи мисис Джесперсън. Знаеш ли, че можеш да убиеш човек, ако го удариш силно под носа? Не исках да постъпвам така, Марвин, но това беше най-

добрия изход. Показах се на улицата в Буенос Айрес, после се случи това-онова и ето ме тук.

— Ще пийнеш ли малко вино?

— Трогната съм от вниманието ти, но е време да потеглям.

— Къде си тръгнала?

— Към Хавана — отвърна майката. — Нося вести на Гарсия.

Марвин, да не си настинал?

— Не. Сополив съм, защото на носа ми виси бомба.

— Пази се, Марвин — поръча майка му и забързано се отдалечи.

Времето си минаваше. Марвин обядва на терасата, поля обядва с реколтата на граф Сангре ди Омбре от '36 година и се разположи под гъстата сянка на белия паладиум. Златистото слънце пое към гористите възвишения. По пътя забързано вървеше някакъв човек...

— Татко! — извика Марвин.

— Добър ден, Марвин — поздрави го баща му, умело прикривайки изненадата си. — Трябва да отбележа, че те срещам на най-невероятни места.

— И за теб бих казал същото.

Бащата се намръщи, оправи си вратовръзката и премести кугфарчето си в другата ръка.

— В присъствието ми тук няма нищо чудно — каза той на сина си. — Обикновено майка ти ме взима от гарата с колата. Обаче днес нещо закъсня и затова си тръгнах пеша. Реших да скъся пътя и да мина през игрището за голф.

— Ясно.

— Честно казано, най-прекия път се оказа най-заобиколен, защото по моите сметки се разхождам вече един час, ако не и повече.

— Татко — меко каза Марвин, — не се паникьосвай, но ти вече не си на Земята.

— В шегата ти няма нищо смешно — отбеляза бащата. — Забелязах, че архитектурата не прилича на тази, която може да се види в щата Ню Йорк. Обаче не се съмнявам, че ако мина още сто метра по тоя път, ще изляза на Анандейл авеню, а от там ще стигна до ъгъла на улица „Клен“ и улица „Ела“. А от там до къщи са две крачки.

— Сигурно си прав — съгласи се Марвин. Не му се беше случвало да наддума баща си.

— Е, аз тръгвам. Между другото, Марвин, знаеш ли, че от носа ти виси някакво чуждо тяло?

— Да, сър — отвърна Марвин. — Това е бомба.

Бащата свъси вежди, изпепели сина си с поглед, тъжно поклати глава и продължи по пътя си.

— Нищо не разбирам — сподели по-късно Марвин с Валдец. — Защо всички ме намират? Това е някак си противоестествено!

— Така е — увери го Валдец. — Но е неизбежно, което е по-важното.

— Може и да е неизбежно, но също така е и невероятно.

— Факт — съгласи се Валдец. — Макар че предпочитам да го наричам „форсирана вероятност“. С други думи това е едно от неопределените обстоятелства, с които борави теорията на търсенето.

— Май не ми е съвсем ясно.

— Много е просто. Теорията на търсенето е чиста теория. Което означава, че на книга винаги се потвърждава. Но стига да започнем да е прилагаме на практика, веднага се сблъскаме с трудности, главната от които е неопределеността. Казано на прост език, става следното: наличието на теорията възпрепятства потвърждаването ѝ. Тя не може да отчита влиянието си върху себе си. Идеалният случай е когато теорията на търсенето действа във вселена, където не съществува теория на търсенето. Обаче на практика (а нас ни интересува именно практиката) теорията на търсенето действа във вселена, където съществува теория на търсенето, за която е характерен така наречения „огледален ефект“ или „ефект на самонаслагване“. Според някои изследователи съществува реална опасност от „безкрайно самонаслагване“, при което теорията безкрайно самомодифицира собствените си термини от теория в теория, като накрая достига състояние на ентропия и всички възможни уравнения стават валидни. Това е познато като „Заблудата на фон Грюман“, при който грешката на загатнатата причинна връзка за проста последователност е очевидна. Стана ли ви ясно?

— Май че да. Не разбрах само точно какъв ефект оказва влиянието на теорията върху самата теория.

— Тъкмо това ви обяснявах. Първият, или същинският, ефект на теорията на търсенето върху самата себе си и повишаването на стойността на лямбда-си.

— Хмм...

— Лямбда-си, разбира се, е израз, даващ представа обратнопропорционалната зависимост на всички възможни търсения от всички възможни намирания. Лямбда-си нараства, когато е свързана с неопределеността на останалите фактори. Тогава вероятността от неуспешно търсене намалява почти до нула, другата вероятност — от успешно търсене — нараства до единица.

— Това означава ли, че заради този ефект всички търсения ще бъдат успешни?

— Точно така — потвърди Валдец. — Формулирахте го прекрасно, макар и не съвсем строго. Всички търсения ще бъдат успешни в продължение на периода, съответстващ на коефициента на разкритие на системата.

— Стана ми ясно — каза Марвин. — Ако вярвам на теорията, непременно трябва да намеря Кати.

— Да, непременно ще намерите Кати. Нещо повече — непременно ще намерите всеки и всичко. Единственото ограничение е коефициента на разкритие на системата, или РС.

— Ами?

— Търсенията, естествено, са успешни само в периода на РС. Обаче продължителността на РС е променлива величина и се мени в границите от 6,3 микросекунди до 1005,34543 години.

— А в моя случай колко е продължителността на РС? — поинтересува се Марвин.

— Много от нас мечтаят да намерят отговора на този въпрос — увери го Валдец.

— Искате да кажете, че и вие не знаете?

— Искам да кажа, че на повечето е трудно приживе да открият съществуването на РС.

— От това се страхувах — посърна Марвин.

— Науката е строг работодател — съгласи се Валдец, но в следващия момент весело намигна и продължи: — Разбира се, и най-

строгия работодател може да бъде изпързаян.

— Искате да кажете, че все пак има решение? — извика Марвин.

— За съжаление не е научно.

— Въпреки това нека опитаме, ако е правилно.

— Според мен не си струва.

— Настоявам. В крайна сметка аз съм заинтересованата страна в това търсене.

— От математическа гледна точка това няма никакво отношение към работата. От друга страна, вие най-вероятно няма да ме оставите на мира, докато не ви помогна.

Валдец въздъхна и измъкна джоба си смачкан лист и парче молив.

— С колко монети разполагате?

Марвин бръкна в джоба си.

— С осем.

Валдец записа цифрата, после разпита Марвин за датата и годината на раждането му, кой номер обувки носи и колко е висок. Направи някакви математически изчисления с тази база от данни, след което накара Марвин да назове произволно число от едно до четиринадесет. Прибави няколко от себе си и в следващите няколко минути драскаше някакви завъртулки и нещо смяташе.

— Е? — не се стърпя Марвин.

— Не забравяйте, че резултатът представлява математическа вероятност и заслужава доверие само ако отчитате тази особеност.

Марвин кимна, а Валдец продължи:

— За вашия случай периода на РС изтича точно след една минута и четиридесет и осем секунди, плюс-минус пет минимикросекунди.

Валдец погледна часовника си и доволно кимна.

Марвин се канеше да протестира против явната несправедливост и да попита Валдец защо не е направил тези сметки по-рано. Но погледът му попадна на пътя, светец с неповторимата си белота на фона на вечерната синева.

Видя, че към посадата бавно се движи фигура.

— Кати! — извика Марвин.

И наистина беше тя.

— Търсенето завърши четиридесет и три минимикросекунди преди изтичането на периода на РС — обяви Валдец. — По този начин теорията още веднъж се потвърди от практиката.

Но Марвин не го слушаше. Тичаше да посрещне тъй дългоочакваната си любов и я притисна в обятията си. А Валдец, този лукав приятел и мълчалив спътник, се подсмихна и поръча нова бутилка вино.

[1] Намек за древна източна легенда, преразказана от Съмърсет Моъм. Някакъв роб паднал в краката на господаря си и го помолил да му даде кон, за да избяга в град Самара, защото преди малко срещнал Смъртта, която го посочила с пръст. Господарят се съгласил. След малко и той срещнал Смъртта и я попитал за случката. Тя му отговорила, че не е сочила роба, а просто се учудила, че той е тук, защото същата вечер имала среща с него в град Самара. ↑

ГЛАВА 22

Най-после бяха заедно — прекрасната Кати, прекосила звезди и планети и привлечена сякаш от магия в пункта на откриването и Марвин — млад и силен, с широка усмивка върху загорялото, добродушно лице. Марвин, с жара и безразсъдната самоувереност на младите, готови да приемат призива на древната, неразгадаема вселена; и до него Кати, по-млада на години, но по-възрастна с наследствената ѝ интуитивна женска мъдрост, прелестната Кати, в чиито красиви, тъмни очи сякаш се бе притаила зареяна тъга, неуловима сянка на предвидима скръб, за която Марвин не подозираше — просто изпитваше непреодолимо желание да брани тази девойка, изглеждаща така крехка, забулена в тайни, които не може да сподели, девойка, която в крайна сметка дойде при него — човека, лишен от тайните, които би могъл да разкрие.

Тяхното щастие беше и възвишено, и помрачено. Под носа на Марвин тиктакеше бомба, отброяваща неумолимите мигове на неговата съдба, създаваща отмерен ритъм за танца на любовта. Но чувството на обреченост само сплоти двете различни съдби, вдъхна им нежност и значимост.

Той създаде за нея от утринната роса водопад, от цветните камъчета на брега на поточето направи огърлица — по-красива от диамантена, по-печална от перлена. Тя го оплете в мрежа от копринени коси, поведе го далеч надолу, в дълбоките, бездънни води, отвъд пределите на забравата. Той ѝ показа замръзналите звезди и разтопеното слънце; тя му подари дългите, усукани сенки и шепота на черното кадифе. Той протегна ръка към нея и докосна мъха, тревата, вековните дървета, пъстрите скали; върховете на пръстите ѝ погалиха старите планети и сребърната светлина на луната, припламванията на кометите и кръсъкът на изпаряващите се слънца.

Забавляваха се с игри, в които той умираше, а тя остаряваше, за да изпитат радостта от повторното раждане. Чрез любовта си разсичаха времето на части и пак го сглобяваха — по-хубаво, по-

обемисто, по-бавно. За играчки им служеха планините, стените, равнините, езерата. Душите им сияеха като скъпоценни козини.

Станаха любовници. И не правеха нищо друго, освен да се любят. Но някои ги мразеха. Мъртвите пънове, яловите орли, блатата — те им завиждаха за щастието. Клетвите и обещанията на любовниците не бяха подвластни на неотложните промени, бяха безразлични към предположенията на хората и с удоволствие продължаваха да действат за разрушаването на всемира. Непоклатимите изводи с охота се подчиняваха на древните предназначения, записани в костите, закодирани в кръвта, татуирани по кожата.

Предстоеше да се взриви бомбата. Тайните изискваха тълкуване. А от страха се раждаше знание и тъга.

И една сутрин Кати беше изчезнала, сякаш никога не бе съществувала.

ГЛАВА 23

Заминала! Кати беше заминала! Възможно ли бе? Нима Животът, този мрачен шегаджия, отново бе започнал с номерата си?

Марвин отказа да повярва. Щателно претърси всички ъгълчета на посадата, търпеливо пролази цялото селце. Нямахше я никъде. Продължи издирването в близкото градче Сан Рамон де лас Тристекас, разпита келнерките, домоуправителите, продавачите, проститутките, полицаите, сводниците, просяците и всички останали. Питаше ги дали не са виждали девойка, прекрасна като зората, с неописуемо красива коса, с несравнимо гъвкави ръце и крака, с черти на лицето, чиято прелест е сравнима само с тяхното съвършенство, и така нататък. Но всички отговаряха едно и също: „Не, сеньор, не сме виждали такава жена нито сега, нито по-рано, нито когато и да било“.

Марвин се успокои само колкото да даде по-сносно описание и откри на пътя романтик, който бил видял девойка, приличаща на Кати, която отпътувала на запад в голяма кола, а до нея седял дебел мъж с пура в уста. Някакъв каналджия пък я видял да напуска града със синя чанта под мишница. Вървяла с отмерена, твърда крачка.

По-късно служителят на една бензиностанция му предаде бележка, която Кати бе надраскала с разкривен от бързане почерк. Започваше така: „Марвин, миличък, моля те, опитай се да ме разбереш и да ми простиш. Толкова пъти се опитах да ти кажа — беше ми необходимо...“

По-нататък не се четеше.

С помощта на криптоанализатор Марвин разгада последните думи: „Но аз винаги ще те обичам и се надявам, че ще бъдеш така мил да ме споменаващ понякога с добри думи. Твоя любяща Кати“.

Останалите думи, превърнати от мъката в загадка, не можеха по никакъв начин да бъдат разшифровани.

Да се предаде изумлението му беше все едно да се опиташ да обрисуваш утринния полет на чаплите — и едното, и другото не можеха нито да бъдат разказани, нито описани. Достатъчно е да

споменем, че Марвин дори си помисли за самоубийство, но навреме отхвърли тази мисъл.

Нищо не помагаше. Опиянението предизвикваше само просълзяване. Да се сърди на света изглеждаше като детски каприз. Нищо не му идваше наум, затова и нищо не предприемаше. Марвин прекарваше дните и нощите с пресъхнали очи. Приличаше на жив труп. Ходеше, разговаряше, дори се усмихваше. Беше безкрайно вежлив. Обаче верният му другар Валдец беше на мнение, че истинският Марвин е загинал по време на мигновен планински взрив, а мястото му е заето от някакво недоизпитано подобие на човек. Марвин беше изчезнал. Куклата, заела мястото му, имаше такъв вид, сякаш усилието ѝ да се преструва на човек постепенно я изтощаваше.

Валдец беше изпаднал в паника и ужас. За първи път старият експерт по търсенето се сблъскваше с толкова тежък случай. Впрегна всичките си сили и цялото си красноречие при опитите си да измъкне приятеля си от състоянието на жив мъртвец.

Първо опита със съчувствие:

— Представям си какво изпитвате, нещастни приятелю, защото веднъж, когато бях съвсем млад, се наложи да преживея абсолютно същото, и според мен...

Само че доникъде не стигна с този подход и затова опита с грубост:

— По дяволите, какво сте се разхленчили за някаква пачавра, която ви натри носа? Кълна се в пламъците на Ада! Чуйте ме: по света жените с лопата да ги ринеш и не е мъж този, който отива да подсмърча в ъгъла, при условие, че може да свали която си поиска, без да...

Никакъв ефект. Валдец се опита да отвлече вниманието на приятеля си:

— Вижте, вижте, на оня клон има три птички. От гърлото на едната се подава нож и в ноктите си стиска скиптър, а пее по-весело от останалите. Как си го обяснявате?

Марвин нямаше обяснение. Невъзмутимият Валдец се опита да пробуди у приятеля си съжаление към ближния:

— Марвин, знаете ли, че лекарите прегледаха моята екзема и заявиха, че се е развила до рак? Остава ми да живея не повече от дванайсет часа, след което си плащам сметката и освобождавам стола

за други желаещи. Обаче през последните си дванайсет часа искам да направя следното...

Напразно. Валдец опита и с философия:

— Добре са го казали селяните, Марвин. Знаете ли каква поговорка имат? „Не можеш да издялаш красив жезъл със счупен нож“. Според мен е хубаво да помислите над тези думи, приятелю...

Само че Марвин нямаше намерение да се замисля над тях. Валдец се прехвърли на Хиперстрацианската етика като въведение в Таймомаченския Свитък.

— Значи се смятате за ранен, а? Обаче помислете: личността е неизразима, уникална и неподатлива на външни въздействия. В такъв случай само раната е ранена, а тя се явява външна по отношение на субекта и следователно не е повод за болка.

Марвин остана непоколебим. Валдец се обърна към психологията:

— Според Щайнмецер загубата на любимата е ритуално възпроизведена загуба на фекалната личност. Колкото и да е смешно, в крайна сметка се оказва, че според нас скърбим за непрежалими хора, а всъщност режем за невъзвратимо изгубените екскременти.

Дже и тези доводи не пробиха пасивната броня на Марвин. Меланхоличното му отдалечаване от всички човешки ценности май че беше необратимо. Това подозрение са засили, когато в един прекрасен ден халката под носа му престана да тиктака. Явно избирателите на Мардук Крас не са му подарили бомба, а само „сиво“ предупреждение. Над Марвин вече не висеше непосредствената опасност главата му да бъде откъсната.

Само че и тази случка не го извади от меланхолията. Изобщо не се трогна, само мимоходом отбеляза, че е спасен, както би отбелязал кратко просветване на слънцето между облаците.

По всичко личеше, че нищо не може да му повлияе. Накрая и търпеливият Валдец заяви:

— Марвин, вие сте едно пършиво магаре!

Марвин не се засегна, а продължи неутешимо да тъжи. Валдец, а и всичко добри хора от Сан Рамон бяха на мнение, че този човек не може да бъде излекуван.

И все пак колко малко знаем за обратите и преломите в човешкото мислене! Защото на следващия ден, въпреки всички

очаквания, се случи ново събитие, което най-сетне сломи вгълбеността на Марвин и отвори широко портите на впечатлителността, зад които се криеше.

Само едно събитие! (Наистина, то постави началото на нова верига от случайности — непринудена крачка в още една от неизброимите драми на вселената).

Всички започна някак абсурдно — един човек попита Марвин колко е часът.

ГЛАВА 24

Това се случи в северния край на Площада на Мъртвите малко след вечерната молитва и цели петнайсет минути преди утринната. Марвин, както обикновено, се разхождаше. Подмина статуята на Хосе Гримучио, редицата ваксаджии, събрани като от петнайстото столетие и стигна до фонтана на Сан Бриосчи в източния ъгъл на малък, мрачен парк. Беше почти до Гроба на Припадналите, когато някакъв човек се изпречи на пътя му и повелително вдигна ръка.

— Хиляди извинения — рече той. — Това обезпокоително прекъсване на вашето спокойствие заслужава разкаянието ми и вероятно е оскърбително за вас, ала дългът ме кара да попитам бих ли имал шанса да узная колко е часът?

На пръв поглед — безвредна молба. И все пак появата на мъжа противоречеше на думите му. Беше среден на ръст и на лицето му се мъдреха демодирани мустаци от типа, който можеше да се види в грирските портрети на крал Маркуавио Редондо. Дрехите му бяха опърпани, но много чисти, а напуканите обувки бяха лъснати до блясък. На десния си показалец носеше пръстен-печат с много орнаменти, направен от чисто злато, а зорките му соколови очи издаваха човека, свикнал да командва.

Що се отнася до питането му за часа, в това нямаше нищо нередно, защото на площада не се виждаше никакъв часовник.

Марвин погледна древния си часовник и отговори с обичайната си вежливост, че часът е точно пет.

— Благодаря, сър, много съм ви задължен. Нима е вече пет? Времето изяжда крехката ни жизненост и ни оставя само спомените.

Марвин кимна.

— И все пак — отвърна той — въпреки тази неизмерима и недоловима точност времето, което никой не може да притежава, е единственото ни притежание.

Мъжът се съгласи, макар че Марвин бе изказал една неясна и объркана мисъл вместо общоприетата и обичайна, учтива и полугласна

реплика.

Непознатият се приведе в поклон (по-подходящ за минали времена, отколкото за днешните плебейски дни). Най-неочаквано изгуби равновесие и щеше да падне, ако Марвин не го бе сграбчил и поставил отново на крака.

— Много ви благодаря — каза мъжът, без нито за миг да губи достойнството си. — Схващанията ви за времето и хората са повече от правилни, а това не се забравя.

След което се обърна и закричи към тълпата.

Марвин гледаше след него озадачен. Нещо в този човек май не беше съвсем в ред. Може би мустаците (вероятно фалшиви) или тънките, сякаш изрисувани вежди, или изкуствената бенка на лявата буза, или пък обувките, които добавяха поне шест сантиметра към ръста му, или пелерината, която скриваше природно тесните му рамене. Каквото и да беше, Марвин се почувства объркан, но не и обезкуражен, защото под самохвалното държание на непознатия прозираха доказателства за един бодър и приятен дух, в който не можеш да се усъмниш толкова лесно.

Унесен в тези мисли Марвин се загледа в ръцете си. Разглеждайки ги от близо той забеляза на дланта си парченце хартия. То със сигурност не бе попаднало там случайно. Марвин реши, че непознатият с пелерината го е пхнал в ръката му когато залитна, (или, както едва сета разбра, се престори, че залита). Това поставяше събитията от последните пет минути в нова светлина.

Леко намръщен Марвин разгърна листчето и прочете:

„Ако господинът би желал да чуе нещо, едновременно от негов и вселенски интерес, важността на което в непосредствено настояще и далечно бъдеще остава неизменна и което не би могло да се обясни детайлно поради очевидни и твърде уважителни причини, то нека господинът дойде в деветия час в Хана на обесения и седне на масата в далечния ляв ъгъл, да носи бяла роза на ревера си, в дясната ръка да държи копие на «Диариус де Целзиус» (четвърто издание), а с малкия пръст на лявата да почуква по масата в произволно избран ритъм.

Ако тези инструкции бъдат спазени Някой ще дойде при Вас и ще Ви направи съпричастен с онова, което вярвам бихте желали да чуете.

Подпис: Доброжелател“

Марвин мисли доста време върху бележката и това, в което го въвлечаше. Той усети, че по някакъв невъобразим начин група от взаимосвързани животи и проблеми, абсолютно непознати за него, пресичаше пътя му.

Но сега беше момент да се избира. Наистина ли трябваше да се включи в нечия схема независимо колко е значителна? Не беше ли по-добре да избегне намесата и да се отдаде на спокойния си самотен път през метафоричните деформации на света?

Може би... Все пак тази случка би го заинтригувала и би му помогнала да забрави болката от загубата на Кати.

Марвин погледна инструкциите, дадени му от тайнствения непознат. Купи си копие от „Целзиев дневник“ (четвърто издание) и забодя бяла роза в петлицата си. Точно в девет той беше в Хана на обесения и седеше на маса в далечния ляв ъгъл. Сърцето му заби побързо. Чувството не беше от най-неприятните.

ГЛАВА 25

Ханът на обесения беше общо взето приятно местенце, чиято клиентела беше съставена главно от шумни и буйни представители на долната класа. Покрити с рибени люспи амбулантни търговци ревяха за пиене, а пламенни агитатори крещяха обиди към правителството под неодобрителното дюдюкане на широкоплещести ковачи. В огромното огнище се печеше ширококрак тротозавър, а една прислужничка поливаше цвъртящото месо с миризливи сосове. Някакъв цигулар се беше покачил на маса и свиреше джигга, а дървения му крак потропваше в ритъма на стария рефрен. Пияна проститутка със стъклен поглед плачеше в ъгъла с пиянско самосъжаление. Парфюмиран денди допря дантелена кърпичка до носа си и презрително хвърли монета на дърпащите се на въже. Един ваксаджия се опита да бръкне в тенджерата с овнешка чорба, но усети ръката си прикована към масата. Това вдъхнови компанията и тя се поздрави с наздравици.

— Дъ Ви давъ Бог дубро, гуспудини, мъ к'во шъ жълайти зъ пийни?

Марвин вдигна поглед и видя келнерка с червени бузи и огромна пазва да очаква поръчката му.

— Медовина, ако обичате — отвърна той внимателно.

— Шъ го имати — каза момичето и навеждайки се да оправи своя жартиер прошепна. — Гуспудини, бивайти внимателен, щот туй място, истина, ма не'й тъй небезопасително зъ млади джент'мени кът Вас.

— Благодаря за предупреждението — отговори Марвин — но ако играта загубее съм склонен да повярвам, че не ще да бъда тъй изцяло беззащитен.

— Ъх, ма Вий не ги знайти къкви съ — възрази момичето и се отдалечи бързо, защото грамаден мъж облечен изцяло в черно приближаваше масата на Марвин.

— Хиляди кървящи рани от Всемогъщия, какво става тука? — изкрещя той.

В хана се възцари тишина. Марвин бавно погледна мъжа и разпозна в огромния му гръден кош и ръце оня, когото наричаха Черния Денис. Спомни си също така, че мъжът имаше репутация на убиец, крадец, грубиян и побойник.

Марвин се престори, че не забелязва приближаването. Вместо това той измъкна ветрило и го размаха внимателно пред носа си.

Тълпата избухна в див, селяшки смях.

Черния Денис се доближи с половин стъпка. Мускулите на ръката му танцуваха като кораби, докато мачкаше дръжката на рапирата си.

— Мътните да ме ослепят дано — ревна Черния Денис — но ми изглежда великолепно да имаме сред нас тази вечер един момък, който удивително прилича на кралски шпионин!

Марвин предположи, че онзи се опитва да го предизвика, затова пренебрегна острата забележка и запили ноктите си с тънка сребърна пила.

— Е, да пукна и червата ми да изтекат дано — продължи да проклина Черния Денис — ама май тоя тъй наречен джентлемен не е съвсем джентлемен, щом не обръща внимание когато друг джентлемен му говори. А може пък и да е глух, ама аз ще видя таз работа.

— На мен ли говорите? — попита Марвин с изненадващо мек глас.

— На тебе, ами — отговори Черния Денис — щото ми се струва, че не ми харесва физиономията ти.

— Така ли? — учуди се Марвин.

— Аха — изрева Черния Денис — нито пък харесвам маниерите ти, вонята на парфюма ти, нито пък формата на ръцете и краката.

Марвин хвърли остър поглед наоколо. Моментът беше изпълнен с убийствено напрежение и не се чуваше звук освен тежкото дишане на Черния Денис. И тогава, преди Марвин да отговори един човек изтича към Черния Денис. Това беше малък гърбушко, с бледожълтеникаво лице и дълга бяла брада, висок не повече от метър и влачеше копие стърчащо високо над него.

— Я ела, бе — викна той на Черния Денис. — Ще проливаш кръв на празника на Свети Ориджин и това дори не ти прави

впечатление? Засрами се, Черен Денис!

— Ще проливам кръв, когато си искам, ако ще планините да се срутят — изрева кавгаджията.

— Да, да изкарай му карангията! — кряскаше един дългонос тип от тълпата, едното му око блестеше в синьо, другото кафяво намигаше.

— Йе, изкарай му я! — ревнаха дузина гласове.

— Господа, моля ви — намеси се ханджията, кършейки ръце.

— Придуприждавах Ва — каза и раздърпаната барманка, а подноса с чаши трепереше в ръцете ѝ.

— Айде, остави контетото на мира — настоя гърбавият, дърпайки Черния Денис за ръкава.

— Пусни ме бе, гърбицо! — изкрещя Черния Денис и замахна с дясната си ръка. Тя намери дребосъка право в средата на гърдите и го метна през цялата стая върху една маса, където накрая се спря сред трясъци на счупени чаши.

— Да пукнеш дано, и твоя ред дойде! — обърна се побойникът към Марвин.

Марвин продължаваше да си вее с ветрилото, наглед спокоен, но очите му бяха като две цепки. По-наблюдателният би забелязал едва видимия трепет на китката и бедрата му. Марвин благоволи да се обърне към досадника.

— Още ли си тук? — запита той. — Момко, твоята натрапчивост става изморителна за очите и досадна за сетивата.

— Така ли? — кресна Черния Денис.

— Така — иронично му отвърна Марвин. — Затова се махай, момко, и отнеси прегрялото си туловище със себе си, докато не съм го охладил с кръвопускане, което никой хирург няма да спре.

Черния Денис зяпна от това нечувано нахалство. След това с бързина, неприсъща за размерите му, той измъкна мечата си и го стовари на масата с такава сила, че тежкия дъб се разцепи на две. Може би това щеше да се случи и на Марвин, но той вече не беше там.

Задавен от гняв Денис се спусна въртейки мечата си като вятърна мелница. Марвин танцуваше с лекота, прибра ветрилото в колана си, нави ръкави, наведе се избягвайки нов удар и скочи върху задната маса сграбчвайки от нея ножа за рязане на месо. След това стиснал оръжието в ръка той се придвижи напред, за да влезе в схватката.

— Изчезвайте, сър — крещеше барманката. — Той шъ Ви разцепи кат масата!

— Пазете се, млади човече! — викаше и гърбавият подслонил се под една маса.

— Изръчкай му червата! — ревеше и дългоносият с разноцветните очи.

— Господа, моля ви! — викаше нещастният ханджия.

Двамата биещи се срещнаха в центъра на стаята. Черния Денис, с лице изкривено от гняв, размахваше меч си със сила достатъчна да повали цял дъб. Марвин се придвижваше със смъртоносна увереност, защитавайки се само с ножа си. Той ловко отби един удар, после втори и незабавно контраатакува. Черния Денис парира удара и премина в отбрана, гледайки на противника си с много повече от респект. След това изрева гръмовито и се втурна в атака, изтиквайки Марвин назад през одимената стая.

— Двоен наполеон за големия — викна парфюмираното денди.

— Дадено — отвърна му гърбавия — но забележи, това момче работи доста ловко с краката.

— Движението на краката няма да му помогне да избегне стоманата — отбеляза дендито. — Не ще ли подкрепиш разсъждението ми с кесията си?

— Йе! Прибавям пет луидора — заяви гърбавият докато ровеше в кесията си.

Тълпата бе обхваната от комарджийска страст.

— Десет рупии за Денис! — викаше дългоносият. — Отгоре на това предлагам залог три към едно!

— Нека бъдат четири — намеси се друг — и седем към пет за първа кръв! — и изричайки това измъкна торба златни сувенири.

— Дадено — крясна разноокият, залагайки три сребърни таланта и един златен полудинар — а в името на Черната вещица, дори предлагам осем към шест за пробождане в гърдите.

— Приемам — изврепя барманката и извади кесия с талери на Мария Тереза от пазвата си.

— Освен това ще дам и шест към пет за първа ампутация!

— Приемам — ухили се парфюмираното денди — аз пък давам девет към четири, че тоя нежния ще избяга като пършиво куче преди третата кръв!

— Приемам облога — каза Марвин Флин с чаровна усмивка. Изплъзвайки се от удара на Денис той измъкна от джоба си кесия с флорини и я хвърли на дедното. След това се зае сериозно да се бие. Дори в тези няколко тежки момента умението на Марвин да се фехтова можеше ясно да се види. Все пак той беше изправен пред силен и безпощаден противник, въоръжен с меч много по-дълъг от смешното оръжие на Марвин, при това противникът беше обезумял от ярост.

Последва атака и цялата тълпа затаи дъх когато Черния Денис се втурна напред като танк. Изправен пред такъв устрем Марвин се видя принуден да отстъпи. Той се качи на масата и усетил, че ще бъде притиснат в ъгъла подскочи високо, хвана се за полилея прелетя през стаята и леко падна на краката си.

Объркан и почувствал известна несигурност в себе си, Черния Денис прибегна до номер. Когато отново се доближиха, дългата ръка на Денис хвърли стол на пътя на Марвин и докато той го избегне, Денис сграбчи кутия с черен Игнеански пипер от масата и я хвърли в лицето на Марвин. Но лицето на Марвин не беше вече там.

Завъртайки се на левия си крак Марвин си послужи с коварна тактика. Финтира веднъж с ножа, дважд с очите си и накрая завърши с перфектен минаващ удар комбиниран с крачка назад.

Черния Денис се облеци тъпо и само успя да види дръжката на Марвиновия нож стърчаща от гърдите му. Очите му се отвориха широко от изненада, а ръката му с меча закъсняло замахна. Марвин спокойно се обърна на петите си и бавно се отдалечи оставяйки незащитения си гръб изложен на блестящото острие.

Черния Денис се опита да замахне отново, но вече тънка сива пелена падаше пред очите му. Марвин беше нанесъл удара с изключителна прецизност. Затова и мечът на Черния Денис изтрака на пода, а миг по-късно към него се присъедини и тежкото тяло на скандалджията.

Без да се обръща назад Марвин прекоси стаята и седна на стола си. Отвори ветрилото, след това намръщено изтри челото си с дантелена носна кърпичка. Две или три капки пот лъщяха по лицето му. Марвин изтри и тях и изхвърли кърпата. Стаята тънеше в абсолютна тишина. Дори разногледият като че ли бе спрял да диша. Това може би беше най-смайващото представление на фехтовачи, което

зпячите бяха виждали. До един скандалджии и побойници, непризнаващи господар, сега те явно бяха впечатлени.

Миг по-късно избухна страшна врява. Всички се тълпяха около Марвин, поздравяваха го и хвалеха майсторството му във фехтовката. Двамата въжеиграчи (братя, по рождение глухонемеи) издаваха съскащи звуци, гърбавият се хилеше и броеше печалбите си със запенена уста, барманката гледаше с нескрит възторг към Марвин, а ханджията черпеше всички за сметка на заведението. Разногледият подсмърчаше с дългия си нос и мърмореше за късмет, дори парфюмираното денди дойде да поднесе поздравления.

Бавно в стаята се завръщаше стария порядък. Двама слуги с борчески вратове извлякоха навън тялото на Черния Денис, а тълпата изпрати трупа с обелки от портокали. Печеното отново бе заредено на шиша, а тракането на зарове и плясъкът на карти се чуваха дори през свирнята на еднокракия сляп цигулар. Дендите се насочи към масата на Марвин и свали почтително шапката си.

— Моите почитания, сър, вие наистина владеете чудесно изкуството на фехтоването и на мен ми се струва, че вашите умения могат да бъдат оценени в службата на Кардинал Макчъри, който винаги е търсил храбри и силни момци като Вас.

— Не се продавам — каза Марвин тихо.

— Радвам се да чуя това — отвърна дендите.

Поглеждайки мъжа пред себе си по-внимателно Марвин откри същата бяла роза на бутониерата и копие от „Целзиев дневник“ (четвърто издание) в ръката му.

Очите на дендите блеснаха предупредително. С най-обикновения си глас той каза:

— Е, добре, сър, моите поздравления отново, а ако не възразявате бих Ви поканил в апартамента си на Авеню Мартирс. Бихме могли да дискутираме най-изтънченото от боя със саби и да пийнем малко вино, което семейството ми съхранява от 103 години.

Едва сега Марвин разпозна под дегизировката човекът, който му предаде бележката на площада.

— Сър — отвърна той — поканата Ви е чест за мен.

— Да изчезваме веднага — прошепна му човекът. — Черния Денис беше предвестник, показалец, който ни сочи накъде духа

вятъра. И аз се страхувам, въпреки вашите прекрасни умения, да не би вятърът да премине в ураган и да ни помете.

— Би било много жалко — съгласи се Марвин.

— Съдържателю! Пишете го на сметката ми!

— Йе, сър Жул! — отвърна ханджията с нисък поклон.

И така двамата излязоха заедно навън и потънаха в черната нощ.

ГЛАВА 26

Вървяха по кривите, лъкатушещи улички в централната част на града. Преминаха край мрачните металносиви стени на Теркската крепост, след това отминаха и печално известното Спуданско убежище, в което крясъците на измамените луди се смесваха странно с пляска на огромното водно колело при Бетългрейв Лендинг, а накрая оставиха зад гърба си зловонния Хай Бетълмент с няколкото реда набучени на кол трупове.

Бидейки хора на своето време, нито Марвин, нито сър Жул обърнаха внимание на тези гледки, миризми и звуци. Безмълвни пресякоха Бунището, където бившият регент задоволяваше безумните си нощни капризи и дори не се обърнаха при Лъвския гамбит, където дребни длъжници и малолетни престъпници бяха заравяни с главата надолу в бързосъхнещ бетон за назидание на другите.

Трудни години бяха това и както всеки може да се досети — много жестоки. Обноските бяха префинени, а страстите — нечувани. Изисканата етикеция беше задължителна, а смъртта чрез мъчения — най-разпространена. Бяха времена, когато шест от седем жени умираха при раждане, в които детската смъртност достигаше шокиращите 87%. Времена, в които средната продължителност на живота не надминаваше 12,3 години, а чумата ежегодно опустошаваше града, отнасяйки приблизително две трети от населението. Времена, когато безкрайните регионални конфликти намаляваха способното да воюва мъжко население до такава степен, че някои режими бяха принудени да използват слепи мъже за оръдейни прислужници.

И все пак това не бяха нещастни години. Въпреки трудностите, населението достигаше нови висоти всяка година и ако животът беше несигурен, това бе най-малкият проблем.

Макар че съществуваха страхотни класови различия, а феодализма непоклатимо царуваше, смущаван единствено от крале и вредното присъствие на църквата, често можеше да се каже, че това бяха демократични години и времена на индивидуална изява.

Нито Марвин, нито сър Жул обаче се замисляха над тези неща, когато наближиха тясна стара къща с изрисувани кепенци и греди за привързване на коне до вратата.

Сър Жул въведе госта си в стая с висок таван и буен огън, пламтящ и пукащ в голяма ониксова камина. Марвин мълчеше. Очите му следяха детайлите в обстановката. Резбования шкаф навярно беше от десети век, а портрета на западната стена, полускрит от великолепни рамки, беше на гениалния Мусо.

— Моля Ви, сър, седнете — покани го сър Жул, потъвайки грациозно в мекото огилвийско канапе, декорирано в авганска бродерия, много популярна в тези години.

— Благодаря — отвърна Марвин, сядайки на свой ред в осмокрак стол стил Джон IV с облегалка от розово дърво и палмов пълнеж.

— Малко вино? — предложи сър Жул, поднасяйки с учтив реверанс бронзов съд за вино, умело гравирани със златни ловни сцени от Дагоберт Хойски.

— Не точно сега, благодаря Ви много — отказа Марвин, като издухваше пращинка от ръкава на сакото си от зелена батиста, ушито за него по поръчка от Джефри Палпински.

— Тогава, може би щипка енфие? — Сър Жул отвори малка платинена кутийка, изработена от Дур Снедьмски, на чийто капак бяха изрисувани ловни сцени от портокаловите гори в Леш.

— Може би по-късно — отвърна Марвин, поглеждайки бегло към дантелената декорация на балните си обувки.

— Целта, с която Ви доведох тук — започна неговия домакин — беше да установя каква е възможността да дадете приноса си за кауза добра и правдива и към която вярвам не сте съвсем безразличен. Говоря за негово светейшество д'Агустин Непросветителя.

— Д'Агустин! — възкликна Марвин. — Ами че аз го познавам от времената, когато бях малко момче, през '02 или '03 година, времената на ужасната чума! Той често посещаваше бедната ни хижа! Още помня марципановите ябълки, които ми носеше!

— Знаех си, че ще си го спомните — тихо каза сър Жул. — Ние всички го помним.

— И как е сега този велик и добър джентълмен?

— Надяваме се да е достатъчно добре.

Марвин се напрегна.

— Мислите ли, сър?

— Миналата година д'Агустин работеше в имението си в Дувънмор, което се намира почти до Мул д'Алансон на Сангрелските хълмове.

— Знам мястото — каза Марвин.

— Той тъкмо завършваше своя труд „Етиките на Нерешителността“, над които работеше последните двама месеца. Когато внезапно въоръжени мъже нахлули в стаята, където работел, елиминирайки предварително прислугата и подкупвайки личният му бодигард. Никой не бил в състояние да спаси дъщеря му, безпомощна да направи каквото и да е. Тези непознати отвлекли д'Агустин и изгорили всички налични копия на книгата му.

— Позор! — извика Марвин.

— Дъщеря му, свидетел на ужасната гледка, припаднала и била като мъртва, а в следствие на небрежно свестяване покосена от истинската смърт.

— Ужасно! — промълви Марвин — Но кой би посегнал с насилие на безопасен писач, когото мнозина наричат философ на нашето време?

— Казвате „безопасен“? — възрази сър Жул, а устните му се изкривиха в болезнена гримаса. — Значи ли това, че не сте съгласен с трудовете на д'Агустин?

— Не притежавам привилегията да ги отричам — каза Марвин. — Но си мисля, че писанията на такъв мил и достоен човек сигурно...

— Нека уточня — прекъсна го сър Жул. — Този добър и праведен старец, за когото говорим, воден от необратимите процеси на Логическата индуктивност, предлагаше теоретично доктрини, които ако получеха широка известност биха причинили кървава революция.

— Това едва ли е достатъчно — отговори Марвин хладно. — Да не би да ме подстрекавате към бунт?

— О, не, не! Доктрините, които д'Агустин заявяваше, не са толкова опасни в същността си, колкото последиците им. Така да се каже, те са тембъра на Моралния Фактицизъм и са не повече бунтовни от последователното месечно растене и намаляване на луната.

— Но... дайте ми един пример — каза Марвин.

— Д'Агустин заявяваше, че хората се раждат свободни.

Марвин се замисли над казаното.

— Ново виждане — рече той накрая — но нелишено от смисъл. Кажете ми още.

— Той декларираше, че праведните дела са богоугодни.

— Странен начин на мислене — реши Марвин — и все пак...

— Също така поддържаше схващането, че живот без изпитания не си струва да се живее.

— Доста радикална гледна точка — каза Марвин и добави той след секунда размисъл, втренчил поглед в облицования с теракота таван. — Не би ли могъл новият ред да се възцари издигайки се от хаоса, от който безспорно е излязъл? Не би ли могъл да се роди един нов свят, в който ужасните заплахи от страна на църквата ще изчезнат и ще отстъпят мястото си на една нова връзка между човека и Бога, без посредничеството на тлъсти свещеници?

— Наистина ли мислите, че това е възможно? — попита сър Жул с глас на кадифе, плъзгащо се по коприна.

— Да! — отговори Марвин. — Да, в името Господне, аз вярвам! И ще се присъединя към Вас в спасяването на Д'Агустин и в разпространяването на тази странна и революционна нова доктрина!

— Благодаря Ви — каза Жул простичко. И направи жест с ръка.

Една фигура се плъзна иззад стола на Марвин. Това беше гърбавият. Марвин почувства смъртоносния допир на стомана, когато съществуването измъкна ножа си.

— Нямаме намерение да Ви нападаме — искрено каза Жул — ние сме сигурни във Вас, но тъй като вече знаете нашия план, дълг ще бъде за нас да скрием скромното си правосъдие в безименен гроб.

— Предпазливостта никога не е излишна — отвърна Марвин сухо — но би ми се искало да не я демонстрирате чак толкова.

— Такава е съдбата ни — продума гърбушкото. — Но всъщност не бяха ли казали древните гърци, че е по-добре да умреш в ръцете на приятели, отколкото да живееш в ноктите на врага?

Ролите ни в този свят са вече избрани от неумолимата Съдба и доста мъже, намислили си да играят ролята на Императора в тази сцена на Живота изведнъж откриват, че са вече трупове.

— Сър — каза Марвин — приличате ми на човек, който сам се е сблъсквал с подобни проблеми.

— Добре казано — засмя се гърбавият. — Но не аз избрах за себе си тази унижителна роля, а обстоятелствата ме научиха да го сторя.

Казвайки това, гърбавият протегна крака, които досега умишлено бе прикривал и се изправи в пълния си ръст — близо метър и деветдесет. След това отвърза ремъците, с които беше привързана гърбицата му, изтри грима от лицето си, разроши косата си, захвърли дървеният крак и изкуствената брада и обърна към Марвин истинското си лице.

Марвин внимателно наблюдаваше това преобразяване, след което се поклони ниско, възкликвайки:

— Милорд Ингълнук Бар на Идризи-сан, пръв лорд на Адмиралтейството, Роднина на министър-председателя, Извънреден съветник на Краля, Яростен Меч на Църквата, Председател на Висшия Съвет!

— Аз съм тази личност — съгласи се Ингълнук. — И се правя на гърбушко, но повече от политически причини, защото ако в присъствието ми тук се усъмни моят съперник, Лорд Блакамур де Мордевунд, всички ние ще бъдем мъртви преди жабите в Понд Роял да изкрякат при първите лъчи на Фобос.

— Явно корените на конспирацията са проникнали надълбоко — коментира Марвин. — Но въпреки всичко аз ще Ви служа и дано Бог ми даде сила, додето някой кръчмарски скандалджия не ме светне в шкембето с метър стомана.

— Ако намекувате за инцидента с Черния Денис — каза сър Жул — мога да Ви уверя, че беше предизвикан от вездесъщите шпиони на Сър Блакамур. Всъщност Черния Денис беше един от тях.

— Ново двайсет! — изуми се Марвин. — Този октопод, изглежда, има много пипала. Но, господа, питам се защо от многото достойни джентълмени в това кралство, вие се спряхте на един, който не притежава нито пари, нито имоти, нито положение в обществото и дори няма титла или е носител на име с вековна история?

— Вие сте безразсъден в скромността си — засмя се лорд Ингълнук — защото всеизвестно е умението Ви да се фехтовате, дори бихте затруднили майсторите на сабята на почитаемия Блакамур.

— О, аз съм само ученик в това изкуство — отговори Марвин безгрижно. — Но ако този мой скромен дар би Ви послужил — моля, вземете го. Е, джентълмени, какво бихте желали от мен?

— Планът ни — започна Ингълнук бавно — има предимството, че е много дързък и недостатък, че е много опасен. Животът ни е

поставен на карта и с едно раздаване можем да спечелим всичко или да се простим със земния си път.

— Залогът е смъртоносен! И все пак, струва ми се, че вие не бихте поели този риск.

Марвин се усмихна, докато обмисляше отговора си и каза:

— Бързата игра винаги е по-интересна.

— Отлично! — пое въздух с облекчение Жул, ставайки. — Трябва да отидем в Кесългат в Долината на ромите. По пътя ще Ви запознаем с детайлите в нашата схема.

Тримата облякоха палтата си и слязоха по витата стълба. Минаха покрай портиера и стигнаха до старата западна стена. Тук ги чакаше карета и двама въоръжени стражи. Марвин понечи да влезе в каретата, но видя някой, който вече беше вътре. Беше момиче и взирайки се отблизо...

— Кати — извика той.

Тя го погледна неразбиращо и отговори със студен, повелителен глас:

— Сър, аз съм Катерина Д'Агустин, не Ви познавам и се учудвам на фамилиарността Ви.

В красивите и сиви очи не се забелязваше да го е разпознала, но нямаше време за въпроси. Защото, както предположи сър Жул, викът може би се е чул надалече.

— Ей, вие там, в каретата! Спрете в името на Краля!

Хвърляйки бърз поглед назад Марвин видя един драгунски капитан с десет въоръжени мъже.

— По дяволите! — викна Ингълнук. — Бързо, кочияш, изведи ни оттук!

Четирите дървени колела с трясък понесоха каретата по тясната алея.

— Могат ли да ни хванат? — запитва Марвин.

— Вероятно — отвърна Ингълнук. — Изглеждат дяволски бързи, да пукнат дано!... Извинете ме, мадам!

Още няколко секунди Ингълнук гледаше конниците, които препускаха на двасетина метра зад тях, а сабите им лъщяха на оскъдната светлина на уличните лампи. След това сви рамене и отново се обърна напред.

— Позволете ми да се поинтересувам — запита Ингълнук — дали сте запознат с последните политически събития тук или другаде в Старата Империя, защото това сведение е нужно за различните форми и моменти в схемата ни.

— Боя се, че политическите ми познания са незабележимо скромни — отговори Марвин.

— Разрешете ми тогава да Ви разкрия някои детайли от фона, на който се развива тази ситуация.

Марвин се облегна назад, заслушан в тропота на конските копита. Кати, седнала срещу него, гледаше студено перата по шапката на сър Жул. Лорд Ингълнук започна разказа си.

ГЛАВА 27

Старият крал умря преди по-малко от десетилетие в разгара на Суесианската ерес, без да остави ясен наследник на трона на Мълвавия.

Така страстите на изстрадалия континент кипнаха. Трима претенденти се бореха за Пеперудения трон. Принц Мороуей Темски притежаваше Изяснителна грамота, която беше спечелил от корумпирания, но все още официален Изборен съвет. И ако това не беше достатъчно, развиваше доктрината „Регал Имплитуд“, според която той беше признат, легален, втори (и единствен жив) син на барон Норуей — полу-братовчед на сестрата на стария крал.

В по-малко размирни времена това би било достатъчно. Но за континент, раздиран от гражданска и религиозна война, недостатъците не бяха толкова в претендента, колкото в самия акт на претендиране.

Принц Мороуей беше само на осем години и никой не го беше чул да произнеса дори една дума. Според портрета на Муви, той имаше чудовищно голяма глава, увиснала челюст и разфокусиран поглед на хидроцефален идиот. Единственото му удоволствие беше неговата колекция от червеи (най-прекрасната в целия континент).

Главният му опонент беше Готлиб Хостратър, Дук на Мела и Наместник в Имперските гранични земи, човек, чиито кръвни връзки бяха оспорени от схизматичната Суесианска ерес и отчасти от омаломощения Додески Архиерей.

Следващият претендент, Ромруго от Варс, не би бил признат, ако не беше представил своята петиция с помощта на петдесет хиляди души армия от южните провинции на Васк. Млад и енергичен, Ромруго имаше репутация на ексцентрик, женитбата му с любимата му кобила Орсила беше анатемосана от ортодоксалното духовенство, за което той беше абсолютен шампион по малоумие. Не беше любител на жителите на Сент Лозен, чиито горд град редовно сриваше като „подарък към бъдещите археолози“. Така че кандидатурата му за Трона

на Мъллавия беше бързо легализирана, защото той притежаваше достатъчно пари да плаща на войската си.

За зла беда, Ромруго нямаше късмет.

(Може би поради факта, че купуваше разточително Летериански ръкописи.)

С цел да повиши заплатите на армията си, той предложи съюз на богатия, но слаб град Тихуруе, който контролираше теснините на Сид.

Това необмислено действие изсипа върху главата му проклятието на Духи от Пулс, чиито войски, разположени на западната му граница, пазеха както нея, така и незащитения фланг на Старата Империя от опустошителните набези на езичниците Моноготи. Неумолимият, праволинеен, глупав млад дук на Пулс незабавно присъедини войските си към схизматичния Хостратър — най-странния съюз, виждан някога на континента — и се превърна в директна заплаха за Принц Мороуей, както и за Мортжу Данатски, който го подкрепяше. Така, неочаквано оказал се заобиколен от три страни със Суезианци, а от четвърта с непокорни Моноготи, Ромруго отчаяно започна да търси нов съюз.

Намери го в загадъчната фигура на барон Даркмут, владетел на остров Търпленд. Високият и безмълвен барон веднага потегли по море с бойната си флота от двайсет и пет галеона и цяла Мъллавия почувства дъха му, когато внушителната ескадра премина край Дортър и спря в Ешерско море.

Дали все още можеше да бъде запазен балансът?

Може би, ако Мороуей бе спазил старите обещания относно Блатните градове.

Или пък, ако старият Додески Архиепископ не беше избрал точно този момент, за да умре, давайки по този начин властта на епилептичния Мърви от Хънфутмут. Или, ако Ерикмут Червеноръкия, вожд на Западните Моноготи не беше избрал този момент да отвлече Пропея, сестра на Архидука на Пулс, наричан „Чук срещу еретиците“ (което означаваше всичко онова, което той не бе смогнал да опише в тесногърдия си ортодоксален Долонтианизъм).

Но ръката на Съдбата се намеси най-неочаквано. Галеоните на барон Даркмут пропаднаха в Голямата Буря от '03 година и избягаха в град Тихуруе, когато плячкосаха. Това разтури съюза на Ромруго преди той още да е утвърден и причини бунт сред Васкианците и тяхната

армия поради неизплатени премии, вследствие на което те се присъединиха към Хостратър.

Така Хостратър, третия и най-малко подходящ претендент изведнъж се оказа в играта, а Мороуей, чиято звезда блестеше на хоризонта откри, че Ехилидските планини не са никаква защита, когато източните им проходи са заети от решения на всичко враг.

Ала човекът, най-засегнат от всичко това, разбира се, беше Ромруго. Позициите му бяха незавидни. Изоставен от армията си и от своя съюзник барон Даркмут (който с всички сили се опитваше да опази Тихуруе от набезите на пиратите от Рулския бряг) и заплашен дори в собствените си владения от дългата, смъртоносна ръка на Мортжуската конспирация. Като капак на всичко, кобилата му Орсила го напусна точно в този момент.

Дори обаче в тези върховни мигове на безкъсметие самоувереният Ромруго не се огъна. Напускането на кобилата му бе бурно приветствувано от Оценското духовенство, което награди своя шампион по малоумие с Абсолютен Развод, след което за свой ужас научи, че циничният Ромруго възнамерява да използва тази свобода, за да се ожени за Пропея и така да постигне съюз с величествения Архидек на Пулс...

Това бяха факторите, които поставиха на изпитание човешкото търпение в тези съдбовни години.

Континентът стоеше пред катастрофа. Селяните заравяха реколтата в земята и остреха скитовете си, армиите бяха нащрек, готови да потеглят във всяко направление. Неуправляеми маси от Западни Моноготи, подтиквани откъм гърба и от още по-неуправляемите Алахутски канибали, се носеха застрашително към границите на Старата Империя.

Даркмут се принуди да преекипира галеоните си, а Хостратър плати на Васкианските конници, като същевременно ги обучаваше за нов тип война.

Ромруго циментира новия си съюз с Пулс, установявайки сепаративен мир с Ерикмут, и сложи началото на люта конкуренция между Мортжу и епилептичния, но непреклонен Мърви. До всичко това стоеше Мороуей Темски, съюзник по неволя на Рулските пирати, и наблюдаваше от източните склонове на Ехилидите изпълнен с трепетно очакване.

Именно този момент на напрежение Милорд Д'Агустин избра, за да огласи завършването на своя философски труд...

Гласът на Ингълнук бавно заглъхна и известно време не се чуваше никакъв звук освен тропота на конските копита.

— Сега разбирам — промълви Марвин.

— Знаех си — топло отговори Ингълнук — и в тази светлина мисля, разбрахте, че нашият план е да проникнем в Касългат и незабавно да ударим.

Марвин кимна.

— При тези обстоятелства май няма друг изход.

— Но първо трябва да се отървем от тези досадни драгуни — каза Ингълнук.

— Колкото до тях — отвърна Марвин — имам план...

ГЛАВА 28

С хитра и ловка маневра Марвин и приятелите му успяха да се изплъзнат от преследвачите си и необезпокоявани влязоха в големия ограден с ров и крепостна стена Кесългат. Когато удари полунощ конспираторите решиха да отдъхнат малко преди героичния опит да спасят Д'Агустин от алчните нокти на Блакамур.

Марвин почиваше в стаята си в източното крило, след което бе шокирал прислужника, настоявайки за съд с вода, в който да измие ръцете си. Това предизвика дълбоко учудване у всички, защото в тези времена дори придворните дами криеха мърсотията си зад парфюмираните воалетки. Но Марвин беше придобил навици от времето на престоая си при езичника Тескос в Южно Ремуве, чиито сапунени фонтани и сюнгерни скулптори представляваха чудо на чудесата на безучастното, кирлясало северно гражданство. И така въпреки смеха и подигравките на благородници и духовенство Марвин обясняваше, че всекидневното търкане на ръцете не причинява вреда, поне докато водата не докосва друга част на тялото.

Приключил с измиването, облечен само в кюлоти от черен сатен, бяла дантелена риза, ботуши за езда и дълги до раменете ръкавици, въоръжен с меча си Стабатско Сърце, предаван само от баща на син вече петстотин години, Марвин чу лек шум зад гърба си и светкавично се обърна с ръка на оръжието.

— О, сър, нима мен ще пронижете с този ужасен меч? — промълви Лейди Катерина — защото това беше тя — стоейки точно до обкованата с желязо врата.

— Воистина, височеството Ви ме стресна — отговори Марвин — но, както втурнахте се Вие така аз щях да Ви пронижам, но не с меч, а с оръжие по-вярно.

— Ах, сър — тъжно каза Лейди Катерина — нима насилие използвате над дама?

— По-право е: насилие за Вашето доволство — отвърна Марвин галантно.

— Ах, как сте сладкодумен Вие — каза Лейди Катерина — но вярвам аз, че дългите езици неспособни са с такава сила меча да въртят.

— Височеството Ви покрива ме с неправда — заяви Марвин — затуй и дръзнал бих да кажа, че моят Меч е всякога готов, способен да пониже всичко, дори преградата най-твърда на света и пак готов ще е за втори удар. А настрана от туй владее фини хватки и чест за мене би било на вашето внимание да ги предложи.

— О, не, в ножицата своя, меча Вие пъхнете — възмутено възрази Катерина, но очите ѝ блестяха. — Не любя ази тоз стоманен звън, затуй що острието самохвалствено, оказва се внезапно от калай, блести в очите то, но дяволски безвредно е на допир.

— Но аз Ви моля — острието докоснете — възкликна Марвин — и тъй ми докажете Ваш'те думи.

Тя обаче поклати красивата си глава.

— Сър, туй дело е на белобради философи, а дамата на интуиция се уповава.

— Пред интуицията Ви прекланям се аз — рече Марвин.

— Но що Вие знаете за интуиция на женска, Владетелю на Меч непобедим?

— Сърцето ми казва, че сте прелестна, прекрасна, с чудесни форми, нежен аромат и...

— Но, спрете, сър! — извика Лейди Катерина поруменяла, веейки си с японско ветрило, чиято нагъната повърхност изобразяваше Обсадата на Иичи.

И двамата мълчаха. Бяха разговаряли на древния език на любовта, в който символичните апострофи играеха важна роля. Но сега сянка на сериозност легна върху им. Марвин намръщено подръпваше стоманените копчета на бялата си дантелена риза. Лейди Катерина гледаше обезпокоено.

Тя беше облечена в гълъбовосиня рокля на хромаво червени райета и според обичая деколтето беше изрязано ниско, като откриваше основата на малките ѝ гърди. На краката си носеше сандали от дамска с цвят на слонова кост, а косата ѝ, вдигната високо, беше украсена с гирлянд от пролетни цветя. Никога през живота си Марвин не бе виждал по-красива гледка.

— Не бихме ли могли да спрем тази безкрайна игра на думи? — попита Марвин тихо. — Не бихме ли могли да кажем това, което е в сърцата ни, вместо да увъртаме и да се изплъзваме с разни недомислици?

— Не бих посмяла — промърмори Лейди Катерина.

— И все пак ти си Кати, която ме обичаше някога в друго време и на друго място — неумолимо настояваше Марвин — а сега си играеш с мен на галантност.

— Не трябва да говориш за това, което е било някога — изрече Кати с ужасяващ шепот.

— Но все пак някога ти ме обичаше! — извика Марвин горещо — Отречи го ако можеш!

— Да — призна тя с глух глас — обичах те някога.

— А сега?

— Уви!

— Моля те, кажи ми причината!

— Не, не мога!

— По-скоро не искаш!

— Както желаеш; изборът е слуга на сърцето. Но бих желала да не вярваш на това — каза тя меко.

— Нима? Тогава може би желанието е баща на намерението — лицето на Марвин стана твърдо и безмилостно — а поставяйки всичко това в семейна връзка всеки човек, дори и не най-мъдрият би признал, че Любовта е свързана със своята полу-сестра — Безразличността, а Недоверието е заварениче на жестоката мащеха — Болката.

— Защо се отнасяте така с мен? — болезнено извика Кати.

— Но, лейди, Вие не ми оставяте друг избор — обясни Марвин с глас като звънтящ бронз. — Така моята лодка на Страттта е изоставена в Морето на Спомените, отвяна далеч от курса си от вятъра на Безразличието и насочена към скалистия Бряг на Агонията на Неумолимия Прилив на Човешки действия.

— И все пак, не бих искала да е така — каза Катерина и Марвин изненадан почувства необяснима мекота в гласа ѝ.

— Кати...

— Не, това не може да стане! — извика тя, отстъпвайки назад в агония, гърдите ѝ се издигаха и спускаха в ритъм с емоциите, бушуващи в нея. — Ти не знаеш за злочестата ми съдба.

— Настоявам да знам! — извика Марвин, след това се извърна с меча си в ръка.

Защото дебелията дъбова врата на стаята му безшумно се беше отворила и там небрежно облегант стоеше мъж със скръстени на гърдите ръце и полуусмивка над покритите с брада устни.

— Господи! Разкрити сме! — викна Катерина и притисна с ръце разтрепераните си гърди.

— Какво желаете, сър? — попита Марвин. — Настоявам да узная името Ви и причината за това нелюбезно посещение!

— Незабавно ще се разкрия пред Вас — отговори мъжът на вратата. — Името ми, сър, е Лорд Блакамур, срещу когото са насочени детинските Ви планове, а влязох в тази стая по простата привилегия на онзи, който се чувства длъжен да се представи на младия приятел на жена му.

— Жена му? — откликна Марвин като ехо.

— Тази жена — заяви Блакамур — която има съмнителния навик да посещава гостите ми, наистина е Многоуважаваната Катерина Д'Агустин ди Блакамур, многообичната съпруга на Вашия покорен слуга.

И казвайки това, Блакамур свали шапката си и се поклони, след което отново се облегна до вратата. Марвин прочете истината в замъглените от сълзи очи на Кати. Кати, неговата любима Кати. Ала нямаше време за размишления, защото главния обект за размисъл — Блакамур — стоеше наред стаята и не даваше никакъв знак за състоянието, в което се намираше.

А това недвусмислено означаваше, че състоянието не е съвсем такова, каквото Марвин предполагаше и нишките на съдбата са ужасно преплетени. Блакамур в Кесългат? Марвин се замисли върху това и студени тръпки го побиха, като че ли ангелът на смъртта разпери крилете си над него. Убиец скрит в стаята — но за кого?

Марвин очакваше най-лошото, но бавно се обърна с лице застинало като маска от обсидиан и поглед вперен в онзи, който беше съпруг на любимата му и похитител на нейния баща.

ГЛАВА 29

Милорд Лампри ди Блакамур стоеше безмълвен. Той беше малко над средния ръст, а лицето му беше обградено от гъста растителност, подчертана от острата му, късо подрязана брада, внушителни бакенбарди и коса, която той беше пуснал да пада свободно по раменете, а върху челото образуваше леки букли.

Усещането за сила и мощ се допълваше от широките му рамене и десница на човек, свикнал да си служи с оръжие. Лицето му беше студено и красиво, пресечено единствено от белег, започващ от лявата буза до ъгъла на устата му.

— Би изглеждало, че ще играем този фарс още дълго. Но не. Развързката наближава.

— В такъв случай подготвен ли е милорд за третото действие? — попита Марвин.

— Актьорите знаят репликите си — отвърна Блакамур и небрежно щракна с пръсти.

В стаята влязоха Милорд Ингълнук, следван от сър Жул и взвод от намръщени Тюрингски войници с мечове в ръце.

— Какъв е този дяволски капан? — запитва Марвин.

— Кажу ми... братко — подигравателно изрече Блакамур.

— Да, вярно е — каза Лорд Ингълнук с посърнало лице.

— Блакамур и аз сме полу-братя, тъй като нашата обща майка беше Маркиза Розита Тимонска, дъщеря на Електер Брандейски и снаха на Лонгсуърд Силвърблейн, баща на Ерик Червеноръкия, чийто първи съпруг Марчело Блатния беше мой баща, но след болестта му тя се омъжи за Хънтфорд, Кралското копеле...

— Демодираното му чувство за чест го прави особено чувствителен — отбеляза с насмешка Блакамур.

— Странно е — възрази Марвин — когато честа на един човек му причинява безчестие.

Ингълнук наведе глава и не каза нищо.

— Колкото до Вас, миледи — каза Марвин обръщайки се към Кати — озадачен съм от факта, че сте избрали за съпруг похитителят на Вашия баща.

— Уви — отговори Кати — трудно ми е да говоря за това, защото той ме затвори тук със заплахи и ме похити посредством мрачната си мощ, която притежава, а после с помощта на дяволски дроги, двусмислени думи и лукави движения на ръцете той обърка сетивата ми до състояние на престошена страст и всеки път при допира на проклетото му тяло и устни бях близо до припадък. И тъй като удобствата на религията ми бяха отказани през този период, нямаше начин да узная истината и затова се поддадох. Но за мен няма никакво извинение.

Марвин се обърна към човека, който беше последната му надежда.

— Сър Жул! Сложете ръка на меча си, все още можем да намерим път към свободата!

Блакамур се засмя сухо.

— Мислите, че ще го направи? Може. Но ще бъде за да обели някоя ябълка или каквото там измисли. Марвин втренчи поглед в лицето на приятеля си и видя на него изписан срам, по-дълбок от море и по-безнадежден от отрова.

— Истина е — потвърди сър Жул, опитвайки да запази гласа си спокоен. — Не мога да Ви помогна, макар че сърцето ми се къса като Ви гледам.

— Но каква власт, по дяволите, има Блакамур над вас?

— Уви, добри ми приятелю — отвърна безпомощния Жул.

— Това е измамничество толкова ясно и логично, като че ли е неоспоримо. И все пак... знаеше ли ти, че аз съм член на тайна организация известна като Сивите рицари?

— Не знаех това — каза Марвин. — Но Сивите рицари винаги са били приятели на учените и подкрепа на благочестивите, а най-вече те бяха опозиция на краля, тоест възприемаха каузата на Д'Агустин.

— Така е наистина — каза нещастният Жул и лицето му се сгърчи в болезнена гримаса — аз също вярвах в това. Но един ден миналата седмица научих, че нашият Главен Учител Хелвеций се е споминал...

— Благодарение на парче стомана в дроба — добави Блакамур.

— ... така аз се оказах обвързан към новия Главет Учител, колкото и ужасно да звучи.

— А новият Учител? — запита Марвин.

— Така се случи, че това съм аз! — извика Блакамур и Марвин забеляза на показалеца му големия пръстен — печат на Реда.

— Да, така стана всичко — повтори той и лявата страна на устата му се изкриви цинично. — Аз завзех тази древна организация, тъй като тя е добър инструмент за моите нужди. И сега аз съм Господар и единствен Арбитър, отговорен за това да няма друга сила, освен Адът и да не звучи друг глас, освен моя собствен!

Имаше нещо величествено в Блакамур в този момент. Отблъскващ и жесток, какъвто си беше, самовлюбен, самоуверен и нехаещ за другите и все пак мъж. Поне така се стори на Марвин.

— А сега — каза Блакамур — статистите са на сцената, но ни липсва един актьор, за да завърши нашата драма. И този наш последен изпълнител, дълго и търпеливо чакаше реда си, наблюдавайки конвулсиите на ситуацията ни, за да ни донесе дългоочаквания момент на слава. Спокойно, той идва!

Звук на тежки стъпки се чу в коридора.

Хората в стаята слушаха и чакаха. Вратата бавно се отвори...

Влезе маскиран мъж, облечен в черно от глава до пети носещ на рамото си огромна двуостра брадва. Той застана на прага като че ли се чудеше дали да влезе.

— Добре дошъл, езекуторе — поздрави го Блакамур. — Всичко е вече свършено и дойде време да изпълним последното действие от този фарс. Пазачи, напред!

Стражите се приближиха с извадени мечове.

Те завързаха Марвин и наведоха главата му, оголвайки врата.

— Езекутор! — викна Блакамур. — Изпълни дълга си!

Палачът направи крачка напред и опита с пръст острието на грамадната брадва. Той издигна оръжието високо над главата си, застина неподвижно за миг, сетне започна да го спуска.

И тогава Кати изпищя!

Тя се хвърли върху маскираната фигура, забивайки ноктите си в нея, отклони тежката брадва, която се стовари върху гранитния под, изхвърляйки сноп искри. Палачът гневно я отблъсна, но пръстите ѝ останаха вкопчени в черната коприна на маската му.

Палачът изрева, чувствайки, че маската се откъсва. С ужасен крясък той се опита да покрие лицето си. Но всички в тази тъмнична стая го видяха ясно.

Отпърво Марвин не можеше да повярва на очите си. Защото под маската той видя лице, което му изглеждаше странно познато. Къде ли беше виждал тези вежди и бузи, тези кафяви очи и тази челюст?

Изведнъж си спомни: преди много време, в едно огледало. Палачът носеше неговото лице и се разхождаше в неговото тяло...

— Зе Крагаш! — каза Марвин.

— На Вашите услуги. — И човекът, откраднал тялото на Марвин, се поклони подигравателно и обърна към него собственото му лице.

ГЛАВА 30

Лорд Блакамур беше първи до счупеното табло. Сръчните му пръсти пометоха каскета и перуката. Разкара яката си, опипа врата си и откопча няколко невидими катарамки. Накрая, с едно движение, обели прилепналата кожена маска от лицето си.

— Детектив Ърдорф! — извика Марвин.

— Да, аз съм — отвърна марсианецът. — Марвин, много съжалявам, че се наложи да действаме по този начин, обаче само така имахме шанс да разнищим случая. С колегите решихме...

— Колеги ли?

— Да, бе, забравих да ви запозная — иронично се усмихна Ърдорф. — Марвин, представям ти лейтенант Ури и сержант Фраф.

Двамата, които бяха преоблечени като лорд Ингълнук и сър Гълс, смъкнаха маските си и се видя, че носят униформи на Северозападната Галактическа Междузвездна Полиция. Хилеха се толкова естествено, колкото неудържимо трепереха ръцете на Марвин.

— Тези джентълмени — Ърдорф посочи към Тюрингските пазачи, — също помогнаха, и то доста.

Пазачите махнаха късите си жакети от биволска кожа и останаха с оранжевата си униформа на Пътния патрул на град Касем.

Марвин се обърна към Кати. На корсажа ѝ се виждаше забодената синьо-червена значка на специален агент от Асоциацията за Интерпланетарна Бдителност.

— Аз... Май разбирам — каза Марвин.

— Много е просто. За разрешаването на вашия случай се наложи да се обърна към колегите от други детективски агенции. На три пъти престъпникът ни се изплъзна в последния момент. И щеше да продължава в същия дух, ако не го бяхме вкарали в капан. Изхождахме от желязната логика, че ако Крагаш ви убие, той ще стане законния собственик на тялото и няма да се страхува, че някой ще прояви претенции към него. И обратно — докато сте жив, за него няма да има и миг покой. Въвлякохме ви в този смъртоносен план с надеждата, че

Зе Крагаш няма да устои на изкушението да ви убие. Останалото са подробности.

Детективът Ърдорф се обърна към престъпника и го попита:

— Имате ли да добавите нещо, Крагаш?

Крадецът с лицето на Марвин елегантно се облегна на стената и скръсти ръце, изпълнен с достойнство.

— Ще направя една-две забележки — заяви Крагаш. — Преди всичко ще ви кажа, че планът ви беше нескопосан и очевиден. Още от самото начало цялата работа вонеше и се навих да участвам единствено със слабата надежда тя да се окаже чиста. Затова подобна развързка не ме учудва.

— Забавно, нали? — вметна Ърдорф.

Крагаш сви рамене.

— Второ. Искам да ви заявя, че не изпитвам никакво угризение на съвестта по повод така нареченото „престъпление“. Ако даден индивид не съумее да съхрани тялото, значи заслужава да го изгуби. Животът ми беше дълъг и бурен и съм забелязал, че хората имат навика да раздават телата си на първия срещнат, а също така да предоставят разума си в робство на всеки, който им го поиска. Затова повечето хора не са способни да отстояват дори природните си права да притежават тяло и разум, а предпочитат да се избавят от тези объркващи емблеми на свободата.

— Това е класическата апология на престъпника — отбеляза Ърдорф.

— Това, което извършва един човек, вие наричате престъпление, а това, което извършва мнозинството, наричате правителство — продължи Крагаш. — Аз не мога да схвана разликата и затова отказвам да ѝ се подчинявам.

— Може да си плямпаме така цяла година, но времето ми е скъпо — каза марсианският детектив. — Ще тренирате логическото си мислене в килията, Крагаш. Арестувам ви за незаконни сделки при Обмен на разуми, опит за убийство и крупна измама. Справих се със сто петдесет и деветия си случай и прекъснах поредицата от неуспехи.

— Така ли? — ехидно продума Крагаш. — Според вас наистина ли всичко е толкова просто? Не сте се сетили, че дупката има втори изход.

Явно им се надсмиваше.

— Дръжте го! — извика Ърдорф.

Четиримата полицаи се втурнаха към Крагаш. Обаче преди да го докопат, той вдигна ръка и бързо начерта във въздуха магически кръг.

Очертанието на кръга представляваше ослепителен пламък!

Крагаш пъкна в кръга единия си крак и той изчезна.

— Ако наистина ви трябва, знаете къде да ме намерите — подразни ги той.

Полицаяте се хвърлиха към него, ала той прекрачи пламтящите очертания и потъна целия. Виждаше се само главата. Намигна на Марвин и главата му също изчезна — остана само огнения кръг.

— Побързайте! — викаше Марвин. — Хванете го!

Обърна се към Ърдорф и се встрещи — детективът стоеше с отпуснати рамене, а унилото му лице бе побеляло от отчаяние.

— Ама побързайте, де!

— Няма смисъл. Мислех, че съм предвидил всичко... Но не и това. Този явно е откачил напълно.

— Какво ще правим сега? — не мирясваше Марвин.

— Нищо. Той се скри в Усукания свят, а аз се провалих и при сто петдесет и деветия си случай.

— Ами да го последваме тогава — Марвин направи крачка към пламтящия кръг.

— Не бива! — извика Ърдорф. — Не разбирате... Усуканият свят означава или смърт, или лудост, или и двете! Шансовете ви да се върнете оттам са толкова малки...

— Не са по-малки от тези на Крагаш — твърдо заяви Марвин и прекрачи очертанията на кръга.

— Нищо не разбирате! — извика след него Ърдорф. — Крагаш няма никакъв шанс!

Само че Марвин не чу последните думи, защото беше изчезнал отвъд огнения кръг. Странните, неизследвани пространства на Усукания свят неудържимо го всмукаха.

ГЛАВА 31

Някои обяснения за Усукания свят

... по този начин на базата на уравненията на Риман-Хейк най-после бе доказана теоретичната необходимост от зона на логическа деформация в Туистърмановото пространство. Тази зона получи наименованието Усукания свят, макар че на практика не е усукана и не представлява свят. Накрая, по ирония на съдбата, най-важния Трети постулат на Туистърман (според който зоната може да се разглежда като участък от Вселената, който хаотично противодейства на логическата устойчивост на първичната структура) се оказва излишен.

Статията „УСУКАНИЯТ СВЯТ“ от Галактическата Енциклопедия на Универсалното Познание, 483-то издание

... затова за съдържанието (ако не и за същността) на нашите мисли най-много подхожда термина „огледална деформация“. В края на краищата се убедихме, че Усукания свят изпълнява необходима, макар и отвратителна роля — вкарва елемент на неопределеност във всички явления и процеси, като по този начин прави Вселената неотстранима както на теория, така и на практика.

Из „Размисли на математика“ от Едгар Хоуп Гриф, Евклид Сити Фрий Прес

Въпреки това бихме могли да препоръчаме няколко чисто емпирични правила на потенциалния самоубиец, решил да се разходи из Усукания свят.

Запомни, че в Усукания свят всички правила са лъжовни, в това число и правилото, изброяващо изключенията, в това число и нашето определение, потвърждаващо правилото.

Но запомни също така, че не всяко правило задължително е лъжовно и че кое и да е правило би могло да е истинско, включително и това правило и неговите изключения.

В Усукания свят времето се различава от представите ти за него. Събитията могат да следват едно след друго бързо (което е удобно),

бавно (това е приятно) или изобщо да не се изменят (което е противно).

Напълно е възможно да не ти се случи абсолютно нищо, когато попаднеш в Усукания свят. Не е разумно да разчиташ на това, но да бъдеш подготвен е също толкова неразумно.

Сред вероятностните светове, породени от Усукания свят, един напълно идентичен с нашия; друг е напълно идентичен с изключение на един-единствен детайл, трети е напълно идентичен освен два детайла и така нататък. По същия начин съществува един свят, който по нищо не прилича на нашия, втори прилича само по един детайл и така нататък.

Прогнозирането е най-трудната част — как да разбереш в кой свят си, докато Усуканият свят не ги го разкрие чрез някакво бедствие?

В Усукания свят, както и във всеки друг, можеш да намериш самия себе си. Но само в Усукания свят тази среща обикновено е фатална.

В Усукания свят привичното се превръща в потресаващо.

Обикновено (но некоректно) Усуканият свят се представя за задгробния свят на маите или за света на илюзиите. Ще усетиш, че си заобиколен от реални призраци, докато ти — възприемащият съзнанието им — си илюзия. Доста поучително откритие, макар и смъртоносно.

Навремето един мъдрец задал следния въпрос: „Какво ще стане, ако вляза в Усукания свят без предубеждения?“ На този въпрос не може да се даде точен отговор, но според нас докато мъдрецът излезе оттам, вече ще има предубеждения. Липсата на убеждения не е най-надеждната защита.

Според някои върховното откритие на интелекта е, че всичко може да бъде преобърнато наопаки и да бъде превърнато в собствената си противоположност. Изхождайки от това допускане, биха могли да се проведат доста занимателни игри, но не препоръчваме прилагането му в Усукания свят, където всички правила са еднакво произволни, включително правилото за произволността на правилата.

Не се надявай да надхитриш Усукания свят. Той е по-голям и по-малък, по-дълъг и по-къс от теб. Той просто съществува.

Това, което съществува, не се нуждае от доказателства. Същността на всички доказателства е стремежът да се създаде нещо.

Доказателството е истинско само за себе си. То не свидетелства за нищо, освен за наличието на доказателство, а това нищо не доказва.

Това, което съществува, е невероятно, тъй като всичко е чуждо, ненужно и замъглява мисленето.

Възможно е тези бележки за Усукания свят да нямат нищо общо с него. Но пътешественикът е предупреден.

Из „Неумолимостта на Благовидния“ от Зе Крагаш (от библиотеката „Марвин Флин“)

ГЛАВА 32

Преходът беше внезапен и съвсем не според очакванията на Марвин, който бе слушал какво ли не за Усукания свят и си го представяше като страна на спотаени сенки и изменчиви цветове, една гротеска страна на чудесата. Обаче моментално му стана ясно, че представата му е била романтична и неточна.

Марвин чакаше на дълга дървена пейка в тясната приемна заедно с още десетина човека. Въздухът бе спарен от жегата и пот. Скучаещи разсилни се разхождаха напред-назад, преглеждаха списъците и от време на време викаха по някой от чакащите, след което започваха да водят шепнешком възбудени разговори. От време на време на някои им писваше и си тръгваха. От време на време се появяваха и нови чакащи.

Марвин чакаше и дремеше. Минутите се точеха бавно, в стаята стана тъмно и някой включи осветлението. Той се загледа в съседите си по-скоро от скука, отколкото от любопитство.

От лявата страна седеше висок, приличащ на мъртвец човек с гноен цирей на врата — точно на мястото, където опира яката. Съседът от дясно беше нисък, дебел, червенобузест и явно страдаше от астма. Марвин се обърна точно към него:

— Според вас дълго ли ще чакаме? — попита той. Не че кой знае колко искаше да разбере, а просто се чудеше как да убие времето.

— Адски дълго, това мога да ви кажа — отвърна дебеликът. — Тук, в транспортното бюро, тия проклетници и пръста не си мърдат, дори само да искате да ви продължат срока на шофьорската книжка, а аз съм дошъл тъкмо за това.

Човекът с мъртвешката физиономия се разсмя. Звукът приличаше на удари с палка по празна туба за бензин.

— Ще ти се наложи доста да почакаш, малкия. Попаднал си в Департамента по благосъстоянието, отдела за незначителни суми.

Марвин замислено се изплю върху прашния под и заяви:

— И двамата бъркате, джентълмени. Тъкмо се опитвах да ви обясня, че сме в Департамента, или по-точно в Департамента по

риболова. И, според мен, направо е безобразно, когато гражданите и честните данъкоплатци не могат да ловят в осигурен водоем, без да им вземат по половин стотачка за издаване на лиценз.

И тримата си хвърляха злобни погледи. (В Усукания свят изобщо няма герои, обещанията са дяволски малко, изпълнени почти няма, а гледните точки — с лопата да ги ринеш.)

Докато се изпепеляваха с погледи, в тях се надигна чудовищно подозрение. От крайчетата на пръстите на човека, приличащ на мъртвец, закапа кръв. Марвин и дебелакът смутено се намръщиха и се направиха, че не са забелязали. Онзи небрежно пъкна ръка в джоба си, обшит с импрегнирана подложка. В този момент се приближи разсилният:

— Кой от вас е Джеймс Гринъл Стармашъл?

— Аз — отзова се Марвин. — Ако ми позволите да отбележа, чакам от няколко часа и според мен в този Демартамент се работи по много порочен начин.

— Добре де. Така е, защото не са пристигнали машините. — Той направи справка със списъка в ръката си. — Вие ли сте подали молба за труп?

— Точно така — потвърди Марвин.

— И се задължавате да не използвате гореспоменатия труп за аморални цели?

— Обещавам.

— Постарайте се да изложите мотивите, които ви подбудиха да придобиете труп.

— Ще го използвам за украса.

— С какво право?

— Специалист съм по вътрешно обзавеждане и интериор.

— Посочете фамилията или опознавателния кодов номер, или и двете, на последния придобит от вас труп.

— Хлебарка — изръси Марвин. — Номер 3/32/A5345.

— Убита от?

— Мен самият. Имам лиценз да умъртвявам всички твари, които не принадлежат на моето племе, освен най-редките като златните орли и манатиите.

— Цел на последното умъртвяване?

— Ритуално пречистване.

— Молбата ви е удовлетворена. Изберете си труп.

Дебелакът и онзи с мъртвешкото лице с надежда се вгледаха в Марвин с влажни очи, но той успя да устои на голямото изкушение. Обърна се към разсилния и заяви:

— Избирам вас.

— Така и ще запишем — разсилния надраска нещо в листа си. Лицето му се превърна в лице на псевдо-Флин. Марвин взе една пила назаем от човека с мъртвешкото лице и без усилие отрязва дясната ръка на разсилния. Той умря, а лицето му възвърна предишната си форма.

Дебелакът се изсмя.

— Преходът от една субстанция към друга учи на някои работи, а? — подразни го той. — Само че не достатъчно, нали? Желанието придава на плътта необходимата форма, но господар на положението си остава скулпторът — смъртта!

Марвин се разрида. Човекът с мъртвешкото лице ласкаво положи ръка на рамото му.

— Не го взимай навътре, малкия. По-добре да отмъстиш символично, отколкото въобще да не отмъстиш. Планът ти беше добър, а единственият му недостатък беше извън твоята компетенция. Защото Джеймс Гринъл Стармашъл — това съм аз.

— А аз съм труп — обади се трупът на разсилния. — Когато отмъщаваш е по-добре да сбъркаш адреса, отколкото въобще да не отмъстиш.

— Дойдох да удължа срока на шофьорската си книжка — намеси се дебелакът. — Вървете по дяволите с вашето идиотско философстване! Ще ме обслужи ли някой или не?

— Без съмнение, сър — увери го трупът на разсилния. — Но в сегашното ми състояние мога да ви издам само лиценз за улов на мъртва риба.

— Жива, мъртва — какво ми пука? Важното е да се лови риба, а какво си хванал — не е толкова важно.

Той се обърна към Марвин, може би за да доразвие мисълта си. Но Марвин си беше тръгнал...

... и без никакъв преход са озова в голяма, квадратна и безлюдна стая. Вместо стени имаше стоманени колони, а разстоянието от пода до

тавана беше поне трийсет метра. Горе, под тавана, се намираха прожекторите и пулта за управление. Иззад стъклото Крагаш гледаше към Марвин.

— Опит 342 — решително заговори Крагаш. — Тема: смъртта. Въпрос за разискване: може ли да бъде убит човек? Забележка: въпросът за това дали хората са безсмъртни отдавна занимава най-великите мислители. За смъртта е създаден богат фолклор, през вековете са се натрупали непотвърдени сведения за умъртвявания. На всичко отгоре от време на време са се появявали трупове без никакъв признак на живот и са били обявявани за останки от хора. Ако не се взема предвид повсеместното разпространение на тези трупове, няма никакви доказателства, че някога са били живи, още по-малко че са били хора. На базата на гореизложеното и с цел веднъж завинаги да се изясни този проблем, ще проведем следният опит. Първи етап...

Една от стоманените колони се отмести. Марвин рязко се обърна. Точно навреме — срещу него летеше остро копие. Той отскочи (доста нескопосано, защото му пречеше болният крак) и копието прелетя покрай него.

Отместиха се и други колони. Върху него под всевъзможни ъгли се посипаха ножове, стрели и пики.

През един от отворите се промъкна портативна газова камера. Влязоха и цяло кълбо кобри. Срещу Марвин решително настъпваха лъв и танк. Засвистяха изстрели от въздушна пушка. Затряскаха енергопистолети. Обадиха се и огнехвъргачки. Стаята бе залята с вода, която бързо повишаваше нивото си. От тавана се посипа напалм.

Но огънят изгори лъвовете, които бяха изяли змиите, които бяха запушили оръдията, които бяха унищожили копията, които бяха повредили газовата камера, която беше изпарила водата, която беше угасила огъня.

Като по чудо Марвин остана цял и невредим. Заплаши Крагаш с юмрук, спъна се в една колона и си строши врата. Удостоиха го с войнишко погребение с всички почести. В погребалния огън заедно с него изгориха и вдовицата му. Крагаш се опита да последва примера ѝ, но за малко не успя да изпита щастieto от самоизгаряне.

Марвин лежа три дни и три нощи в гробницата и през цялото време непрекъснато му течеше носа. Целият му живот премина пред

очите му като на забавен кадър. В края на третото денонощие възкръсна и продължи нататък.

В някакъв с нищо незабележим край се намираха петима, на които бе дадена ограничена, но несъмнена способност да усещат. Един от тях, да допуснем, беше Марвин. Останалите четирима бяха стереотипни кукли, набързо съшити с една-единствена цел — да обогатят тъпата изходна ситуация. Пред петимата стоеше голям проблем: кой от тях е Марвин и кой — второстепенна фигура, статист.

Въпросът с имената веднага излезе на дневен ред. Трима от петимата моментално пожелаха да бъдат наричани Марвин, четвъртият искаше да му викат Едгар Флойд Морисън, а петият каза, че се казва Кели.

— Добре, стига толкова — каза Номер Едно със заповеднически тон. — Май е време да престанем да дрънкаме, джентълмени, и да караме подред.

— Еврейският ти акцент няма да помогне — мрачно се обади Номер Три.

— Виж сега, какво разбират поляците от еврейски акцент? — скастри го Номер Едно. — Между другото, аз съм евреин само наполовина, по бащина линия, и колкото и да уважавам...

— Къде съм? — произнесе Номер Две. — Какво ми става, Господи? Откакто напуснах Стенхоуп...

— Млъкни бе, жабар! — срязва го Номер Четири.

— Не се казвам Жабар, а Луиджи — отвърна Номер Две. — Аз живея на твоя велика страна откак малко момче пристигам от село Сан Минестроне дела Супа, *nicht wahr*?

— Глупости дрънкаш, човече — навъси се Номер Три. — Не си никакво италианче, а просто една второстепенна фигура, статист, че и гъвкав не са те направили. Така че си затвори плювалника, преди да направя една работа с тебе, *nicht wahr*?

— Вижте — намеси се Номер Едно, — аз съм простоват човек, простодушен, и ако от това ви стане по-леко, че се отрека от правата си върху Марвинството.

— Памет, памет... — мърмореше Номер Две. — Какво става с мен? Какви се тия видения, тия гадни сенки?

— А-ха! — възмути се Кели. — Държиш лош тон, старче!

— Ама това е адски нечестно! — завайка са Луиджи.

— Призивът не е призвание! — отсече Номер Три.

— Ама аз наистина нямам спомени — упорито повтаряше Номер Две.

— И аз не помня кой знае колко — съгласи се Номер Едно. — Ама вдигам ли толкова шум? И не проявявам претенции, че съм човек. Дори да изрецитирам Левитикус, какво доказва това?

— Много добре казано! — извика Луиджи. — И опровергаването нищо не доказва.

— Аз пък мислех, че си италианец — намръщи се Кели.

— Наистина съм италианец, но израстнах в Австралия. Доста странна история...

— Не е по-странна от моята — прекъсна го Кели. — Викате ми Черния Ирландец. Обаче малко хора знаят, че детството си съм прекарал в Ханхжоу и постъпих доброволец в канадската армия, защото помагах на поддръжниците на Де Гол в Мавритания и французите ме гонеха за това. Затова и...

— Zut, alors! — извика Номер Четири. — Не мога да си трая! Едно е да подлагате на съмнение личността ми, съвсем друго — да петните родината ми!

— Негодуването ти нищо не доказва! — отвърна Номер Три. — Впрочем, все ми е едно. Вече не искам да съм Марвин.

— Пасивната съпротива е форма на атака — не мирясваше Номер Четири.

— Недопустимото доказателство все пак е доказателство — парира Номер Три.

— Не разбирам за какво говорите — намеси се Номер Две.

— Няма да стигнеш далече с твоето невежество — заяде го Номер Четири. — Категорично отказвам да бъда Марвин.

— Никой не може да се отказва от това, което не е — ехидно подхвърли Кели.

— Мога да се отказвам от каквото си поискам, по дяволите! — бойко заяви Номер Четири. — Не само че се отказвам от Марвинството, ами и от испанската корона, поддържам диктатурата във Вътрешната Галактика и жертвам вечното блаженство на Бахаи.

— Олекна ли ти, малкия? Опрощението е присъщо на нежната ми душа — изръси Номер Три. — Кой от вас е Кели?

— Аз — каза Кели.

— Усещаш ли, че само ние с теб имаме имена? — попита Луиджи.

— Така е. Ние не сме като тях.

— Чакай малко! — намеси се Номер Едно.

— Регламента, джентълмени, спазвайте регламента!

— Дръж позиция!

— Пази си здравето!

— Дръж връзка!

— Ама нали това ви казвам — продължи Луиджи. — Ние! Дали са ни имена на базата на доказателства, основани само на догадки. Кели, бъди Марвин, а аз ще съм Крагаш.

— Готово! — извика Кели, докато потушаваше ропота на останалите.

Марвин и Крагаш се усмигнаха един на друг, докато траеше мимолетната еуфория на взаимопознаването. След това се хванаха за гушите и започнаха да се душат. Тримата номерирани, лишени от природните си права, каквито никога не са имали, заеха традиционните пози на стерилизирана двусмисленост. Двамата с имена, след като получиха индивидуалност, която така или иначе щяха да си присвоят, се удряха и хапеха, изпълняваха страшни арии и се пъчеха докато ги обличат. Номер Едно ги гледа, докато не му омръзна, след което започна да се забавлява с кино.

Това преля чашата. Всички декори се отдръпнаха зад някаква стъклена планина малко по-бързо от прасе на ролкови кънки.

Денят смени нощта, която бе направила от двамата абсолютни глупаци.

Платон е написал: „Не е важно какво правиш, важно е как го правиш“. Но после решил, че светът не е дорасъл за подобна мъдрост и всичко изтрил.

Хамураби е написал: „Неосмисленият живот не си струва да бъде изживян“. Но не бил сигурен дали е така и затова зачеркнал всичко.

Буда е написал: „Брамините вонят“. Но после преразгледал становището си.

Вкопчиха се в титанична битка, която, веднъж започнала, нямаше как да бъде спряна. Марвин удари Крагаш под ребрата, след това и в носа. Крагаш побърза да се скрие в Ирландия, а Марви нахлу там с половин легион безстрашни скандинавски воители, с което принуди противника си да предприеме пешечна атака на дамския фланг, която пък нямаше шанс срещу кент-флош-рояла в ръката на Марвин. Последният се протегна да стисне гърлото на противника си, но не улучи и унищожи Атлантида. Крагаш направи маневра по левия фланг и уби един комар.

Кървава битка се разгоря над мъгливите блата на миоцена. Някакъв мравуняк оплакваше загиналата си царица, а Крагаш се вряза като комета в слънцето на Марвин и се разпиля на милиарди войнствени спори. Обаче Марвин безпогрешно откри диаманта сред милионите стъкълца и Крагаш се устреми надолу към Гибралтар. Крепостта му падна през същата нощ, когато Марвин отвлече маймуните на берберите, а Крагаш мина през Северна Тракия, като носеше чуждото тяло скрито в куфар. Хванаха го на границата с Фтистия — държава, която Марвин набързо измисли и ѝ разреши да играе важна роля в европейската история.

Крагаш все повече отслабваше и ставаше по-зъл. А колкото по-зъл ставаше, толкова повече отслабваше. Набързо изобрети дяловопоклонничеството. Последователите на марвинизма падаха на колене не пред идола, а пред символа. Вбесеният Крагаш се изроди — под ноктите му се появи прах, душата му обрасна с коса.

Накрая Крагаш — олицетворение на злото — се просна безсилен, стискайки в мръсните си нокти тялото на Марвин. Нагласиха смъртта му да изглежда като ритуално изгонване на бесове. Заклаха го с пила, замаскирана като жезъл на патриарх, а главата му размазаха с чук, замаскиран като кандило. Добрият стар отец Флин му даде последни напътствия:

— И не вкусвай хляба си насъщни с котлети!

Погребах Крагаш в гроб, сглобен от тялото на живия Крагаш. На могилата поставиха камък с изсечена в него подобаваща епитафия, а около нея насадиха цветя-крагашки.

Сега това е тихо местенце. Отдясно има алея, насадена с дървета-крагашки, отляво се издига нефтопреработвателен завод. Тук-там прелитат пчели и пеперуди.

А точно до могилата е мястото, където Марвин отвори куфара и измъкна своето отдавна изгубено тяло. Изтърси го от прахта, среса го, избърса му носа и стегна вратовръзката. След това с подобаваща за случая тържественост го надяна.

ГЛАВА 33

Ето че Марвин се върна на Земята, и то в собственото си тяло. Пристигна в родния си Стенхоуп и откри, че всичко си е както преди. Градчето продължаваше да се намира на триста мили от Ню Йорк, но в духовно и емоционално отношение бе отдалечено на цял век. Точно както и преди, то бе пълно с градини и петнисти крави на фона тучни хълмисти пасища. Засадената с тис Мейн стрийт и самотния вой на реактивния самолет сякаш бяха вечни.

Никой не го попита къде е бил през цялото това време. Даже и най-добрият му приятел Били Хейк си мислеше, че Марвин се е върнал от екскурзия в някой туристически рай като Шангхай или Дъждовната гора по течението на Итури.

В началото непоклатимото спокойствие на градчето потискаше Марвин не по-малко от изненадите при Обмена или страхотните неразбории на Усукания свят. За Марвин постоянството беше нещо екзотично — постоянно очакваше, че постепенно ще изчезне.

Но местата като Стенхоуп не изчезват, а момчетата като Марвин постепенно се отказват от високите си идеали.

През самотните си нощи на мансардата Марвин често сънуваше Кати. Още му беше трудно да си представи, че е агент на Междупланетната служба за Бдителност. Вярно, че маниерите ѝ бяха доста властни, а очите ѝ блестяха с прокурорски фанатизъм. Той я обичаше и знаеше, че вечно ще тъгува за нея, но тъгата го устройваше повече от безумната мъка.

Пък и честно казано взе да се заглежда (по-точно отново взе да се заглежда) по Марша Бейкър, хубавичката и скромна щерка на Едуин Марш Бейкър — най-големия търговец на недвижимо имущество в Стенхоуп.

Може би градчето не е най-доброто място за живот във Вселената, но по-добро Марвин не беше виждал. Тук нещата си бяха точно това, което изглеждат. Метафоричната деформация е невъзможна

— кравата си е крава и назоваването ѝ с друго име е чиста проба поетична волност.

Марвин стигна до извода, че да ходиш на гости е хубаво, но у дома си е най-хубаво. Затова се зае да се наслаждава на привичното, което според сантименталните философи е върха на човешката мъдрост.

Само дето го терзаеха две съмнение. Първият основен въпрос бе: как успя да се върне от Усукания свят на Земята?

Обмисли от всички страни този въпрос, който беше много по-страшен, отколкото изглежда на пръв поглед. Марвин ясно разбираше, че в Усукания свят няма нищо невъзможно и дори нищо невероятно. В Усукания свят съществува причинно-следствена връзка, но съществува и липса на причинно-следствена връзка. Там нищо не е нито задължително, нито необходимо.

Затова е напълно възможно Усукания свят да е изплюл Марвин обратно на Земята, като по този начин демонстрира пълната си власт над него чрез отказ от тази власт.

Явно всичко е станало точно така. Но имаше и един доста по-неприятен вариант.

Теоремата на Доормхан го формулира по следния начин: „Сред вероятностните светове, породени от Усукания свят, един напълно съвпада с нашия свят; вторият съвпада с нашия свят напълно с изключение на една малка подробност; третият съвпада с нашия свят напълно с изключение на две малки подробности и така нататък“.

Според тази теорема бе напълно възможно Марвин все още да се намира във властта на Усукания свят и Земята, която съзнанието му възприема, да е само една ефимерна фикция, мимолетен миг на подреденост в хаоса, обречен всеки момент да се разтвори в стихийната безсмислица на Усукания свят.

Донякъде това беше без значение, защото на този свят само илюзиите ни са вечни. Обаче никой няма желания и илюзиите му да бъдат заплашени от разруха и затова Марвин се опитваше да изясни къде се намира.

На Земята или на неин дубликат?

Дали няма да се намери някой дребен детайл, който не се среща на Земята, където се е родил? Търсеше в името на душевното си

равновесие. Обиколи Стенхоуп на дълж и на шир, оглеждаше, изследваше, проверяваше флората и фауната.

Всичко си беше на мястото. Животът си течеше. Баща му както винаги пасеше стадата от плъхове, майка му както винаги снасяше яйца.

Тръгна на север и стигна до Бостън и Ню Йорк, после слезе на юг към Филадельфия и Лос Анджелос. Всичко изглеждаше нормално.

Замисли се дали да не пресече страна от запад на изток с лодка по великата река Дилауър и да продължи търсенето си в големите градове на Калифорния като Шенектеди, Милуоки и Шангхай.

Но премисли и реши, че не си струва да прекара живота си в опити да изясни има ли живот, който да прекара по някакъв начин.

Освен това предположи, че дори Земята да се е променила, неговите органи и спомени също са се променили, така че в крайна сметка нищо няма да може да открие.

Лежеше под познатото зелено небе на Стенхоуп и обмисляше последното си предположение. Не му се струваше много вероятно. Нима гигантските дъбове не се преселваха всяка година на юг? Нима гигантското червено слънце не обикаля по небето заедно с тъмния си спътник? Нима при трите луни не се появяваха при всяко новолуние нови комети?

Марвин се успокои при вида на тези до болка познати зрелища. Всичко изглеждаше така, както винаги е било. Затова Марвин Флин охотно прие своята Земя за истинска, ожени са за Марша Бейкър и живя с нея дълго и щастливо.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.